

cusationum libellis, qui sibi ab episcopis fuerant oblati: vt hoc facto iniuriarum omnium memoriam aboleret.

Amicitia, Amicus.

EPaminondas dicere solebat, non prius interdiu discedendum è foro else, quàm aliquem amicum ad veteres adieceris. *Elianus lib. 14. de varia. histo.*

Antalcidas, cum interrogaretur, quo pacto quis amicos sibi facere posset? respondit, Si loquatur illis iucundissima, præstet autem utilissima. Quo dicto innuit, in parandis amicis adhibendam esse primo sermonis comitatem, in officijs autem præstandis, utilitatem. *Plut. in Lacon. Apoph.*

Alexander Macedo Ilium profectus, Achillis statuam coronans, O te felicem, inquit, cui viuo talis amicus contigit! Loquebatur autem de Patroclo, qui fidissimus Achilli amicus fuit. *Plut. in vita Alexandri.*

Scipio minor dicere solebat, nihil difficilius esse, quàm amicitiam vsque ad extremum diè permanere. Mutantur enim aliquando mores, aliàs aduersis rebus, aliàs ingrauescente ætate, aut dirimuntur contentione, vel luxuria conditione, vel commodi alicuius, quod

T. Affabilitas.
T. Libertas.

idem adipisci vterq; possit. Cicer. in Lælio.

Cæsar Octavianus Augustus, cum Alexandriam vi cepisset, ciuibus omnibus & ciuitati se parcere dixit, propter Arriū ciuem Alexandrinum, & olim sibi summa familiaritate cōiunctum. Raræ profecto clemētix fuit Cæsar, qui propter vnicum amicum, eam ciuitatem diripere noluit, quæ tandiu pertinacissimè rebellarat. Plut. in Rom. Apoph.

Demetrius Phalereus aiebat, veros amicos in rebus lætis adesse vocatos debere, in aduersis, inuocatos & vltro. At vulgò fit secus. Laer. lib. 5. cap. 5.

Dionysius senior admiratus egregiam fidem Damonis & Pythiæ, Rogo, inquit, vt me quoque in vestram amicitiam recipiatis. Alteri tyrannus destinarat diē necis: cūq; is pauculos dies petisset rerum domesticarū ordinandarū gratia, hac lege impetrauit, vt alter vas amici fieret hac conditione, vt si ille non redisset ad diem præscriptum, hic plecteretur. Redijt autem ad diem, mori malens, quàm amicum fallere. Ita seruatus est vterq;, ac regis amicitia decoratus. Tantum valet egregia virtus apud tyrannos etiam. Eras. 5. Apoph.

T. Fides
T. Virtus

Tarquinius superbus iam exul factus, dixisse fertur, se tunc denique cognouisse, quos habuisset amicos fidos, quos infidos, cū neu-
tris

tris gratiam referre posset. Eras. 6. Apoph.

Idē, eos, qui corpus tātū amarēt, similes esse aiebat mēdicis, q̄ semper egerēt, semp̄ inlta rēt aliquid flagitantes: rursus, qui amici essent, potius q̄ amatores, similes esse his, qui proprium fundum possiderent, quem semper student reddere meliorem. Amator suam quærit explere voluptatem: amicus haud quaquam ad se spectans, hōc se putat ditioem. quō meliorem reddiderit amicum. Eras. vlt. cap.

Alexander interrogatus vbinam suos haberet thesauros? amicos ostendens, ait, In his scrinijs. Summa enim liberalitate suos amicos semper ornauit Alexander. Max. ser. 6.

Chilonis dicterium est, Sic ama, tanquam osurus: sic oderis, tanquam amaturus. Hoc dicto admonuit, nec similtates tam acriter excendas, vt præcludatur omnis in gratiam reditus: nec amicis adeo fidendum, vt illis committas, quō, si fiant inimici, possint te perdere. Gellius.

Pax, Concordia.

S Cilurus octoginta liberos masculos habens, cum esset moriturus, fasciculum iaculorum singulis porrexit, iussitq; rumperere. Id cum singuli recusassent, eo quod videretur impossibile, ipse singula iacula exemit,

acita facile confregit omnia, filios admonens his verbis. Si concordēs eritis, validi, inuictiq; permanebitis: contrā, si disidijs, & seditione distrahemini, imbeciles eritis, & expugnati faciles. Stob. ser. 82.

Scipio Africanus, cum Numantinos sæpe victores iam fregisset, obsessosq; tandem expugnasset, Tyresiu principē rogauit, Qua de causa Numantia aut prius inuicta, aut post euerfa fuisset? respondit Tyresius, Cōcordia victoriā, discordia exitium præbuit. Brus. lib. 2. c. 4.

Isæus Sophista Lacedæmonijs periclitantibus, ac de ciuitate mœnibus cingenda consultantibus, Homericum carmen recitauit,

Scutum hæsit scuto, galeæ galea, atque viro vir.
Et adiecit. Sic mihi stāte Lacedæmonij, & muris cincti sumus. Recitat Philost. in Sophist.

M. Agrippa vir ingentis animi dicere solebat, multum se huic sententię debere, Concordia paruæ res cresunt, discordia maximæ dilabuntur. Brus. lib. 2. cap. 12.

Bellum.

CHabrias illud frequenter dicere solebat, Formidabiliorem esse cernorum exercitum duce leone, quàm leonum duce ceruo. Sentiens, totam belli fortunam pen-

pendere à virtute & prudentia ducis. Plut. in reg. & imper. Græco. Apoph.

Numantini cum à Scipione in fugam essent versi, à senioribus castigati, quia quos toties fugarant, fugerent, quendam è iunioribus dixisse ferunt, Pecora quidè nunc eadè sunt, sed mutatus est pastor. Plut. in Rom. Apoph.

Cum Lacedæmoniorum rex polliceretur se funditus euersurum ciuitatè quandā, quæ sæpenumero Lacedæmonijs negotiū exhibuerat, nō permiserunt Ephori, dicentes, Nequaquam abolebis iuuenū cotem. Urbem infestam appellabant cotem iuuentutis, eo quod hostibus semper præsentibus, ipsa iuuentus acueretur ad bellandi peritiam. Plut. in Lacon.

Antoninus Pius imperator, reprehendenti cuiuspiam eum, quod in hostes mitis fuisset, ac in coniuratos, quos vicerat, ac dicenti, Quid si hostes vicissent? Grauius respondit, Nos non sic Deos colimus, nec sic viuimus, vt illi nos vincant. Brus. lib. 5. cap. 26.

Scipio minor posteaquam venit in castra, multaq; licentiam, lasciuiam, superstitionem, ac luxum offendisset, diuinis, ac sacrificos cū lenonibus p̄tinus eiecit: quin & vasa oīa iussit amoliri, excepta olla, veru, & poculo fictili. Ex argēteis poculū librarū nō amplius duarū permisit, si quis habere vellet: balneis vti vetuit.

Ti. Magi-
strat^o, Præ-
positus.
T. Exerci-
tatio.
T. Labor.

T. Clemē-
tia.
Tit. R. eli-
gio.
T. Spes in
Deum.
Tit. Dile-
ctio inimic-
orum.

T. Delicis

Qui

Qui vngerentur iussit vt se se fricarent: iumē-
ris enim quia manibus carent, opus esse alio a
quo fricarentur. Edixit vt milites stantes prā-
derent obsonium, non igni coctum: cœnarent
autem discumbentes panem, aut pultem solā,
& carnes aspas siue elixas: ipse vero sago circū-
tectus, obambulabat per exercitum, dicens, se
lugere exercitus dedecora. Plut. in Rom. Apo.

T. Fruga-
litas,
T. Delicias

Sybaritæ, cum mollicia perditissimi essent,
ex ijs quidam cum Spartam concessisset, La-
cedæmoniorūq; exactos duosq; mores aspe-
xisset, quasi illorum vitam damnaret, Nō ad-
mirandum est, inquit, si in bellis, ne ita viuerēt,
moriuntur. Brus. lib. 4. cap. 6.

Lamachus quendam turmæ ducem in er-
rorem lapsum obiurgabat: qui cum dixisset,
se postea nunquam id esse facturum: Atqui
non est in bello, inquit, bis peccare. Plutarch.
in Apoph.

Misericordia. Eleemosina.

LVellus cum Græcos quosdam per dies
aliquot magnificè tractasset, atque illi
dicerent se mirari, quod tantum impen-
diorū sua causa faceret: Non nihil o ho-
spites vestra causa, inquit, sed maxima pars
Luculli gratia. Plut. in Rom. Apoph. Hanc len-
tentiam vsurpare meritò possūt, qui in paupe-

res benefici & liberales sunt : hoc enim officio non tam alijs quàm sibi consulunt.

Aristoteles stagirites , cuidam increpanti, quod homini malo dedisset eleemosinam, Nō mores, inquit, sed hominem cōmiseratus sum. Etiam improbis in necessitate succurrit vir bonus. Debetur enim hoc officium, si non meritis illius qui iuuatur, certè naturæ. Et bonus fieri potest, qui malus est. Laert. li. 5. cap. 1.

Demosthenes interrogatus, quid Deo simile haberent homines? respondit, Benignè facere. Max. ser. 8.

Gasparus Schlick, qui trium Cæsarum cancellarius fuit, optare se dicebat, omnes Reges aliquādo priuatos pauperesq; fuisse. Nec enim latis miseretur, qui nunquā fuit miser. Æneas Syl. lib. 2. cōment. de rebus gest. Alphon.

Consolatio mæstorum.

EVphrates Syrus amissa vxore, dicebat, O philosophia! tyrannica sunt præcepta tua: amare iubes, & si quis amiserit, quod amabat, dolore & mærore affici prohibes. Stob. ser. 97.

Philosophus quidā priscus huiusmodi sermone Arfinoes reginæ luctū compescuit. Cum Iuppiter, inquit, inter Dæmones rerum faceret partitionem, Luctus non aderat, sed parti-
tione

tione iam peracta venit. Huic igitur cum Iupiter aliquid honoris tribuere vellet, nec esset quod daret (quippe iam cōsumptis omnibus) tandem assignauit illi honorem, qui mortuis impenditur, veluti lachrymas & mœrores. Quemadmodum igitur ceteri Dæmones bene volunt ijs, à quibus coluntur, itidem & luctus.

Quod si fuerit abs te cōtēptus o mulier, haud quaquā venturus est ad te: contrā, si diligenter abs te colatur honoribus illi assignatis à Ioue, mœroribus ac lamētis, diliget te: semperq; tibi suppeditabit aliquid earū rerū, quibus abs te perpetuò possit honorari, nempe mœroris, & lachrymarum materiam. Plut. in Cōsolatione ad Apollonium.

Solon cū ex amicis quendā grauiter mœrem videret, in arcē perduxit, hortatusq; est, vt per omnes subiectorū ædificiorū partes oculos circūferret. quod vt factū animaduertit, Cogitata, inquit, nunc tecū, q̄ multi luctus sub histectis olim fuerint, hodieq; versentur, in sequētib; seculis sint habituri: & mitte mortaliū incommoda tanquā propria deflere. Qua consolatione demonstrauit, vrbes nihil esse aliud quàm humanarum cladum consepta miseranda. Valer. Max. lib. 7. cap. 2.

T. Vita.

T. Sup.

Idem aiebat, si in vnum locum cuncti mala sua contulissent, futurū, vt propria sua quisq; deportare

deportare domum, quàm ex omni miseriarũ aceruo vllam aliam portionem ferre mallet. Quo colligebat, non oportere quenquã, quæ fortuitò patiatur, tanquam præcipuæ & intolerabilis amaritudinis mala iudicare. Idem.

Amasis, ad quendam filio priuatum dixit, Si non tristatus es, cum nondum filius esset, nec nunc quidem dolere debes, cum non amplius est. Stob. ser. 121.

Demonax quendam filij mortem inconsolabiliter lugentem, & in tenebris abditũ adiit, certo promittens se filij vmbra ab inferis reuocaturum, si tres ex hominum numero sibi nominare posset, qui nullius luxisset obitum. Cumq; is cogitationẽ per omnes notos circũferens, ne vnum quidem reperisset luctus expertem, Quid igitur, inquit, te ipsum discrucias homo, quasi nouum aliquid acciderit? Erasmi. lib. 8. Apoph.

Plato Atheniẽsibus dicebat, in morte amicorum quiescendum esse, partim eo quod nõdum liqueret, bonum esset, an malum, quod accidisset: partim quod acerbè ferenti, nihil à luctu esset commodi. Laer. lib. 3.

Epicteti vulgare dictum est: Turpe esse muneribus apum potiones edulcare, rationẽ autem, Deorum munus, non adhibere ad calamitatẽ amaritudinẽq; dulcorãdam. Vbi sup.

Casti.

Castigatio, siue admonitio.

CVM multi bello capti venderentur, Philippus Macedonum rex in auctione sedens, parum decēter vestitus erat. Quidam igitur eorum, qui vendebantur, exclamauit. Parce mihi Philippe, paternuse enim sum tibi amicus. Philippus interrogauit unde nam hæc amicitia cōflata esset. Tum ille, volo, inquit, propius accedens, dicere. Qui cū admissus esset, quasi arcani quidpiã dicturus, Demitte, inquit, clamydem aliquantulum: nam ad istum modū indecēter sedes. Mox Philippus, Hunc, inquit, dimittite liberum: nesciebam enim prius illū mihi amicū esse. Sensit vir prudentissimus eos præcipuos amicos esse, qui probe nos instituunt. Plut. in Apoph. reg. & imper.

Demonax frequenter dicere solitus est, nō temerè irascendum esse hominibus, si deliquerint: sed corrigenda esse vitia, medicorum exemplo, qui non indignantur ægrotis, sed medentur. Eras. lib. 8. Apoph.

Socrati acrius obiurganti familiarem quēpiam in conuiuio, Plato dixit, Nonne satius esset, hæc illi dixisse seorsum? Cui Socrates, Et non tu quoque rectius fecisses, si hæc mihi seorsum dixisses? Salsissime taxauit, hoc ipsum repre-

reprehendendo cōmittentem, quod reprehendebat. Eras. lib. 3. Apoph.

Caligula Antoniaē auiaē pro sua autoritate monenti, vt quædam secus ageret : Memento, ait, mihi omnia in omnes licere. Talia portētatum principum titulo pertulit mundus, quæ non cōmemorārē, nisi ex his, principibus prodigiolæ feritatis horror inuehatur. Ex Suetō.

Inuidia.

Alexander Macedo ob aquarum defectum in itinere siti laborabat : ei igitur cū forte oblata esset galea aqua plena, vbi galeam in manus accepit, circumspectans quos circa se habebat equites, demisso capite, & fixis in potum oculis, ingustatam reddidit aquam dicens, Si solus bibero, hos mæror instigabit. Brus. lib. 1. cap. 9.

Bion Boristhenites conspiciens quendam tristi vultu, qui habebatur inuidus, Nescio, inquit, vtrū tibi aliquid acciderit mali, an alteri boni quidpiam. Inuidus enim non minus discruciatum aliena felicitate, quàm suo infortunio. Laert. lib. 4. cap. 7.

Antisthenes absurdum esse dicebat, triticum repurgare à lolio, bellum ab inutili milite, & à Repub. non secernere inuidos, Significans inuidos tam esse inutiles ciuitati, quàm lolium

est tritico, & ignauus bello. Laert. lib. 6. cap. 1.

Idē dicere solitus est, non aliter ac ferrū absumitur rubigine, ita inuidos suo ipsorū vitio cōtabescere. Ferrū enim etiā si nemo lædat, ex se gignit vnde corrumpatur. Laert. vbi. sup.

Socrates interrogatus, quid bonis viris molestum esset, dixit, Malōrum felicitas. Quid malis. Bonorum prosperitas. Anto. Melis. ser. 70. par. 1.

Cum ostendere vellet Aristoteles, quid esset inuidia, Antagonistam fortunatorum esse dixit. Anto. Melis. par. 1. ser. 62.

Hippias dicebat duplicem inuidiam esse, iustam quidem, cum quis inuidet improbis honoratis: iniustam, cum bonis. Et inuidi duplo magis, quàm ceteri, calamitosi sunt. Non enim solū proprijs malis grauantur, vt alij, sed alienis quoque bonis. Stob. ser. 36.

Actius Syncerus, rari vir ingenij, magnæq; nobilitatis, cum in conspectu Federici regis esset inter physicos quæstio, quid præcipue cōferret oculorum perspicuitati? alijq; fœniculi afflatum dicerent, alij vitri vsum, alijq; aliud. At ego, inquit, inuidiam aio. Obstupuerūt hoc dicto adeo medici, vt ab auditoribus derisui haberentur. Tum ipse: An non inuidia maiora & pleniora omnia videre facit? Quid autē oculis magis præsentaneū, quam vt vis ipsa aspici-

cien?

Sciendi maior reddatur, ac vegetior & protulitq;
statim Ouidianos illos versus.

*Fertilior seges est alienis semper in agris,
Viciniurque pecus grandius vber habet.*

Pontanus.

Erat aliquando inter Ephesios Hermo-
rus, vir peregrinus: qui cum doctrina ac pro-
bitate ceteros præstaret, patria eiectus est. Sed
admirantibus quibusdam & rogantibus, cur
eiusmodi virum eiecissent, responderunt, nihil
aliud causæ esse, nisi quod virtute & moribus
nimis reliquos conciuēs suos anteret. Inuidia
enim nō modo plerosq; viros clarissimos pes-
fundat, verum etiam ciuitatum nonnunquam
statum euertit, & vrbes ipsas diruit. Ex Francif.
Sen. lib. de inst. Reip.

Ti. Perse-
quutio-
nes bono-
rum.

Præclare de inuidia fabulantur poëtæ, cum
asserunt pestem illam apud Inferos serpen-
tibus vesci, & hydri recreari: vt ostendant,
inuidos venenum deglutire, venenumq; euo-
mere. Aliena enim felicitas inuidis toxicum
est: nec lætari vlla ex parte possunt, nisi suo
veneno alios inficiant. At certe nihil turpius
esse potest, nihilq; magis contra humanitatem,
quam alieno malo lætari, & alieno bono tor-
queri: quorum utrumq; facit inuidus. Idem
Francif. Sen. vbi sup.

Labor & industria.

Democritus dicebat, oēs labores quouis otio iucundiores esse: quando illa consequuntur homines, quorum gratia laborant, aut consecuturos se sciunt. Hoc

T. Spei. etiam ad spei titulum referri potest. Spes enim præmij laborem minuit. Stob. ser. 27.

T. Sup. Idem cum interrogaretur à quodam, quomodo laboriosi ac industrij differrent à desidiosis: Quo, inquit, impij à pijs: spe nimirum bona. Sperant quippe qui corpus laboribus exercent, pinguia laborum præmia: desides autem præsentem semper intuentur paupertatē.

**T. Exem-
plum.**

Cum Philippus Alexandri magni pater, expeditionem & bellū in Corynthem apparare dicebatur, Corynthij trepidi, rerumq; suarum fatigantes, ad opera certatim incumbere cœperunt: hic arma sibi comparabat, ille lapides congeribat, alius muros in altitudinem substruebat, nonnulli propugnacula firmabant, alij aliud agebant, quod ad munitiones pertineret. Eorum itaque studium Diogenes cum cerneret, nihil habens aliud cōmodius quod ageret, palio succinctus, dolium suum subuoluerit, & hinc inde vertere cœpit. Admirante autem quodam eius amico, ac percontante, cur hoc ageret: respondit Diogenes, Ideo vol-

uo, ne vnus inter tot operi intentissimos cessator esse videar. Guido Bituri. ti. de desid.

Idem, cuidā admonenti, vt iam senex quiesceret à laborib⁹: Quid, inquit, si in stadio currerem? vtrum oporteret iam metæ vicinum, cursum remittere, an magis intendere? Recte sensit, virtutis studium hoc magis intēdendū, quo minus superest vitæ: quod turpe sit tum ab honesto instituto refrigescere. Laert. lib. 6. Hoc exemplum ad senes etiam pertinet.

Laconum adolescentes perseuerabant absq; tunicis, vestē vnicam accipientes, corporibus squalidi: quippe à balneis, vnguentis in totum abstinentes: vt patientia laborum ad res præclare gerendas viam pararent. Plut. in Laco.

Dyonisius emptum Laconicum coquum, parare iussit laconicum iusculum: paratum autem non comedit: sed interrogauit, quodnam ius delectaret Lacones, cum illud insuauissimum esset? Tum coquus, hoc iusculum non habere condimenta illa dicebat, quod Laconicum habet. Interrogauit Dyonisius, quænam essent illa? respondit coquus, Huiusmodi condimenta apud te non sunt: ante cibum, labores, sudores, & balneum in Eurota flumine. Stob. ser. 27.

Apelles nunquā tam occupatus fuit, vt diem prætermitteret, in quo nihil omnino

T. Senex.

Cōtra delicias.

Ti. Abstinētia.

T. Studiū
pertinax.

pingeret, artem exercens. Vnde subducens sese
à negocijs, dicere solebat, Hodie nullam lineā
dixi. Quæ vox abijs in proverbiū de quouis
officio prætermisso. Hoc exemplum ad stu-
dium quoque sapientiæ, de quo infra agitur,
referri merito potest. Plin. lib. 10. c. 35.

T. Rex.

Vespasianus cum vehemēter angeretur vi-
tialis intestinis, nihilo secius imperatorijs mu-
neribus fungebatur, adeo, vt lecto decumbēs,
audiret legationes: & amicis hortantibus vt
sibi parceret, respondit, Imperatorem stantem
mori oportere. Suetonius.

Florus hos versiculos scripserat in
Cæsarem Adrianum.

*Ego nolo Cæsar esse,
Ambulare per Britannos,
Scythicas pati pruinas.*

Cui Cæsar respondit.

*Ego nolo Florus esse,
Ambulare per tabernas,
Latitare per popinas
Culices pati rotundos.*

T. Otium

Sētiens se honestas occupationes præferre in-
utili turpiq; otio. Suetonius in vita Adria.

T. Sup.
Ti. Bellū.

Probus imperator non patiebatur militem
esse otiosum, sed multa opera militari manu
perfecit, dicens, annonam gratuitam militem
comedere non debere. Flavi. Vopi.

Alphon-

Alphonſus, cum reprehenderetur à Matheo Siculo eximie ſanctitatis viro, quod proprijs manibus laboraſſet, ſubridens, Nunquid, inquit, Deus & natura nequiequam regibus manus dederunt? Panor. Lib. 2. de reb. geſt. Alphonſ.

T. Rex.

Lycurgus quoque percontante, quomobrem virginum corpora curſibus, luſtibus, diſcorum, ac telorum iactibus fatigaret: Vt, inquit, fœtuum proſeminatio ab ipſa ſtatim radice validum in validis corporibus initium ſumens, recte germinet: ſimul vt ipſe in perferendis partibus facile ſimul & generoſe certent aduerſus pariendi nixus, doloresq;. Poſtremò ſiqua incidat neceſſitas, vt poſſint & pro ſe, & pro liberis, & pro patria pugnare. Intellexit vir prudens, quanta Rerum publicarum peſtis ſit, otium atque ignavia: contra, moderatos labores etiam corpora reddere tum firmiora, tum ſalubriora. Vnde nec virginibus permittit in otio viuere, ſed has quoque maſculinis exercitijs quodammodo vertit in maſculos: cum in pleriq; ciuitatibus per delicias ac luxum, maſculi transformantur in fœminas. Plut. in Laco.

Contra
delicias,
& otium.*Otium, inertia.*

Marci Catonis per frequens fuit sententia: Nihil agendo homines, malè agere perdiscere. Quo dicto execratur omnè ignauiam, quæ multorum malorum sæpenu-
mero causa est. Brul. lib. 4.

Appius Claudius dicere solebat, populo Romano melius negotium quàm otium committi. Sensit vir sapientissimus, populum Romanum laboribus & bellicis rebus plurimum incrementi semper accepisse: nimio autem otio & pigritia omnia deinceps in peius corruisse. Val. Max.

Quodam interrogante, cur Argiuos cum Lacedæmonijs bellum gerentes, cum sæpenu-
merò vicissent, non deleuerint: Ne optauerimus quidem, inquit Cleomenes, illos deletos, vt habeamus, qui iuuenes nostros exerceant. Perplexerat egregius dux, corrumpi iuuentutem, si permittatur otio & luxui, malorum omnium magistro. Plut. in Lacon.

Scipio Nafica, quibusdam dicentibus res Romanas iam in tuto esse, extinctis Carthaginienfibus, & Græcis in feruitutem redactis: Imò, inquit, nunc demùm summo in periculo sumus, posteaquam nulli supersunt, quos vel timeamus, vel reuereamur. Sensit, inimicos per occasionem vtiles esse nobis: per quos non licet impunè secureq; negligentes esse. Erasim.
lib.

lib. 8. Apoph.

Seruilus Vacia vir prætorius atque prædites odio negotiorum abdiderat se in villam suam, quam habebat non procul à Cumis, nec alia re notus fuit, quàm eius villæ otio. Itaque qui negotijs premebantur, exclamare solebāt, O Vacia! solus scis viuere. Huius tamen ignaum & sine literis otium damnans Seneca Epist. 51. negat illum scire viuere, sed latere. Eoq; nonnunquam villam præteriens ioco dicere solebat, Hic situs est Vacia, subindicans nihil interesse inter mortuum, & inerti otio abditum. Erasim. lib. 8. Apost.

Themistocles Græciæ dux fortissimus desideriam, hominis viui sepulturam vocauit: qui cum expletis centum & septem annis se mori videret, dixisse fertur, se plurimum dolere, quod vita tunc egrederetur, quando sapere cœpisset, Guido Bituricens. tit. de Desidia.

Cato senior semper se harum rerum poenituisse dixit, Si mulieri arcana detexisset: aut si mari profectus esset, quò terrestri itinere eundi facultatem habebat: aut si per negligentiam diem frustra elabi permisisset. Plutarc. & Ful. lib. 7. cap. 2.

Augustus in omni verbo prudētissimus, eos qui leues ob causas se periculis exponerent, si miles esse dicebat ijs, qui aureo hamo pisces ca-

T. Secretū

Cōtra in-
utiles oc-
cupatio-
nes.

pere tentarent. Hi enim amisso semel hamo, plus damni accipiunt, quàm ex multorum piscium captura, lucri. Fulgos. lib. 7. cap. 2.

Plato Atheniensis somnolentiam improbat, eoq; scripsit in legibus: Nemo dormiens vlla re dignus est. Laert. lib. 3.

Inter seuerissimas Draconis leges illa etiam fuit, vt otij damnati, capite punirentur. Ex li. 1. de instit. Reip. Fran. Señ.

Scribit Diodorus, legem fuisse apud Ægyptios, qua singuli cogebantur nomina apud præfides profiteri, & qua arte, quove lucro sustentarentur ostendere: & si qui mentirentur, aut iniusto quæstu viueret, capite dānabatur. Nec mediustidius iniuria. Otiosi enim & ignaui iuuenes venenū sunt ciuitatis: proni ad libidinē sunt, bonis inuident, aliena appetunt, & deniq; seditiosi & turbulēti euadunt. Vbi sup.

Optimè M. Cato in lib. de moribus scripsit, vitam humanam esse vt ferrum, quod si exerceas cōteritur, & cū splendore quidē: si minus exerceas, rubigo interficit: sic homines se exercendo, honestè cōteruntur: si non exercentur, inertia ac torpedine absumentur. Pulchrè admodum idē Cato in oratione, quam Numatiæ apud equites habuit: Cogitate enim animis vestris milites (ait) si quid vos per laborē rectè feceritis, labor citò recedit, benefactū manet. Si

quid

Vera &
aurea ver-
ba.

Tit. Con-
scientia,

quid autē per voluptatē nequiter feceritis, voluptas citò abibit, nequiter aut factū perpetuò manebit. Ex lib. i. de instit. Reip. Fran. Sen.

Solonis lex præcipuè laudatur, quæ quidē sancivit, filium nequaquam parenti necessaria vitæ subsidia debere, à quo nullam artem accepisset. Vbi sup.

Exemplum, Imitatio.

Rodolphus imperator, in eo bello quod contra Ottacarū Bohemiæ regē gessit, cum siti laboraret cum toto exercitu, ferūt à rustico (qui messoribus potum ferret) oblatam hidriā sicera plenā. Quod cum ille vidisset: Reddite, inquit, homini vasculū suum: nam ego exercitui, nō mihi sitiebam. Sicq; sua abstinentia partim exercitū eo potu refocillavit, partim ad sitis patiētiam inuitavit. Æneas Sylvius lib. 3. cōment. in res gest. Alphonsi.

T. Rex.

Alphōsus Aragonū rex, cum fugato iam Iacobi Caudolę exercitu, sine tētorijs ac cōmeatu (siquidē ex insperato aduenerat) pernoctare sub Dio cogeretur, & Ioannes Esernitanus Alphōsi studiosus raphanū vnum in tam magna militum inopia, & panē vnum cum dimidio caseoli Balearici Regi misisset, recusauit: nō decere, inquiens, imperatorem ieiuno exercitu mandere. Panor. li. 3. de reb. gest. Alphon.

T. Sup.

Alc.

T. Scientia

Alexandro Magno cum datum esset scrinio-
liolum, quo nihil inter opes Darij pretiosius
pulchriusve repertum est, & quaereretur in que-
nam usum destinandum esset, alijs aliud sua-
dentibus dixit: Huic optimè seruandus dabi-
tur Homerus: sentiens nullum esse thesaurum
illo pretiosorem. Ita visum est iuueni, qui se
totum ad exemplar Achillis componerebat. Plut.
in Alex.

T. Honor
Gloria.

Themistocles, cum esset adolescens, in com-
potationibus ac mulierum amore volutaba-
tur. At posteaquam Miltiades factus Impera-
tor apud Marathonem deuicisset Barbaros, iam
nullus offendit illum quicquam agentem præ-
ter decorum. Percotatus autem unde sic esset
repente mutatus: Miltiadis (inquit) trophæum
non patitur me dormire, neque cessare. Gloriæ
studium excussit amorem voluptatum, clauum,
ut aiunt, clauo. Plut. in Græc. Apoph.

Agésilæus rex iam senex, cur per hyemem
solo palio tectus obambulet absque tunica,
interrogatus, Ut (inquit) iuuenes hanc vitæ
rationem imitentur. Plut. in Lacon.

Lacones scutiferum militem interemere,
quod scuto non nihil purpurei panni intexuis-
set. In tantum horrebant exemplum peregrinæ
luxuriæ: non ignari ex minimis inijs imme-
dicabilem vitiorum colluuiam inundare: eoque

tutissi-

tutissimum esse iudicantes, principijs obstare. Ob id in primos autores seuerissimè animaduertebant. Plurimum nocuit Reipub. quisquis fenestram vitijs aperuit. Plut. in Lacon.

Prudentia, Imprudentia.

Cato senior affirmabat, insanos prudentibus longè meliores esse, quàm insanis sapientes. Sapientes quippe cum stultorum errata inspicerent, ob id in melius vitã mutare solere. At amentes cum discendi capaces non sint, ex sapientum benefactis fructum percipere nullum. Fulgos. lib. 7. cap. 2.

Antisthenes tutissimum esse murum prudentiam dicebat: quod is nec collabatur, nec proditur. Nulla mœnia tam sunt munita, quin machinis aut suffossionibus, aut (vt nihil horum) proditione capiantur. Sapientis decreta sunt inexpugnabilia. Laert. lib. 6. cap. 1.

Iphicrates cum in amicorum suorum agris haberet exercitum, & nihilominus vallum iaceret, fossasq; probè foderet, cuidam dicenti, Quid metuumus? respondit, Pessimam esse ducis vocem, Haudquaquam putaram. Significãs rebus prosperis sæpenuerò imminere pericula nõ exigua, quæ nullus expectasset. Aduersus inopinatos igitur casus cautè omnia esse munienda. Plutar. in Græc. Apoph.

Socra-

Ti. Silen-
tium.
Ti. Vere-
cundia.

Socrates adhortabatur subinde suos discipulos, vt hæc tria in omni vita sibi pararent: vt animo scilicet haberent prudentiam, in lingua silentium, & in vultu verecundiã. Max. ser. 41.

Bion Boristhenires dicebat, prudentiam tantò cæteris virtutibus antecellere, quantò cæteris sensibus præstaret visus. Nam oculi præluçet toto corpori: nec vlla est virtus absq; prudentia. Nam quomodo iustus reddet cuiq; suum, nisi prudentia demonstret, quid cui debeat? Laert. lib. 4. cap. 7.

Isoocrates dicebat, virum frugi & prudente debere præteritorum meminisse, agere præsentia, futura cauere. Stob. ser. 1.

Agefilaus Lacedæmoniorum rex, cùm pugnaretur apud Mantineam, admonuit Lacedæmonios, vt cæteris omiſſis omnibus, in vnũ Epaminondam intenderent vim prælij, dicēs solos cordatos milites autores esse victoriæ. Quod cùm fecissent, victoriam nacti sunt. Hac voce cõsuluit Agefilaus incolumitati suorum, qui fuerant sine dubio manu hostium perituri. Simul illud docuit, in bello plus habere momenti vnum verè prudentem, quàm turbam imprudentum. Plut. in Laco. Apoph.

Ti. Bellũ.

Cum Alexander ab Atheniensibus posceret, sibi triremes exhiberi, ac populus nominatim flagitaret adesse Phocionem, vt quid

consuleret, proferret. Surgens inquit, Confu-
lo igitur, vt aut armis superetis eos, aut su-
perantium amici sitis. Compendio sua fit, nihil
Alexandro negandum, nisi considerent se ira-
tum posse armis opprimere. Quibus si ille vi-
deretur superior, non esse prouocandum ani-
mosum iuuenem, & repulsæ impatientissi-
mum. Plut. in Græco. apoph.

Antisthenes Atheniensis dicere solebat, sa-
pienti nihil esse nouum, aut subitum: eo quod
quicquid homini potest accidere, fit tam præ-
meditatus, vt nunquam dicat, Non putaram.
Laert. Lib. 6. cap. 1.

Curiositas.

ANtonius Pius cum Omuli visens do-
mum, ac miratus columnas porphyre-
ticas, quesisset, vnde eas haberet: Omu-
lus ei respondit: Cum in ædes alienas veneris,
& surdus & mutus esto. Sentiens eum in alic-
no priuato non oportere esse curiosum. Iulius
Capitolinus.

Xenocrates Chalcedonius nihil referre
dicebat, vtrum pedes an oculos inferas in æ-
des alienas: videlicet deterrens ab omni cu-
riositate rerum ad nos nihil attinentium. La-
ërtius lib. 4. cap. 2.

Veritas.

THales Milesius philosophus clarissimus, cum ab amico quodam rogatus esset, quantum veritas distaret à mendacio: Quantum, inquit, distant oculi ab auribus. Sensit vir sapientissimus, non ea esse certa ilico, quæ auribus percipimus ab alijs, qui mendaciter de rebus nugantur: sed ea demum quæ coram oculis cernimus. Max. ler. 35.

Consilium.

THales Milesius olim rogatus, quid esset facile? Alteri, ait, dare consilium. Quis enim est tam stupidus, qui non admoneat aliû? sed sibi pauci consulunt. Ex Laer. li. I.

T. Bellû.

Lacones si quando stratagemate, hoc est, callido consilio superassent hostem, Marti bovem immolabant: sin aperto prelio, gallum: hoc pacto consuefacientes belli duces, vt non solum fortes essent ad prælium, verumetiam callidis consilijs aduersus hostes instructi. Preclarior enim existimabant, hostem ingenio citra sanguinem deijcere, quam pugna plerûq; vtrinq; cruenta. Plut. in Laco.

T. Bellû.

Euripidis dictum memorabile celebratur: Vnicum consilium rectum magnam militum manum vincere. Quo prudenter admonuit,

non

non perinde referre, quàm numerosum educas exercitum, sed quatum belli rectores polleant consilio. In bello siquidem plus habet momenti prudens consilium & solertia, quàm vires consilij expertes. Eras. li. 8. apoph.

Cathalanis optimū factu fore censentibus, si Alphonso Aragonum regi tunc adolescentulo septem viri ad gubernandam Rempubl. adiungerentur, qui Deum timerent, iustitiam colerent, cupiditates tenerent sub freno, nec donis & muneribus tangerentur: Alphonsum laudasse consilium, ac ita respondisse ferunt. Si horum non dico septem, sed vnum tantum dederitis, continuo illi & regimen & regnum facile concessero. Pulchre inquit, Regum paucos esse consiliarios bonos. Panor. lib. 2. de reb. gest. Alphon.

Innocentius Papa octauus imparem se tanto oneri animaduertens (vt Autores non contemnendi referunt) duodecim consiliarios elegit, sine quorum consilio nihil prorsus decernebat.

Alphonfus Aragonum rex sæpenumero dicere solitus est, si Romanis temporibus visisset, se constructurum fuisse templum Ioui positorio: vt cum de rebus acturi in eo conuenirent, prius contentionē omnem deponerēt. Panor. lib. 3. de reb. gest. Alphon.

**T. Cōsiliij
neglectus**

Xerxes Græcia bellum indicturus, comuocatis omnibus Asiæ principibus, dixit: Neviderer meo tantum consilio hoc aggressus, contraxi vos: cæterum mementote, mihi parendum magis quam suadendum. Vox bistyrannica: & quod principum conuentu pro furo abuteretur, & quod negotium multo periculosissimum, sua vnius cupiditate verius, quam consilio susciperet. Eras. lib. 5. Apoph.

II. Iis.

Bias Priænus, bono consilio duo maxime contraria esse aiebat: festinationem scilicet, & iracundiam. Homo enim iracundus cum extra se ipsum sit, vacuus est omni consilio. Laërt. in eius vita.

Dion in libris suis, qui de regno inscribuntur, dicebat, longe maiora geri paucorum consilio, quam multitudine, aut viribus fortissimorum iuuenum. Quod etiam Homeri sententia comprobatur, cum Agamænonem inducit asserentem, longe facilius esse, rem Troianam euertere, si decem Nestores aut Vlysses in consilio haberent, quam si totidem Aiaces & Achilles fortiter dimicantes. Ex lib. 1. Fran. Sen. de Inst. Reip.

Cicero ait: Homo qui erranti comiter monstrat viam, quasi lumē de suo lumine accēdat, facit, vt nihilominus ipse luceat, cum illi accenderit. 1. de offi.

Demo.

Democritus Aetolorum Prætor, apud Li-
nium, nullam rem esse tam inimicam consilijs
dicebat, quam celeritatem. Præcipitata enim
cõsilia, si in transuersum agatur, nulla reuocari
pœnitentia possunt in melius. Brus. li. 2. c. 15.

Scipio Africanus turpe esse aiebat in re mi-
litari dicere, Non putaram. Quæ enim ferro
aguntur, administrari oportere arbitrabatur
summa ratione: cum emendari postea vix aut
nullo modo possent. Valer. Maxi. li. 7. c. 2.

Iustitia, Iniustitia.

A Gesilaus quodam tempore rogatus,
vtra virtus esset præstantior, fortitudo
an iustitia? grauius respondit: Forti-
tudinis nullum esse vsum, nisi adsit iustitia.
Quod si omnes essent iusti, nihil opus esset for-
titudine. En animum summo dignum duce,
qui nihil præter æquum iudicari facendum:
recteq; perspexerit, plurimum interesse inter
audaciam & fortitudinẽ. Plut in Apop. Laco.

Philemõ eum virum iustum esse pronun-
tiabat, non qui iniurius non esset, sed qui cum
esse possit, ne sit, cauet: neque qui parua non
accipit, sed qui à magnis, cum posset, abstinuit:
neque qui omnia hæc seruauerit, sed qui in-
corrupta legitimaq; natura iustus esse mauult,
quàm

quàm videri. Phauorinus.

T. Rex.
T. Iudex

Cùm Satibarzanes Artaxerxis regis cubicularius, quiddam minus iustum à rege peteret, sentiretq; illum Artaxerxes hoc facere sollicitatum triginta Daricorum millibus, Quæstoriararij sui mandauit, vt Daricorum triginta millia ad se deferret, & allata dedit Satibarzani dicens: Accipe, nam hæc tibi cùm dederò, non ero pauperior: iniustior autem futurus, si ea quæ petebas dedissem. Plut. in reg. Apoh.

T. Sup.

P. Rutilius amico cuidam rem iniustam petenti pernegabat: cumq; is cõmotus per summam indignationem diceret, Quid ergo mihi opus est tua amicitia, si quæ abs te rogo, non facis? Imò, inquit Rutilius, quid mihi opus est tua amicitia, si me vrgerè cupis, vt in iustitiæ leges tua causa peccem? Eras. lib. 8. Apoph.

Cùm Athenienses eo concitati essent, vt Aristidem ostracismo (id erat damnationis genus, quod testulis peragebatur) in exilium agerent: ac rusticus quidam illiteratus testulâ ad eum deferens, iussisset, vt Aristidis nomen inscriberet: Nostine, inquit Aristides, Aristidè? Cum ille negasset se nosse, moleste tamen ferre, quod Iustus cognomine diceretur: siluit Aristides, & nomen suum inscripsit testulæ, ac reddidit. Tam leni animo ferebat iniustam damnationem. Grauiissimum autem vitæ innocentes

Ti. Persecutiones
bonorum

T. Patientia.

ter actæ testimonium fuit, è tanta multitudi-
ne neminem extitisse, qui aliud obijceret, quã
Iusti cognomẽ, quod ipse tamen sibi non im-
posuerat. Plut. in Græco. apoph. Inuisa est ho-
minibus iustitia: quia videlicet, cùm intelligãt
se homines frequenter peccaturos, cupiunt
impune peccare, & quę volunt, quamuis iniu-
sta sint, sibi licere.

Iustitia
malis in-
uisa

Aristoteles ait: Sicut optimũ omnium ani-
malium homo est, qui perfecte viuit: sic pessi-
mum omniumq; teterrimum est, qui à lege
iudicijsq; secernitur. Ex lib. 1. Francif. Sen. de
Inst. Reip.

Alexander Macedo Olympiadi matri plu-
rimũ eum vrgenti, vt infontẽ quendã occide-
ret, poscentẽq; id per menses nouẽ quib⁹ eũ in
vtero gestauerat, humanissime respõdit: Aliã
parẽs optima de me quãuis mercedẽ posce: ho-
minis enim vita nullo beneficio compensatur.
Vera quidẽ est tragica illa sentẽtia, & animo ac
mente semper recensenda ab his qui imperãt,
Sanguine humano abstine, quicunq; regnas.
Ex lib. 3. Francif. Sen. de Inst. reipub.

T. Iudex.

Crudelitas.

Augustus Cęsar audiẽs inter pueros, quos
in Syria Herodes crudelissim⁹ Iudeorũ
rex interfici mandauerat, filium quoq;
eius

eius interfectum, dixisse fertur: Se malle suam
quàm filium Herodis esse. Iudeus enim cum
esset, à suilla carne prohibita abstinebat iuxta
legem. Macrob. lib. 2. Satur. cap. 4.

Caligula imperator, vt alia omni in re, ita
verbis quoq; sceleratus fuit: persæpe repetens,
Oderint dū metuāt, Optabat etiā populū Ro-
manū vnam habere tantū ceruicē, vt vno ictu
oēs interficere simul posset. Fulgos. lib. 9. c. 11.

Agrippina, cum iussu Neronis occideretur,
ac Céturio ferrū in mortē distringeret, ventre
ostēdens, clamabat, Hunc percutite: hic est ferro
fodiendus, qui portentū illud genuit. Sueto.

Nerō cū incendisset urbem, spectabat, dicēs,
se flammæ pulchritudine delectari: ac interim
suam canebat Halosim, hoc est, Troianæ urbis
excidium, quod descripserat. Sueto.

Præclara est illa Iulij Cæsaris sententia,
quam crebris sermonibus vsurpare solebat:
Miseram comitem senectutis esse, pristinæ
crudelitatis memoriam. Ex Franc. Sen. lib. 3.
de Inst. reip.

Usura, Fœnus.

EX Catone Censorio cū quispiam percō-
taretur, quid in re domestica maxime
expediret: respondit: Bene pascere, bene
vestire, & bene agrum colere: & illi, qui qua-
sierat,

ferat, Quid fœnerari? Cato: Quid hominem, inquit, occidere? Non minus igitur fœneratorem peccare censuit, quàm homicidam. Cice. lib. 2. de offi.

Alphonsus Arogonum rex, fœneratores utpote labores mortalium depascētes, harpyias vocare solitus erat. Quemadmodū enim Virgilianæ illæ Harpyiæ raptu vivebant: sic hodie fœneratores ex pauperum laboribus magnas per nefas opes reponunt sibi & suis. Panorm. libro 4.

Idem audiens illicito lucro hominibus insidias à fœneratoribus strui, Fœnus nihil aliud sibi quàm animæ funus videri dixit. Damnavit autem uniuersam fœnerandi rationem: quæ plane est contra naturæ regulam, cum ex nihilo nihil gignatur. Panor. lib. 3. de reb. gest. Alphon.

Lysander cum egregius simulandi artifex enasisset, ac pleraque quæ crudeliter & auare gerebat, callidis fucis ornaret, iustum non alia re, quàm utilitate & commodo metiens, fatebatur quidem veritatem mendatio præstantiorem esse: sed vtriusque dignitatem ac precium utilitate æstimandum. Inuertit vir improbus philosophorum dogma: qui quod honestum est, idem volunt vtile esse: hic quicquid esset vtile, idem ducebat honestum. Plut.

Quis autem non videat, perniciosissimã hanc sententiam (quã verbo quidem omnes damnamus) omnes penè moribus probare? Quis enim non ubiq; vtilitatem præfert honestati?

Vectigalia.

Darius rex Xerxis pater, cum tributum indixisset subditis, accersitos prouinciarum præfectos percontatus est cum alijs de rebus, tum etiam an grauia esset populo tributa. Cum illi respõdissent, esse medioeria, iussit, vt singuli dimidiam tantũ partẽ exigent. qua beneuolentia & clementia admodum conciliauit sibi subditorum animos, vt merito ab omnibus diligeretur. Plut. in reg. & Imper. Apoph.

Traianus imperator fiscum, lienem vocare solebat, quod eo crescente, reliqui artus omnes tabescerent. Lang. in Niceph. annotatio.

Tiberius Cæsar suadentibus Præsidibus & Quæstoribus, onerandas tributo prouincias, respondit: Boni pastoris esse, tødere pecus, nõ deglubere. Ex Fran. Sen. lib. 3. de Inst. Reip.

Adulatio.

Antisthenes satius esse dicebat, incidere in cornes, quàm in parasitos. Hi enim viuientis animum corrumpunt, illi so-

lura

sum mortui corpus. Stob. Ser. 12.

Idem aiebat, Vt meretrices bona omnia præter mentem & prudentiam suis amatoribus imprecantur: eodem modo adultores ijs, quibus cum agunt. Stob. Ser. 12.

Crates Thebanus ad opulentum adolescentem, quem parasitorum comitabatur turba, Adolefcens (ait) miseret me tuæ solitudinis. Stob. ser. 12.

Biō interrogatus, quod esset animal omnium maximè noxium? Si de feris, inquit, percontaris, tyrannus: si de mitibus, adulator. Laërt. lib. 1. cap. 6.

Diogenes Cynicus orationem blandam, non ex animo proficiscentem, sed ad gratiam compositam, vocare solebat melleum laqueum, quod blandè amplectens hominem, iugulet. Laërt. lib. 6.

Idē aiebat, in assentatione, veluti sepulchro aut statua quapiam, nomen solum amicitiae inscriptum esse. Stob. ser. 12.

Aristonymus sepe numero dicere solebat, Ligna dum augent ignem, consumi ab ipso: opes dum alunt adultores, ab eis ipsis perire. Stob. ser. 12.

Sigismundus imperator, assentatores se veluti pestes odisse, cum diceret, Brunonius Ne-ronensis respondit: Tamen nullum genus ho-

minum magis amas, quàm adultores. Tùm Sigismundus, Vincis sanè, inquit. Ita enim natura comparatum est, vt cum vitados esse adultores dicimus, tunc maximè illis hæreamus. Nam nec tu tandiu mecum fuisses, nisi meis morib⁹ blâdiri assueuisses. *Æneas Syl. de dict. Sigism. & Frederici imper.*

Alphonsus Aragonum & Siciliae rex adultores lupis haud absimiles esse dicebat. Nam quemadmodum lupi titillando & scalpendo asinos vorare soliti essent: ita adultores ad perniciem Principum blanditijs simul ac mendacijs intendere. *Anton. Parn. de rebus gestis Alphon. lib. 3.*

Antigonus rex admirantibus, quamobrem tanti faceret Zenonem, respondit, Quoniam cum multa à me acceperit, nunquam tamen emollitus est. Eius mortem cum audisset, ingemuit dicens, Quale theatrum perdidit? Erat enim Zenon acerrimi iudicij, & ab absentando alienissimus. *Laërt. lib. 7. cap. 1.*

Cum Pescenio Nigro imperatori creato, quidam panegyricum recitare vellet, imperator dixisse fertur, Scribe laudes Marij, vel Hannibalis, vel alicuius ducis optimi vita functi, & dic quid ille fecerit, vt eum nos imitemur.

Nam viuentes laudare irrisio est, maximè imperatores: à quibus speratur: qui timentur:

qui

qui præstare publicè possunt: qui necare, qui proscribere: se autem viuum placere velle, mortuum etiam laudari. *Ælius Spartian.*

Diogenes vulgò canis dicebatur. Sunt autem canum multa genera: sunt enim venatorii, sunt aucupatorii, sunt custodes ouium & ædium, sunt qui habètur in delitijs. Ergo percõtanti qualis ipse canis esset, lepidè respòdit: Esuriens, Melitæus: satur, Molosseus: quod cibi appetens bládiretur, saturatus morderet. *Laërt. lib. 6.*

Vera est illa *Q. Curtij* sententia in elegantissimis illis de reb. gestis Alexandri libris, quæ regnum ait sæpius ab absentatoribus, quàm ab hostibus euerti. *Ex lib. 5. de inst. Reipubl. Franc. Seneñ.*

Detraçtio.

DEmosthenes, calumniam aliquantisper quidem audientium opinionem confirmare, progressu vero temporis nihil ipsa imbecillius esse dicebat. *Stob. Serm. 40.*

Medius ex Alexandri parasitis vnus solebat alios adhortari, ne metuerèt, quodnis crimen in quem vis intendere. Adiecitq; scelerato præcepto causam: Vt maximè (inquit) sanet vulnus, qui delatus est, manet tamen cicatrix.

Eraf.

Eras. lib. 8. Apoph.

Cum quidam Platoni narrasset, nonnullos esse, qui ipsum maledictis infestarentur: At ego, inquit, sic viuam, ut illis non habeatur fides. Mellis. Ser. 69.

Aristoteles Stagiritis Calisthenem discipulum liberioris linguæ hominem, Homericoverficulo admonere voluit.

Talia nate loquens, haud multo tempore viues.

Laërt. lib. 5. cap. 5.

Thales Milesius admonere solitus erat, ut ita loquamur cum amicis, ne sermo nos in ius vocet. Quo docere voluit, cautè de absentibus etiam coram amicis loquendum esse: ne nos apud alios deferat, & nostra loquacitas vergat nobis in magnum malum. Laërt. lib. 1. cap. 1.

Zoilus Amphipolitanus Polycratis auditor, qui canis Rhetoricus nominatus est, homo studiosus malè loquendi, cum non solum in Homerum, Platonem, aliosque præclaros ac magnos viros stylum stringeret, sed vbiq; litibus & perniciosis etiam contentionibus operam daret, rogâte quodâ erudito viro, quam obrem de omnibus malè loqueretur. Quoniã, inquit, malefacere cum velim, non possum. Expresit autem hoc dicto, omnium maledicentium & detractantium personam. Itaque Zoili dum non inueniunt, qua ratione factis lædant,

lædant, dentibus caninis & lingua amarulenta
in bonos inuehuntur. Brus. lib. 1. cap. 26.

Philippus Macedo dicebat, se suis conuicia-
toribus gratiam habere, quòd se meliorem red-
derent. Ego, inquit, studens illos mendacij cõ-
uincere, si quid improbè fecerim, muto con-
siliũ, & pœnitentia emendo factum. Anto.
in Melis. par. 1. ser. 69.

Idem maledictis à Nicandro laceffitus, plu-
ribus cœpit illum donis honestare, quibus ac-
ceptis cœpit Nicander laudare. Ad amicos igitur
conuersus Philippus, Videtisne ergo (in-
quit) nostrum esse benè & malè audire? Brus.
lib. 1. cap. 16.

Cato senior, cuiusdam, qui multis intempe-
rantia notis inultus erat, probris vexatus, Im-
par mihi tecum, ait, certandi conditio est. Nam
vt malè audire, & malè dicere, tibi facillimum
simul & promptissimum est: sic & mihi male-
dicere insuaue est & insuetum. Brus. vbi sup.

Augustus Cæsar indignanti Tyberio, ac per
epistolã etiam conquerenti apud eum de con-
uiciatore, respondit: Ætati tuæ mi Tyberi noli
in hac re indulgere, & nimium indignari, eo
quod sint, qui malè de me loquantur. Satis est
enim si hoc habemus, ne quis malè facere pos-
sit. Brus.

T. Clemens
tia.

Domitianus imperator cùm homines mor-
daces

daces atque maledicos haberet odio, semper tamen eos dicere solebat peiores esse, qui maledicis aures præberent, neque reprehenderet, quàm ipsos maledicos. Brus. lib. i. cap. 16.

Chilon Lacedæmonius mortuis nequaquàm maledicendum esse dicebat: quandoquidem ignauum esse videretur, eos lingua inceslere, qui respondere non possent. Laërt. lib. i. c. 4.

Alphonfus Aragonū rex audiens à suis, quē tū maledictis proscinderetur ab inimicis suis, respōdit: in huiusmodi iniurijs nō quid dicatur, sed à quo dicatur, in primis animaduertēdum est. Panor. de reb. geit. Alphon.

Conuivium.

SOcrates cuidam admiranti, quod nihil in eum cōmoueretur, à quo conuitijs incessebatur. Mihi, inquit, non maledicit: quādoquidem ea quæ dicit, mihi non adsunt, nec in me hærent. Eras. lib. 3. Apoph.

Vetus comœdia solebat nominatim in ciues conuivia iacere. Horum libertatem cum pleriq; metuerent, Socrates dicebat, Expedire, vt quis semet illis sciens ac volēs subijceret. Nam si quid dixerint in nos merito reprehendendum, admoniti corrigemus, & profuerint: sin falsum conuivium in nos iaculabuntur, nihil ad nos. Eras. lib. 3. Apoph.

M. Seruilius dissuasurus legem, quam fecerat. M. Pinarius, Dic mihi M. Pinari, inquit, si contra te dixerō, num mihi maledicturus es, ut ceteris soles? Ut sementem, inquit Pinarius, feceris, ita & metes. Per allegoriam minitans, illum male auditurum, si male diceret. Erasmi. lib. 6. Apoph.

Mendacium.

Aristoteles interrogatus, quid lucri facerent mendaces? Ut vera, inquit, loquentibus non credatur. Laërt. li. 5. c. 1.

Persæ dicebāt, duo esse peccata inter homines turpia: quorum primum est, debitorem esse, alterum mentiri. Coniunxerunt autē hæc duo, ideo nimirum, quod vnum raro sit sine altero. qui enim ære alieno obstricti sunt, pollicentur in dies se satisfacturos: nec tamen præstant, quod promissum est semel ac iterum. Herodotus.

Gratitudo. Ingratitudo.

Furnius Antonij partes secutus fuerat. At posteaquam victoria celsit Augusto, metuens sibi, subornauit filium, qui à victore veniam peteret. Petijt, & impetrauit. Tū Furni⁹ his verbis gratias Cæsari egit: Hęc vna, o Cæsar, abs te mihi facta est iniuria: effecisti,

vt mihi & viuendum & moriendū sit ingrato.
Significans tantam esse eius beneficij magnitudinem, vt nulla ex parte par esset referenda gratiæ. Eras. 8. Apoph.

Veteranus quidam, cum vocatus in ius periclitaretur, adiit in publico Cæsarem Augustum, rogans vt sibi vellet adesse. Cæsar è comitatu suo selectum ilico dedit, eiq; litigatorem commendauit. Hic miles vociferans, At non ego Cæsar, periclitante te Actiaco bello, vicarium quæsiui, sed pro te ipse pugnaui: simulq; detexit cicatrices. Erubuit Cæsar, atq; ipse descendit in aduocationem, veritus, ne nō modo superbus, verumetiam ingratus videretur. Eras. lib. 4. Apoph.

Diogenes Cynicus querenti, quid apud homines celerius senesceret: Beneficium, inquit. Dici enim vix potest, quanta accepti beneficij apud plerosq; sit obliuio. Stobæus.

Aristides cognomento iustus, cum sanctissima sua gubernatione Rempub. Atheniensium plurimum auxisset, nullam aliam à ciuibus ingratis retulit gratiam, quàm vt ostracismo (est autem damnationis genus, quod testulis peragebatur) damnaretur. De cuius iustitia & morte Plut. in Græcor. Reg. & impe. Apop.

Plato nominare solebat Aristotelem mulū.
Quid autem hoc sibi nomen voluerit, ex eo liquet,

liquet, quia mulus cum saturatus est lacte materno, calcibus petit matrem. Significabat igitur Plato inuoluto quodam sermone ingratitude Aristotelis. Etenim is, cum maxima philosophiæ semina à Platone accepisset, scholam contra Platonem aperuit, & in Peripato cum suis familiaribus & discipulis aduersus eum pugnavit, Platonis perpetuus aduersarius esse cupiens. Ælianus lib. 4. de var. hist.

Aristoteles interrogatus, cur reliquisset Athenas? respondit, quoniam nolisset committere, ut Athenienses bis peccarent in Philosophiam. Notavit autem magnam Atheniensium ingratitude, qui philosophos de patriæ salute plurimum sollicitos, ac de Atheniensium Repub. benemeritos, non accularunt tantum, sed damnarunt etiam: subobscurè taxans Socratis mortem, & suum quoque periculum. Ælia. lib. 3. de var. hist.

Beneficia Dei.

Simonides, rogante quodam, ut sibi conscriberet encomium, & gratiam se relaturum inquitente, argentum autem non dante: Duas, respondit, arcas domi habeo, unam quidem gratiarum, alteram argenti. Et cum necessitas exigit, gratiarum quidem arcam apertens, semper vacuam inuenio: alteram verò

solum cōmodam mihi ad res vitæ necessarias.
 Longè aliter Deus: qui cū nullius egeat, so-
 lam à nobis animi gratitudinē requirit. Stob.
 ser. 8. de iniustitia.

Fuit Ægyptiorum mos, eorum casta reli-
 gione diutius obseruatus, vt ante numinum
 ædes ac templa hydria aquæ poneretur, vt in-
 trantes conspergerentur, procumbentesq; su-
 blatis ad cœlū manibus diuinæ maiestati gra-
 tias agerent, quod munere saluberrimæ aquæ
 affecti fuissent. Hinc Thales Milesius aquā re-
 rum omnium principium posuit. Mortalium
 namq; natura facilius cuiusq; rei indigentiam,
 quàm aquæ ferre potest. Sunt autem innume-
 rabiles aquarum virtutes, partim manifesta,
 partim abdita & obscura ratione: veluti de Ar-
 cadix fonte dicitur (quem Clitorium accolæ
 appellant) qui vini odium eius latices hauriē-
 tibus quàm primum facit, eosque abstemios
 reddit. Scribit præterea Pomponius cosmo-
 graphus vnā ex fortunatis insulis singulari
 duorum fontium ingenio insignem esse: alte-
 rum enim qui gustauerint, risu soluuntur:
 eiusmodi autē morbo affectis remedium est,
 ex altero bibere. Et certè res miranda mihi vi-
 detur, omnium fere morborū medicas aquas
 à Deo & opt. Max. mortalibus esse traditas:
 quæ non pigmentis, antidotis, & amaris dilu-
 tionibus

nonibus ægrotos excruciet, non igne aut ferro lacerent, sed suauissima ablutione pristinam valetudinem restituant. Et deniq; id præstant, quod Asclepiades officium optimi medici esse dixit, vt scilicet tutò, celeriter, & iucundè curent. Hæc igitur & similia naturæ beneficia omnium largitori Deo accepta ferre debemus. Ex Fran. sen. lib. 7. de inst. Reip.

Iuramentum.

I Socrates sacramentum oblatum duabus de causis fide firmandum esse suadebat: vel vt te ipsum turpi suspitione liberet, vel vt amicos ex magnis periculis eripias. Pecuniarum vero gratia etsi iustam causam haberet, non per Deos iurandum dicebat. Quid hic Christiani homines passim periurantes respondebunt? Stob. ser. 25.

Alexāder statuerat Lampfacum diruere. Ad id tendenti, cū Anaximenes Alexandri præceptor veniret obuiam extra muros, deprecaturus suæ ciuitatis perniciem, Alexander suspicans quid esset petiturus: Iuro (inquit) me non facturum quod petet Anaximenes: Peto, inquit, vt Lampfacum diruas. Captus fuit Alexander, & iureiurando compulsus est seruare, quos demoliri statuerat. Erasim. libr. 7. Apoph.

SOcrates humanæ sapiētiae quasi quoddam
 terrestre oraculum, nihil vltra petendū à
 Dijs immortalibus arbitrabatur, quān-
 vt bona tribuerent: quoniam ij demū scirēt,
 quid vnicuiq; esset vtile: nos autem plerūq; id
 votis expetere, quod non impetrare melius
 foret. Etenim densissimis tenebris inuoluta
 mortalium mens, in quā latè patentem er-
 rorem cæcas preces tuas spargis: Diuitias
 appetis, quæ multis exitio fuerunt: honores
 concupiscis, qui plures pesum dederūt: regna
 tecum ipsa voluis, quorum exitus sæpenu-
 ro miserabiles cernuntur: splendidis coniugijs
 injicis manus: at hæc vt aliquando illustrent,
 ita nonnunquam funditus domos euertunt.
 Desine igitur stulta futuris malorum tuorum
 causis, quasi felicissimis rebus inhiare, teq; to-
 tam cælestium arbitrio per mitte: quia qui tri-
 buere bona ex facili solent, etiam eligere aptis-
 sima possunt. Val. Max. lib. 7. cap. 2.

Bias, eos qui sibi mentem à Deo bonam
 largiri precarentur, nec tamen disciplinam ca-
 pelcerent, parum cordatos esse dicebat: quādo
 nec vt pictor quisquam bonus euadat, dari
 sibi à Deo bonos colores & lineam exoptat:
 quin magis artē perdiscit: sicut nec votis profi-
 cit,

cit, qui musicus esse cupit, nisi artem confectetur. Adeo nihil prodest circa preces occupari, nisi rectè viuendi studio tenearis. Stob.

Idem cùm aliquando cum impijs ac scelerosis hominibus nauì veheretur, & in summo mari omnes periclitarentur, impijs Deorum opem implorantibus, Silete (inquit Bias) ne Dij vos nebulones hic nauigare sentiant: Deus enim impiorum precibus irritatus, magis ad vindictam quàm ad opitulandum hœditur. Laërt. lib. I. cap. 6.

Lacones commune hoc prouerbiu[m] semper in ore habuerunt, Admota manu Fortunã esse implorandam. Quo innuere voluerunt, frustra inuocari Deos, nisi addens industriam, manũ rotæ admoueris etiam. Plut. in Laco.

Diogenes Cynicus destomachabatur in eos, qui pro bona valetudine sacrificarent, & in ipso sacro epulis immodicis semet ingurgitantes, facerēt bonæ valetudini cõtraria. Laërt. li. 6. His autẽ similes esse videtur, qui implacabiles cù alijs inimicitias geretes, quotidie orant, Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos d. d. n.

Obedientia.

A Gesilaus, cùm secum haberet Xenophontem, iussit vt filios suos accerferet Lacedæmonem, docendos artem

omnium pulcherrimam, videlicet imperare,
& parere imperio. Plut. in Lacon.

Idem rogatus, quo pacto Spartanorum
Respublica præ ceteris secundis rebus floureret?
Quoniam, inquit, plus ceteris in hoc se exer-
cent, vt pariter imperare, & parere sciant. Quo-
duæ res à ciuibus excludunt seditiones, & tuen-
tur concordiam. Ibidem.

T. Exerci-
tatio.

Scipio maior in Sicilia percontanti cuidam,
qua re fretus classem educere pararet in Afri-
cam: ostēdit viros armatos trecētos sese exer-
centes: præterea turrim excellam mari immi-
nentem, & ait: Nullus horum est, qui non con-
scensa turri semet in mare præcipitaturus sit, si
iussero. Sentiens non perinde referre, quam
numerofam educas multitudinem, modo for-
tis dux educat exercitatos, & dicto audiētes.
Plut. in Rom. Apoph.

Vt Con-
siliū.

Zeno Citticus philosophus celebratissimā
Hesiodi sententiam solebat invertere. Cū
enim ille primas tribuat ei, qui per se sapiat,
secundas, qui rectē admonenti obtemperet,
Zeno ordine inuerso sic pronuntiabat,

Optimus ille quidem, qui pareret recta monenti.

Set probus ille quoque est, qui nouerit omnia per se.
Addebatq; causam: quòd qui ex se nosset oīa,
nihil haberet præter intelligentiā: at, qui rectē
monenti pareret, præter intelligentiam, habe-

ret etiam effectum: nam parere dicitur, qui quod didicit optimum, etiam facit. Laërt. lib. 7. cap. 1.

Apud Lacedæmonios iuuetus discebat quidem literas ad usum: sed cæteras disciplinas exoticas eiiciebant. Illorū enim eruditio erat, parere magistratibus, & patientem esse laborum, & in prælio vincere, aut mori. Plutar. in Apoph. Lac.

Ad Theopompum cū quidam dixisset, idē seruari Spartanorum Remp. quōd reges scirent imperare: imō potius, ait, quōd ciues sciant parere. Plut. in Lacon. Apoph.

Ti. Patiss.
tia.

Liberalitas.

Theophrastus interrogatus, quidnam vitam conseruaret humanā? respōdit, Beneficentia. Stob. ser. 41.

Anaxilaus rex interrogatus, quid esset in regno beatissimum? respondit, Nūquam vinci beneficijs. Phauor. Camer.

Philippus Macedon. rex cū Thebis obles esset, Philonis Thebani hospitio vsus est, multisq; insuper ab eo beneficijs affectus. Is cū vicissim à Philippo nihil muneris vellet accipere: Ne me, inquit Philippus, beneficentia superatum, hac laude spolies, quod hæcenus à nemine beneficijs victus fuerim. O an-

num imperio dignum. Pulchrius existima-
uit benefaciendo, quàm potètia vincere. Plut.
in Apoph. reg. & imp.

§ Vespasianus iunior super cœnam aliquan-
do recordatus, quod eo die nemini quicquam
præstitisset, memorandam illam vocem edidit,
Amici, diem perdidit. Laudanda sanè Principis
beneficentia tam peculiaris: qui omne tempus
se perdidisse putabat, quo amicis benè meritis
suum non præstitisset officium. Suet. in vita
Titi Vespas.

Alphonso Aragonum regi cùm à quodam
deferrètur aureorum decem millia, dixissetq;
qui fortè aderat, ea duntaxat summa se diui-
tem & beatum fore, Accipe, Rex inquit, quã-
tacunq; ea est, & beatus esto. Panor. lib. 4. de
reb. gest. Alph.

Idem cùm audisset, Vespasianum Cæsarem
eam diem se perdidisse solitū dicere, in qua ni-
hil quicquã alicui donasset: egisse gratias dici-
tur Deo Opt. Max. quod eo modo nec diè ipse
perdidisset. Panor. li. 2. de reb. gest. Alph.

Perillus quidam ex amicorū Alexandri nu-
mero cùm filiabus dotem petisset, quinqu-
aginta quidem talenta illum accipere iussit. Sed
cùm ille dixisset, decem satis esse: Tibi, inquit,
accipere, sed mihi nequaquam satis est dare.
Plutar. in Apoph.

Auaritia.

B Ion sophista auaritiam dicebat omnis improbitatis esse metropolim. Stob. serm. 8. de industria.

Idem Boristhenites diuites sordidos dicebat ita facultatum suarum curam habere, quasi essent propriae: rursus ex ijs nihil capere utilitatis, quasi essent alienae. Laert. lib. 4. c. 7.

Idem in diuitem quendam sordidum ita loquutus est: Hic facultates suas non possidet, sed ipsum possident facultates. Laert. ibidem.

Chilon philosophus sapientissimus dicere solebat, hominum bonitatem ita auro probari, quemadmodum aurum Lydio lapide. Fulgof. lib. 7. cap. 2.

Anacharsis cum rogasset quendam, quanta esset spissitudo nauium? respondit, quatuor digitorum. Tatillu, ait Anacharsis, a morte sunt, qui auaritia & lucri cupiditate irritati, pernauiant maria, incerti de reditu. Laert. li. 1. c. 9.

Socrati tribuitur illud, Nec a mortuo petendum colloquium, nec ab auaro beneficium. Eras. lib. 8. Apoh.

Plato ad quendam accumulandae pecuniae semper incumbentem, O improbe, dixit, ne possessioni augendae studeas, sed minuendae cupiditati. Stob. ser. 8. de iniustitia.

Demonax quosdam esse dicebat, qui non in hac presenti vita uiuerēt, sed magno studio se prępararent, quasi alterā uitam sint acturi, non hanc pręsentem. Notauit autem insatiabilem eorum hominum auaritiam, quibus nil sufficit: quasi post mortem etiam vsui sint nobis per fraudem cōparatę diuitię. Max. ser. 12.

Alphonsus Aragonū rex dicere solebat, ab Dijs olim Ioue, Neptuno, Plutone omnia trifarum partita fuisse, & sua quemq; sorte parteq; cōtentū agere. At hominibus hodie nec quod satis, nec quod minus esset, satis esse. Notauit auaritię & habendi desiderium omnibus innatum. Pauci enim sunt, qui sua sorte contenti uiuere cupiant. Panor. lib. de reb. gest. Alph.

Bion inquebat, diuitijs operam dantes ridiculos esse: cū eas porrigat fortuna, illiberitas seruet, benignitas auferat. Stob. ser. 91.

Idem dicere solebat, non minus molestum esse caluis quā comatis pillos vellere. Ostēdere autem hoc dicto uoluit, paria pauperum diuitumq; tormenta esse. Brus. lib. 2. cap. 26.

Democritus eos qui naturalibus diuitijs cōtenti essent, multo ditiores esse ijs dicebat, qui cū multa possideant, plura tamen concupiscūt. Illis enim nihil deest: ijs plura, quā possident. Max. ser. 12.

Epicurus ad Pitocleam, Si vis (inquit) Pitoclea

scilicet te diuitem facere, non pecuniæ adijciendum, sed cupiditatibus detrahendum est. Brus. lib. 2. cap. 26

Vale etiã Ti. Diuitiæ. T. Liberalitas. T. Paupertas.

Diuitiæ, diuites.

A Nacreon Poëta posteaquam à Polycrate Tyranno quinq; talentorum accepisset munus, insomnes duas egit noctes, indeq; cogitatione sollicitus, reddidit ea dicens, Non tanti ea sibi esse, vt tanta cura vexari vellet. Brus. lib. 5. cap. 17.

Bias Prienæus beatum esse dicebat ex vulgi opinione, qui opes ex animi sententiã a se sequeretur: verum multo beatorem qui ne desideraret quidem. Stob.

Epictetus interrogatus, quis esset inter homines diues? Cui, inquit, satis est quod habet. Stob.

Socrates interroganti, quisnam ei videretur ditissimus? respondit. Qui paucissimis contentus est. Anto. in Melis. par. 1. ser. 37.

Diogenes Cynicus dicebat, diuitias nihil aliud esse, quàm velamenta malitiæ. Diuites enim cum alijs nihilo sint meliores, tamè peccant licentius. Laërt. lib. 6.

Socrates conspiciens hominem prædiuitem & arrogantem, sed nulla virtute præditum,

Hic,

Hic, inquit, equus est argento circumtectus. Solent enim equi stragulis, phaleris, ac bullis argenteis exornari, cum interim tamen nihil aliud sint quàm equi.

Idem, Nec equo sine freno, nec diuitijs sine ratione tuto quis uti poterit. Stob. ser. 3.

Cicero ludit in quendam, qui cum prius habitus esset stultissimus, post adeptam hæreditatem primus rogabatur sententiam. Cuius, inquit, hæreditas quam vocant sapientiam. Eras. lib. 4. Apoph.

Paupertas.

PLato felicem & beatam esse eam ciuitatem inquit, in qua istæ voces, Meum, & Non meum, proferri non audiantur. Eo quod communibus (quoad fieri potest) rebus, quæ quidem alicuius æstimationis sunt, uti ciues debeant. Stob. ser. 12.

Socrates dicere solitus est, eum esse Dijs simillimum, qui quàm paucissimis egeret, cum Dijs omnino nullius egeant rei. At vulgus diuites Dijs proximos existimat, quorum delitijs nihil satis est. Laërt. lib. 2.

Idem per forum obambulans cum aspiceret mercium copiam, quæ illic vendebantur, ita secum loqui consuevit: Quàm multis rebus ego non egeo! At alij cruciantur animo ita

cogitantes, Quàm multa mihi defunt. Brus.
lib. 5. cap. 22. In hanc autem sententiã usurpa-
bat verius Iambicos poëta nescio cuius,

Argentea isthæc vasa simul, ac purpura,

Tragœdiarum accommoda histrionibus

Sunt, ad beatam conferunt vitam nihil.

Laërt. lib. 2.

Scipionem minorem narrant, annis quin-
quaginta quatuor quibus vixit, nihil emisse,
nihil vendidisse, nihil ædificasse: libras autem
argenti triginta tres, auri duas in ampla domo
reliquisse: idq; cum potitus esset Carthagine,
militesq; ditasset plus cæteris ducibus omni-
bus. Plut. in Rom. Apoph.

Lycurgus Lacedæmoniorum legislator in-
terrogatus, quamobrem statuisset, vt ad ædiũ
culmen imponendum fabri securi vterentur: S
ad fores verò addendas sola serra, nec vlllo alio
istrumento. Vt, inquit, ciues mediocritatem in
omnibus quæ in ædes inferunt, sequantur: ne-
que quicquam habeant earum rerum, quæ
apud alios sunt admirationi. Videbatur enim
parum decorum esse, si per ostium rude sup-
pellex inferretur exotica, pretio cara, arte
operosa, &c. Plut. in Laco.

Democritus audiens quendam de pauper-
tate sua conquerentem: Si non multa deside-
res, pauca tibi multa videbuntur. Desiderium

enim contractum, paupertatem diuitijs æquiper-
pollentem reddet. Anto. in Meli. par. 1. ser. 33.

Socrates ab Archelao vocatus, vt qui ipsum
ditare vellet, ei renuntiari iussit: Quod farinae
chaenices quatuor obolo venirent Athenis, &
fontes aquã funderent. Nam si res meæ, dice-
bat, mihi nõ sufficiunt, at ego ipsis sufficio: & sic
etiam ipse mihi. Stob. ser. 95. ex Arriani scriptis.

Aristides ille iustus, cum diues quidam pau-
pertatem ei obijceret, dixit: Mihi quidem ni-
hil adferet mali paupertas: tibi vero diuitiæ
non paucas perturbationes. Anto. in Meli.
par. 1. ser. 33.

Diogenes paupertatem appellabat virtutem
quæ per se discitur. Diuitibus opus est multis
præceptis, vt frugaliter viuât, vt corpus exer-
ceant laboribus, ne corporis ambizioso cultu
delectentur, aliaq; innumera, quæ omnia se-
ipsam docet paupertas. Stob. ser. 93.

Idem paupertatem esse dicebat subsidium
ad philosophiam. Nam quæ philosophia ver-
bis perluadere conatur, ea paupertatem in ipsis
cogere. Stob. vbi sup.

Apollonius dicere solebat, paupertatem
secundum naturam nequaquam turpem esse:
turpi autem de causa pauperem esse, dedecus
& flagitium esse indignissimum. Anto. par. 1.
ser. 33.

Diogenes Cynicus cum iam in dolo habitaret, accessit eum Alexander rex, & hunc in modum ait: Adsum, o Diogenes, tibi subuenturus, quandoquidē video te multis egentē: Cui Diogenes: Vter noster pluribus eget? ego qui ultra peram & paliū nihil desidero, an tu qui non contentus patrio regno, tot periculis te met obijcis, vt latins imperes, adeo vt vix totus orbis tuę cupiditati videatur satis futurus? Laërt. lib. 6.

Democritus interrogatus, quomodo quis diues fieri posset: Si (inquit) cupiditatum pauper erit. Max. ser. 12.

Vide etiam quatuor Titulos præcedentes, scilicet, Liberalitas, Avaritia, Diuitiæ, Paupertas

Fortitudo.

LAcæna quædam cum filium audisset, in acie cecidisse ait,
*Plorētur timidi, mi in fletus humabere nate,
 Et matre hac vere dignus es, & patria.*

Plut. in Lac. Apoph.

Altera quædam filium qui deserto loco fugerat, hostis crudelitatem metuens, interemit dicens, Haud meum est hoc germē, quod adeo à vita abhorres semel amittenda. Plut. vbi sup.

Quædam sepeliebat filium: ad eam cum visus amicula quædam accessisset dicens, Heu fortunam:

Pietas in patriam, tunam: illa subiecit, Per Geminos, inquit, bonam quidem arbitror: siquidem cuius gratia filium peperit, videlicet ut pro Sparta moreretur, id mihi contigit. Fortissima mulier ancule deplorationem vertit in gratulationem. Plut. in Laco.

Paulina vxor Senecæ cum mariti mortem iam imminuentem grauiter ferret, Seneca ad illam, Caue (ait) hanc meam mortem amplius ut contumeliosam defleas: ne vel te nimis amasse, vel gloriæ meæ inuidisse videaris. Ex vita Senecæ per incertum autorem.

T. Virtus.

Ti. Patientia.

Antisthenes dicebat, virtutem sibi sufficere ad felicitatem, nec vlla re opus habere nisi robore Socratico: Socrates autem ad omnium rerum patientiam obduruerat. Imbecilitas verò corporis impedit frequenter vltimam virtutis. Laërt. lib. 6. cap. I.

Agésilauus cum arderet podagræ doloribus, eumque Carneades inuisisset, atque exiret tristis: Mane, inquit, Carneade, nihil enim illinc huc peruenit, ostenso pectore. Sentiens pedes quidem dolere, sed animum dolore vacuum esse. Plut. in Laco.

Sylla cum post occupatam Rempub. Senatuum coegisset, sententiasque rogaret, ut Marius hostis Reip. iudicaretur, nullis audentibus obuiam ire, solus Scæuola sententiam dicere voluit.

luit:

luit: quin etiam truculentius minitanti Syllæ:
 Licet, inquit, mihi agmina militum (quibus
 curiam circumfediſti) ostentes, nunquam ef-
 ficies, vt propter exilem senilemq; sanguinem
 meum, Marium (à quo vrbs & Italia conserua-
 ta est) hostem iudicem. Brus. lib. 2. cap. 1.

Audacia.

Socrates inter amicos dicere solitus est, se
 quidem docere decem minis: cæterum qui
 ipsum docuisset audaciam, mercedis loco
 daturum decem millia. Nam animi timiditas,
 reddebat Socratem ad dicendum inutilem.
 Eras. lib. 8. Apoph.

T. Eloquē
tia.

Archidamus conspiciens filium suum cum
 Atheniensibus iuueniliter atque temerè con-
 gredientem. Aut viribus (inquit) adde, aut ani-
 mis adime: docens periculosam esse audaciam,
 si vires non suppetant spiritibus. Plut. in Laco.

Cato senior, quibusdam effertentibus homi-
 nem inconsultè audacem, & in rebus bellicis
 strenuum, ait, plurimum referre, vtum quis
 virtutem magno æstimet, an vitam nō magni
 faciat: Sentiens, non eos statim esse fortes, qui
 quouis modo vitam contemunt: sed qui rati
 faciunt virtutem, vt huius gratia vitā, alioqui
 charam, negligant. Eras. lib. 5. Apoph.

Es

Mag-

Magnanimitas.

C Allorum legati ad Alexandrum regem profecti, vt eius pacem & amicitia pederent: interrogati ab Alexandro, quam ob causam ipsius amicitia eo tempore postularent: putans eos dicturos, eius rei prepotentes ipsius vires causam esse, subridentes responderunt, Nihil aliud se metuere, nisi ne in ipsorum caput celum rueret: & tamen ingentis animi regum amicitiam magni facere. Fulgof. lib. 6.

Fabius Maximus, quem cum Annibale configere detrectabat, sed mora copias illius & pecuniarum & comestus egentes, attenuabat, sequens illum per aspera montuosaque, ac subinde obiter sese opponens, a nonnullis per ludibrium dicebatur Annibalis pedagogus. Hoc conuitio nihil commotus, pergebat suum institutum sequi, dicens apud amicos: Qui dieteria conuitiaq; metuebat, eum sibi videri timidiorem ijs qui fugiunt hostes. Sensit, hoc turpius esse, timiditatis vitium, quod leuius est periculum. Nihil autem leuius dictis: quia qui formidat, quomodo sustinebit hostium impetum? Plut. in Rom. Apoph.

Cum Darius innumera Parmenioni vellet dare talenta, Asiamque ex quo diuidere: dixissetq;

T. Timor
T. Detra-
ctio.

§

xissetq; Parmenio. Ego quidem accepissem, si Alexander essem: Ego, inquit, per Iouem, si Parmenio. Sed Dario respondit: Nec terram duos Soles, nec Asiam duos reges tolerare. Plut. in Apoph.

Patientia.

A Vlicus quidam iniuriarū palatarum patientissimus, cum à quodam rogaretur, quomodo rarissimam rem in aula consequutus esset, Iniurias, inquit, accipiendo, & gratias agendo. Sene. lib. 2. de Ira.

Pyttacus prudentum virorum esse dixit, ne quid mali fiat cauere: fortium autem id quod factum est, moderate ferre. Stob. ser. 18.

Bion Boristenites aiebat, magnum malum esse non posse ferre malū: absq; hoc enim nulli potest esse vita suavis. Laërt. lib. 4. c. 7.

Prosperitas. Prosperitatis moderatio.

A Rechidamus Agesilai filius, post confictum apud Cheroneam habitum, cum à Philippo rege Macedonum literas accepisset acerbius scriptas, hunc in modum rescripsit. Si metiaris vmbra tuam, haud quaquam reperies illā maiore factam, quàm erat ante victoriam. Grauitè admonens, non

esse prudentis ob fortunæ successum intumes-
cere, cum ipse sit nihilo maior. Plut. in Laco.

Philosophiæ summam Epictectus duobus
verbis comprehendere solitus est, Sustine, &
Abstine. Quorum prius admonet, vt mala que
incurrunt æquo animo toleremus: posterius,
vt à voluptatibus tēperemus: Ita enim fiet, vt
nec aduersis deiciamur, nec prosperis corrū-
pamur. Geli. lib. 17. cap. 19.

Democritus, illum qui sinistram fortunam
ferre nequeat, ne dexterā quidem posse ferre
dicebat. Anto. in Melis. par. 1. ser. 70.

M. Antoninus Verus Romanorum impera-
tor dicebat, difficile esse in maxima licētia mo-
derari sibi, & cupiditatibus quasi frenos impo-
nere. Herodianus lib. 1.

Otho imperator Romanorū iam moriens,
vocauit ad se Cocceium fratris filium, quem
sic admonuit, O fili, habuisse te patrum Cæ-
sarem nec prorsus obliuiscaris, nec admodum
memineris. Docere autem voluit adolescen-
tem, vbiq; moderādum esse animum: vt si co-
gitaret se patrum habuisse imperatorem, vir-
tutē amplecteretur, ne de honestamento esset
anteecessoribus: & interim tamen non adeo su-
perbiret, vt alios præ se contemneret.

Pittacus Mytilenæus optime constitutam
esse domum pronunciauit, cui superfluū nihil
abun-

abundet, & necessariū nihil desit. Stob. ser. 83.

Xenophon dicebat, tunc maxime colendos esse Deos, cum homini res sunt secundæ: vs cum incideret necessitas, confidenter illos imploremus, utpote beneuolos iam & amicos. Recte Xenophon. Sed vulgus hominum cōtra facit, in felicitate, profunda est diuorum obliuio: cum vrget calamitas, tūc demū ad illos confugimus. Eras. lib. 7. Apoph.

Epaminondas cum aliās solitus esset vncto corpore, hilariq; vultu prodire in publicum, postridie eius diei, quo feliciter pugnatum est in Leuctris, processit squalidus ac submissus. Amicis autem sciscitantibus, ecquid illi molesti accidisset? Nihil, inquit, sed heri sensi me plus æquo mihi placuisse, eius gaudij intemperantiam hodie castigo. Plut. in Græc. Apop.

Admonebat Chilon Lacedæmonius secundis rebus elato non applaudendum, nec arri- dendū. Infelix enim felicitas est, quæ hominē reddit insolentiorē, eòq; non plausum meretur, sed lachrymas. Laërt. lib. 1. cap. 4.

Aduersitas.

Romulus infelicitatem hominibus plurimū prodesse dicebat: eo quod in rebus aduersis doceamur de rebus antea

nobis ignotis. Vix enim homo sapit nisi quae expertus est. Max. lib. 18.

Demetrius dicere solebat, nihil sibi videri infelicius eo, cui nihil vnquam euenit aduersus, quod oporteat talem hominem, aut sibi ignotum esse, vt qui nunquam sui periculum fecerit, aut Dijs inuisum, quem praeterierint velut ignaum ad fortunae conflictum. Stob. ser. 18.

Alexander, posteaquam ex diuturno morbo conualuit, nihilo se deterius affectum esse dixit. Admonuit enim nos, inquit, aegritudo, ne altu sapere, vtpote mortales. Sto. ser. 19.

Voluptas. Deliciae.

Sciscitasse quendam legimus ab Agesilao Lacedaemoniorum rege, quid Spartae attulissent Licurgi leges. Voluptatum, inquit, contemptum. Videlicet indicans, eam demum Rempub. esse saluam, in qua leges sub optimo Principe omnes voluptates arcent. Plut. in Lacon. Apoph.

Pythagoras aiebat, in ciuitates primum irrepsisse delicias, mox saturitatem, deinde violentiam, postremo exitium. Laert. lib. 7. c. 1.

Architas Tarentinus nullam pestem in mundo capitaliorem esse dicebat, quam corporis voluptatem. Hinc enim patriae prodiones, hinc cum hostibus clandestina colloquia nascuntur.

sentur. Nullum denique scelus, nullum magnum facinus est, ad quod suscipiendum non libido voluptatis impellat. Stupra vero & adulteria, & omne flagitium, nullis alijs illecebris excitatur, nisi voluptate. Cicero in Catoe maiore.

Diogenes inuiserat Lacedæmoniam, inde Athenas reuersum quidam percontabantur, ut sit: Quo iret, & vnde veniret? A viris, inquit, ad fœminas. Notans Atheniensium delicijs effœminatos mores, cum Lacedæmonij durè instituerentur. Laërt. lib. 6.

Idem, eos, qui per luxum in coquos, nepotes, scorta, & adultores facultates suas profunderent, similes dicebat arboribus per precipitia nascentibus, quarum fructus homo nõ gustaret, sed à coruis & vulturibus ederentur. Sentiens eos, qui gulæ ventriq; seruiunt, non esse homines. Ibidem.

Heraclitus philosophus in seditione rogatus, ut apud populum sententiã diceret, quo pacto ciuitas redigi posset in cõcordiam: cõsensus suggesto, poposcit calicem aque frigide, & paululum farine inspersit, mox de glectione admiscuit, id est vel pulegij syluestris, vel leguminis genus. Deinde epoto calice discessit, nec verbum addidit: hoc pacto inuens, ita demum ciuitatem carituram seditionibus, si re-

pudiatis delicijs assuescerent paruo contenti esse. Eras. lib. 8. Apoph.

§ Aristoteles Stagirita semper admonebat ve voluptates contemplemur, non venientes, sed abeuntes: hoc est, non à fronte sed à tergo. Venientes enim fucata specie blandiuntur, abeuntes autem pœnitentiam ac dolorê relinquunt. Laërt. lib. 5. cap. 1.

Dyonisius Iophista familiaribus dicere cõsuevit, mel summo digito, non caua manu esse gustandum. Sètiens voluptates, quàm parcissimè admittendas. Philostratus in Sophi.

Arcesilaus Scythia percontanti, qui fieret ut ab alijs sectis multi deficerent ad Epicuros, ab Epicureis nulli deficerent ad alios. Quoniam, inquit, ex viris galli fiunt, ex gallis viri nequaquam. Sètiens, homines esse proniores ad voluptatem, quàm ad virtutem. Gallos dixit sacerdotes Cybelis euiratos. Porro voluptatem amplecti fœminarum est potius, quàm virorum. Laërt. lib. 4. cap. 6.

Philoxenus Erixius collum longius sibi, quàm gruibus fieri exoptabat, ut in gustu magis oblectaretur. Aristot. in Ethicis.

Lycurgus Lacedæmoniorum legislator, omnem vnguentorum vsum è medio sustulit, non ob id tantum, quod oleum odoribus vitiatum, nullum haberet vsum, sed ut omnem luxum

Iuxta Reipubl. perniciosum esse ostenderet.
Plut. in Lacon.

Cum Persæ (quoniam regionem habebant
montuosam, asperamq;) cuperent eam cam-
pestri ac molliore commutare, non passus est
Cyrus, dicens, Quemadmodum plantas ac se-
mina, sic hominum mores ad regionis habitum
immutari. Sentiens se velle duros homines, &
laboribus accomodos. Nam mollis ac ferti-
lis regio molles & ignavos reddit homines.
Plut. in reg. Apoph.

Xerxes iratus Babylonij, quod à se defecis-
sent, posteaquam illos in potestatem suam re-
degerat, interdixit ne ferrent arma, sed psalte-
rij & tibij canerent, scorta alerent, cauponas
haberent, ac sinuosis tunicis vterentur: quo vo-
luptatibus euirati, non molireretur denuo defe-
ctionem. Plut. in reg. Apoph.

Monachus quidam Ægyptius interroga-
tus, cur toties voluptates sibi subtraheret?
Ideo subtraho, respondit, ut iræ causam, & oc-
casionem præcidam. Scio enim illam semper
de voluptatibus belligerare, mentemq; meam
perturbare, & cognitionem ipsam fugare. Ni-
ceph. lib. 11. cap. 43. Eccles. hist. ex Euagrio.

Antisthenes voluptatem in tantum execra-
batur, ut diceret se malle insanire, quam volu-
ptate affici: Insaniam enim aufert medicus,

voluptas cum æque mentem eripiat homini,
vix sanabile malum est. Laërt. lib. 6. c. 1.

Vide etiam sequentem *Ti. Luxus. Tib. Parsimonia.*
T. Gula.

Luxus

Agesilaus cum in Asia domus contigna-
tionem ex quadratis trabibus factam
aspexisset, ædium herum rogavit, num
apud illos quadrata nascerentur ligna:
eo negante, sed rotunda dicente arte quadrari,
Quid igitur, inquit, si quadrata essent, rotunda
faceretis? Notavit autem luxum, & pretiosam
illam in ædificandis ædibus solertiam. Brul.
lib. 3. ex Laco. Plut.

Alexander Macedonum rex Darij regiam
ingressus, cum vidisset sublimè cubiculum, &
in eo stratum, mensas, cæteraq; omnia mirri-
co ornata instructa, Hocceine, inquit, erat im-
perare? Sentiens, non esse regium huiusmodi
delicijs indulgere. Plut. in Alex. vita.

Idem lectum ingressus, excussis acuratè pal-
lijs, dicere solebat: Nunquid hic delicatum, aut
superfluum mater addidit? Adeo abhorrebat
à muliebribus delicijs. Ibidem.

Ægrotati Pompeio medicus præscripserat,
ut turdis vesceretur. Cumq; ij, quibus datum
esset negotium, negarent inveniri (non enim
erat

erat tempus, quo genus hoc auium capi solet) admonuit aliquis apud Lucullū inueniri posse, qui turdos toto anno solebat alere: Ita ne, inquit, Pompeius, nisi deditus delicijs esset Lucullus, nequaquam viueret Pompeius? contemptoq; medico, cibus parabilibus vsus est. O vere masculinum animum, quo nec vitam quidem delicijs acceptam ferre sustinuit. Plut. in Rom. Apoph.

Tiberius Cæsar Attilio Butæ, viro prætorio, cum is ad inopiam per luxum ac socordiam redactus, fateretur, ac deploraret paupertatē suam, Sero, inquit experrectus es. Dormiunt temulētix ac luxui dediti, verius, quàm viuūt. Nam vita vigilia est. Sene. in Epistolis.

Helioabalus adhuc priuatus, cum luxuriosus omnibusq; voluptatibus præditus esset, reprehensus à quodam, qui dicebat: An non times vir luxuriosissime, ne post tot delicias pauper fias? Quid melius, inquit, quàm ut ipse mihi hæres sim vxoris meæ? Brut. li. 3. c. 3.

Idem dicere solebat, se nolle filios, ne quis frugi sibi nasceretur. O naturæ portētum verius quàm homo! Ibidem.

Eques quidam ingens patrimonium per luxum ac libidinem absorbuerat, ac insuper magnam æris alieni vim contraxerat. Pro hoc intercedētibus quibusdam apud Alphonsum

Aragonæ regem, ne saltem quæ debebat, corpori luere cogeretur, Alphonsus, respondit, Si tantam pecuniam vel in sui regis obsequio, vel patriæ commodis, vel subleuandis propinquis impendisset, audirem. Nunc quoniam tantas opes impedit corpori, par est vt luat corpore.

Eraf. 8. Apoph.

Q. Metellus deuicta iam Carthagine, in Senatu sapientissimè, nescire se dixit, puls- ne boni vel mali Reipu. illa victoria attulisset. Quoniam vt pacem restituendo, profuisset: ita Annibalem submouendo, non nihil nocuisset. Eius enim transitu in Italiam, dormientem populi Romani virtutem excitatam, metuique debere, ne acri æmulo liberata, in eundem locum reuolueretur. Val. Max. lib. 7. c. 2.

Vide etiam Ti. Voluptas. Ti. Gula. I. Parsimonia. I. Abstinencia.

Parsimonia, Frugalitas.

ANteas Scytharum rex ad Philippum hæc scripsit: Tu quidem viris Macedonibus, qui bella gerere didicerunt, imperas: ego vero Scythis, qui cum fame & siti pugnare possunt. Cum autem equum fricaret, Philippi oratores interrogauit, num id Philippus faceret: Illis vero respondentibus, mirum

nimè

gime: Et quo, inquit, modo, cōtra me bellum,
mouere poteſt? Plut. in Apoph.

Gula.

Dio genes dicebat, in quibus ædibus ma-
gna eſſet ciborū copia, in iſſdem mul-
tos mures eſſe & feles ſolere: ſic ea cor-
pora quę multum cibi caperēt, multos
morbos contrahere ſolere. Max. ſer. 27.

Plato ille ſapiens generoſum conſpicatus
adoleſcentulum, patrimonio conſumpto, ad
fores pandochij panem edentem, & aquam
bibentem. Si, inquit, ſic moderate prandiſſes,
nunquam ſic cœnares. Max. ſer. 61.

Abſtinentia.

Democritus dicebat, in capiendo cibo
omnem celeritatē abeſſe oportere. Hoc
enim caninū eſt: magisq; beſtiā, quā
hominem decet. Max. ſer. 27.

Socrates cum admoneretur ab amico, quod
excepturus hospites, admodum tenuem fe-
ciſſet apparatus, Si boni ſunt, inquit, ſatis erit:
ſi minus, plus ſatis. Laërt. in eius vita.

Darius in fuga, cum aquam turbidam, &
cadaueribus inquinatam bibiſſet, negauit vn-
quā ſe bibiſſe iucundius. Nunquā autem, vel
per raro ſitiens biberat. Cic. lib. 1. Tuſ. Quæſt.

Arta-

Artaxerxes, cum in fuga quadam, direpto illius cõmeatu, aridis ficis, & hordeaceo pane vesceretur: Dij boni, inquit, cuiusmodi voluptatis hæcenus inexpertus fui. Plutar. in reg. & Imper. Apoph.

Socrates dicere solebat, multos in hoc vivere, vt ederent, & biberent: se autem contra ob id bibere & edere, vt videret: quod his rebus non ad voluptatem vteretur: quandoquidem natura paucis cõtenta sit. Eras. li 3. Apop.

Idem pro foribus deambulanti contentius vsque ad vesperam, cum prætereuntium quispian dixisset: Quid agis Socrates? Obsonium mihi, inquit, comparo in cœnã: De fame sentiens, quam agitatione corporis acuebat.

Timotheus Cononis filius dux Atheniensium, vocatus à Platone in conuiuium, cum frugaliter tractatus esset, postridie conueniens Platonem, Vos o Plato, melius cœnatis (dixisse fertur) sequenti die quam præsentis. Inuit autem ijs qui frugaliter cœnarent, sequentem diem multo lætiorem esse, cum nullo crapulæ vel ebrietatis dolore cruciarentur: verum eos qui laute, & immoderatus cœnarent, diebus sequentibus grauari, ac cruciari cibo ac potu nondum concocto ex vitio stomachi. Æli. lib. 2. de var. hist.

Thasiorum gens vt copia rerum abundabat,

bat, præcipue vini præſtantia nobilis, ita deli-
 cijs erat addictior. Per horum agros cū exer-
 citu proficiſcenti Agelilao, Thafij honoris gra-
 tia, miſerunt farinas, anſeres, bellaria, liba ex
 melle condita, & item omnis generis omnia
 maximi pretij turæ eſculenta, tum poculenta:
 at ille præter farinas, nihil accepit: reliqua do-
 mum referri iuſſit, ab his qui attulerunt, tan-
 quam ſibi ſuiſq; præſus inutilia. Cæterum cū
 illi precibus & obteſtationibus omnino vrge-
 rent vt caperet xenia, iuſſit ea inter Helotes
 diſtribui. Erat id apud Lacedæmonios man-
 cipiorum genus. Eius facti cauſam ſciſcitantibus
 reſpondit: Non decere qui virtutis ac for-
 titudinis ſtudio tenerentur, id genus delicia-
 rum recipere: propterea quod iſtiusmodi re-
 bus in eſcarètur ingenio ſeruili nati: quæ oportet
 à liberis procul abeſſe. Plut. in Apo. Lac.

Lyſandro Spartiatæ in Ioniam proficiſcèti,
 hospites quos habebat in Ionia, cum alijs mul-
 tis etiam bouem & placentam dono miſerūt.
 Qui placentam contemplatus, rogabat, quid
 nam illud cupediarum eſſet? Cui cum is qui
 attulerat, reſpōderet, ex melle, & caſeo, alijsq;
 quibusdam confectum eſſe. Sed hoc, inquit,
 Lyſander, ijs date qui nouerunt. Non enim
 hic eſt liberi & ingenui hominis cibus. Eli. lib.
 3. de var. hiſt.

F. Del-
 ſia.
 J. Lum.

Epaminondas tam tenui victu utebatur, ut aliquando vocatus ad cœnam à vicino, cum reperisset bellariorum, obſoniorum, & vnguentorum apparatus, conſeſſim abierit, dicens, Ego te ſacrificare putabam, non deliciari & illudere. Plut. in Græcis Apoph.

Socrates dicebat, eos qui ſe ad cōtinentiam ac frugalitatem exercuiſent, & longe plus habere voluptatis, ac minus dolorum, quàm qui ſumma cura vndiq; pararent oblectamenta: quod voluptates intemperantium, præter animi ſibi male conſciji cruciatum, præter infamiã ac paupertatem, frequenter ipſi etiam corpori plus adferant moleſtiã, quàm delectationis: contra, quæ ſunt optima, eadẽ fiunt iucundiſſima, ſiquis aſueuerit. Laërt. lib. 2. cap. 5.

Democritus dicebat, cœnas lautas & ſumptuoſas ſuppeditare poteſt fortuna: at contra faciles & quæ ſufficiant neceſſitati, temperantia. Stob.

Ptolemæus rex, cum Ægyptum peragraret, nec eius milites adhuc eum cū cibarijs aſſecuti eſſent, eſuriens admodum, panem è tugurio paſtorali arreptum, magna cum atitudine comedit, iuravitq; in omni vita nihil ſuauius eo pane comediſſe. Ex Frã. Sen. li. 5. de inſt. Reip.

Epicurus etiam voluptatis aſſertor, elegãtes opiparasq; dapes aſpernabatur, & libros ſuos

omnes oleribus ac pomis referfit: dixitq; vescendum esse vilibus cibus, quod paratiores essent. Fercula enim illa lautiora, & exquisita pulmenta, ingenti cura, & nimia ac miserabili impensa præparantur, maioremq; molestiam queritando faciunt, quam voluptatem vescendo. Vbi. sup.

Cum regina quædam illud haberet studio, ut assidue mitteret Alexandro obsonia, bellariaq; per talium rerum coquos magna arte parata, Alexander ait, seipsum habere meliores obsoniorum artifices: ad prandium quidem, nocturnum iter: ad cœnam vero, tenue prandium. Plut. in Reg. & Imp. apoph.

Julianus Romanorum imperator coquos omnes eiecit è palatio. Rogatus autem cur hoc fecisset: Non opus est coquis, ait, quod simplicissimis cibus contentus esse possum. Erasmi lib. 8. Apoph.

Sobrietas, Ebrietas.

ARchidamo cum polliceretur quidam vinum suave: Quorsum, inquit, opus? quandoquidē & plus absumetur, & que fortes decēt viros, ea reddet inutiliora. O vere masculinum animum, & omnium deliciarum contemptorem. Plut. in Laco.

Percontanti euidam quam obrem Spartiate

parcissime biberent: Ne, inquit Leotychidas, pro nobis alij, sed nos potius pro alijs consul-temus. Salsissime notans, vinosos non esse ad consultandum idoneos: salubrium enim consiliorum parens est sobrietas. Plut.

Cyrus senior, cum ad hospitem diuertisset, rogareturq;, Quid sibi cœnæ vellet apponi: respondit: Panem tantum: & sperare se prope fluentem aquæ riuulum cœnaturum. Gujdo Bituri.

Pescenius Niger militibus vinum ab eo petentibus, Nilum habetis, inquit, & vinum queritis: Docuit autem, vinolentiam militibus ceu pestem fugiendam esse: qui tum demum ad res gerendas prompti sunt, cum ratio mero nõ peruertitur. Brut. lib. 4. c. 15. ex Spartiano.

Fridericus imperator studiosissimus temperatiæ ac sobrietatis cultor fuisse dicitur: qui cum audisset, Leonoram vxorem (quæ paterna in domo nunquam vinum gustarat) facile filios parituram, si in Germania tam frigida regione vinum biberet: dixisse fertur, malle se sterilem vxorẽ habere, quam vinosam. Nõ ignorauit autẽ imperator fortissimus, quàm multa vinolentiã mala comitetur: & tum præsertim, cū fœmineũ genus nimio vino obruitur. Æn. Sylv. li. 2. Cômēt. de reb. gest. Alphõ.

Alphonſus Aragonum rex interrogatus,

cur

cur vino dilutissimo sitim expleret? Respondit, vino sapientiam obscurari: ideoq; non decere regem, vt hoc immodica cōpotatione in animo extingat, sine quo imperatoris ac regis nomen rite tueri non possit. Panor. lib. 2. de reb. gest. Alphon.

Idem ab amico rogatus, cur adeo ebrietatis vitium damnaret? Quia furorem, inquit, & libidinem, ebrietatis filios esse haud ignoro. Panor. vbi sup.

Anacharsis dicebat, vitem ferre tres brotos: primum voluptatis, alterum ebrietatis, tertium molestiæ. Sentiens, parcum vini vsum esse iucundum, quia sedat sitim: largiorem, gignere temulentiam: largissimum parere rixas, cædes, ac morbos. Simile est huic quod alibi dictum est. Primum cratèrem pertinere ad sitim, alterum ad voluptatem, tertium ad ebrietatem, quartum ad insaniam. Laërt. lib. 1. cap. 9.

Castitas.

THales Milesius interrogatus, quisnam felix dicendus esset? Qui corpore, inquit, sanus est, animo vero castus. Laërt. li. 1.

Alexander magnus cum Darij filias haberet captiuas, demissis oculis eas salutabat, idq; raro, sibi metuens ab illarū insigni forma. Apud familiares autem dicere solebat, Dolores ocu-

: T. Occa
siones,

T. Sup.

lorum sunt Persicæ puellæ. Plut. in eius vita.
 Antiochus tertius cum Dianæ sacerdotem
 vidisset supramodum eleganti forma, conti-
 nuo soluit Epheso, veritus ne vis amoris ali-
 quid ipsum facere compelleret, quod fas non
 esset. Plut. in Regum Apoph.

Clementia.

Alexander cum Poro Indorum regi vi-
 cto obtulisset, se daturum quidquid pe-
 teret. Porus cum, vt regaliter tractare-
 tur, petisset: subridens Alexander, Faciam
 hoc, ait, nō tua, sed mea causa. Brus. lib. 3. c. 13.

Idem tantæ fuit clementiæ, vt Darius inui-
 dens precaretur à Dijs, vt aut superare posset
 clementia Alexandrum, aut si is regno spolia-
 retur, solus Alexander in Persarum regno im-
 peraret. Brus. vbi sup.

Porfena demiratus egrium animum Mutij
 Scævolæ (qui iratus dexteræ suæ, quod in strin-
 gendo ferro errasset, foculo impositam exuri
 passus est) dixit illi, Reuertere ad tuos Muti,
 eisq; refer, te, cum vitam meam petieris, à
 me vita donatum. Liuius.

Tit. Dile-
ctio ini-
micorum

M. Bibulus cum in Syria duos egregiæ in-
 dolis filios amisisset, à Gabinianis militibus
 occisos, & horum interfectores Cleopatra ad
 eum victos misisset, vt in filiorum interfecto

ges pro arbitrio suo animaduertet: ille pro-
sinus intactos remisit ad Cleopatram. Erasim.
lib. 6. Apoph.

Cato senior admonebat eos, qui potentes
essent, vt parcè vterentur sua potestate, quò
semper vti possent. Sentiens potentiam cle-
mentia & comitate fieri diuturnam, ferocia
breuem. Plut. in Rom. Apop.

Chilon docuit, potentix adiungendam m̄-
suetudinē: vt à suis non tam metu extorqueat,
quàm impetret reuerentia. Reuerentix comes
est amor, metus, odium. Amari autem non
solum honestius est, sed etiam tutius. Laërt.
lib. 1. cap. 4.

Titus Vespasianus Romanorum imperator
fratrem Domitianum insidias molientem nō
est vltus, sed his verbis admonuit: Quid opus
te parricidio petere, quod me volente obuē-
turum est: imò quod iam habes, imperij par-
ticeps? Haud temere in Christiano reperies tā-
tum mansuetudinis. Eras. 8. Apoph.

Adrianus Imperator creatus, ad eò contem-
pfit inimicos, vt vni, quē habuerat capitalem,
fortè obuio dixerit, Euasisti. Principibus in
priuatis offensis debet esse satis, potuisse vici-
sci. Dion.

Theodosius iunior tam admirabili fuit in-
genij lenitate, vt cū ab amicis rogaretur,
E f 3 quam-

T. Prospe-
ritatis mō-
deratio.

T. Sup.

T. Iudex
T. Prosp-
ritatis mō-
deratio.

Tit. Dile
ctio inimic
orum.

quamobrem neminem eorum, à quibus læde-
batur, supplicio capitis afficeret, Vtinam (in-
quit) mihi liceret & mortuos ad vitam reuo-
care. Ad priuatas iniurias oportet principem
esse facilem ad ignoscendum: in eos qui lædūt
Rempub. esse seuerum. Eras. lib. 8. Apoph.

T. Sup.

Alphonfus Aragonum rex interrogatus, cur
erga omnes, etiam malemeritos, tam huma-
nus ac mansuetus esset, respondit, se quidem
iustitia bonis gratū esse, malis autem clemētia.
Et aliās dicebat, nihil magis aduersariorum
animos flectere, quàm placabilitatis & man-
suetudinis nomen. Panor. lib. 2. & 3. de reb.
gest. Alphonfi.

T. Magna
nimitas.

Idem, cum Caietam urbem pertinaciter
obsideret, & eos forte, quos oppidani tanquā
bello inutiles expulissent, vt cōmeatū diutius
in vrbe haberent (erāt autem senes decrepiti,
mulieres, puellę, infantes) ab his abstinere suos
militēs iussit. Verum milites cum ægre hoc tu-
lissent, Malo, inquit rex, Caieta & Caietanis
nunquā potiri, quàm homines imbelles, & in-
nocentē iuuetutē tam fœde, tamq; crudeliter
trucidando, vincere. Cum viris enim, non cum
mulieribus mihi dimicatio est. Panor. de reb.
gest. Alphon.

Carolus Francorum rex in bello Británico
superatus, ac militibus & pecunia iam exhau-
stus,

stus, cum per legatos peteret ab Alphōso Aragonum rege (cuius prouincias ab antecessoribus quidem acceperat, sed non saluo iure) ne contra se bello iam protritum suscitaret aliquod bellum, infortunio occasionem dante, respondit Alphonfus: Non est, quod sibi hoc tempore timeat Carolus: ego enim quod maiores mei in Caroli summa felicitate non petierunt, in eius calamitate petere nolo. Panor. de reb. gest. Alphon.

T. sup.

Idem cum Pincētiæ agrum surrentinum depopulari iure bellico cogereetur, sæpenumero ingemuisse fertur. Verum cum oppidanos pertinaciores animaduerneret, Videte, inquit, qui urbem inhabitatis inimicam mihi, ne vestra pertinacia id efficiat, quod postea mea lenitate & clementia corrigi non possit. Panor. de rebus gest. Alphon.

Aurelianus Romanorum imperator cum Tyanam venisset, eamq; occlusam reperisset, iratus dixit. Canem in hoc oppido non relinquam. Hac voce milites erecti sunt in spem prædæ: & Heradamon Tyanensis, metu, ne cū cæteris occideretur, prodidit ciuitatem. Qua capta, Aurelius Heradamonem patriæ proditorem occidit. Militibus ex Cæsaris promisso direptionem oppidi flagitantibus, respondit. Agite, canem me negaui relicturum, canes

omnes occidite. Hoc pacto & proditori mercedem rependit, & militum auaritiam elusit. Eras. ex Vopisco.

Alphonfus Aragonum rex, non tam quod hostes vincere & sciret & posset, gloriabatur, quàm quod victis consulere didicisset. Illud quidem fortunæ interdum munus esse, hoc autē semper suum. Panor. de reb. gest. Alphon.

Idem cum in obsidione Stephani, cēturiōnes ac milites, qui maledixerāt regi, post captā urbem clementer tractasset, castigatus à suis, qui omnes morte damnandos iudicarent, respondit, se malle ex clementia & humanitate erga hostes, quàm ex victoria laudem adipisci. Panor. lib. 3. de reb. gest. Alphon.

Cum passer futurus accipitri præda, in sinu Xenocratis philosophi volasset, eum humaniter defendit, dicens, non oportere supplicem prodere. Guido Bitur. Hoc exemplum sperem eorum alit, qui ad Dei præsidium supplices in calamitate confugiunt.

Mansuetudo.

Quidam à Socrate salutatus, non resalutauit: sed hoc nequaquam moleste tulit Socrates. amicis autem admirantibus, & ob hominis inciuilitatē indignantibus, dixit: Siquis nos præteriret, peius

peius affectus corpore, quàm nos fumus, nequaquam illi succēferemus: cur igitur illi succenseam, qui peius affectus est animo, quàm nos fumus? Eras.lib.8. Apoph.

Idem cuidam admirāti, quòd conuitijs nihil in eum commoueretur, à quo conuitijs incessebatur, Mihi, inquit, non maledicit: quādoquidem ea quæ dicit mihi non adsunt, neq; in me hærent. Eras.lib.3. Apoph.

Idem, cum in via quidam illi per lasciuiam calcem impegisset, admirantibus quod id pateretur, Quid facerem, inquit? Illis hortātibus, vt vocaret hominem in ius. Ridiculū, inquit: si quis asinus me calce percussisset, diceretis mihi, voca illum in ius? Nihil putabat interesse inter asinum & hominem brutum, nullaque virtute præditum: ac vehementer absurdum videri, non pati ab homine, quod ab animante bruto passurus sis. Laërt.lib.2.cap.1.

Iddem cum Xantippem diu rixantem tulisset in ædibus, ac tandem fessus confedisset ante fores, illa magis irritata quiete viri, de fenestra perfudit eum lotio. Ridētibus, qui præteribant, & ipse Socrates arridebat, dicens. Facile diuinabam, post tantum tonitruū sequuturam esse pluuiam. Laërt.lib.2.cap.1.

Idem colapho percussus à quodam in via, nihil aliud respondit, quàm quod homines

nescirent, quando prodire deberēt cum galea,
Bruf. lib. 5. cap. 1.

Demosthenes à quodam conuitijs lacefsi-
tus: Nolim, inquit, tecum in hoc genus certa-
minis descendere, in quo qui vincitur, ipso vi-
ctore melior est. Stob. ser. 17.

Phocionem cum pro concione dicentem
quidam petulantissime maledicus interpella-
ret, multis conuitijs in illum debacchans, omi-
sit quod cœperat, locūq; dedit maledico. Po-
steaquam ille vix dicendi fecisset finem, Pho-
cion reuersus in suggestū, placido vultu, per-
inde quasi nihil esset dictum, cœptam oratio-
nem persecutus est. De pedestribus, inquit, co-
pijs audistis: superest, vt de velitibus ac leui
armaturæ milite dicam. Plut.

T. Patie-
tia.

Lacones cum Deos comprecātur, hoc vo-
tis addunt, vt possint iniuriam pati: quod ne-
minem iudicarent ad gerendum imperium,
aut alioqui magnas res obeundas idoneum,
qui quauis iniuria commoueretur. Plutar. in
Laco. Apoph.

Cum ex militibus quidam in Antigoni
conuitia iactarent, ignorātes illum prope esse,
tentorio virga patefacto, Flebitis, inquit, nisi
longius remoti male de nobis dicetis. Plutar.
in Apoph.

Chilon Lacedæmonius fratri quærēti, quod
Ephorus

Ephorus ipse non crearetur, cum ille esset : Ego, inquit, iniuriam ferre noui, tu non. Sensit sine patientia nullam esse prudentiam : quæ virtus ad moderandam Remp. maxime necessaria est. Laërt. Diog. in eius vita.

Iracundia.

I Socrates dicere solebat, improbi hominis, quasi taciturni canis, silētium magis quàm vocem timendam esse. Max. Ser. 20.

Heraclitus Ephesius dicebat, iniuriam magis extinguendam quàm incendium. Ex leuissimis offensis, si negligentur, nascuntur atroces tragœdiæ. Sed ad restinguendum incendium accurrunt omnes : gliscenti vero simultati citius ad dunt irritamenta. Ex Laërt. lib. 9. c. 1.

Plato auditores admonebat, vt iratos ebriosq; se in speculo contemplarentur. Nam cum faciem suam furibundâ per omnia phrenetico similem viderent, eo dedecore territi, in posterum ab iracundia facile sibi temperaturos. Fulgos. lib. 7. cap. 2.

Chilon dicebat vincendam iram, quod is affectus sit cæteris potentior : quam superare fortius est, quàm hostem armatum deijcere : nec minus exitij mortalibus sit ab ira, quam ab hoste. Laërt.

Diogeni de non irascendo accurate disserenti, adole-

I. Deber

adolescens quidam proteruus, veluti periculū faciens, an re præstaret ea quæ docebat, inspuit in faciem. Tulit hoc leniter ac sapienter. Non quidem, inquit, irascor, sed dubito tamen, an irasci oporteat. Laërt. lib. 6.

Architas cum in agro comperisset, quosdam esse famulis admisisse quiddam, sentiens se commotiorem in illos, nihil quidem tum fecit: tantum abiens, Fortunati, inquit, estis, quod irascor vobis. Cice. lib. 4. Tusc. Quæst.

Plato interrogatus, quo indicio cognoscere- tur sapiens, respondit: Sapiens cum vituperatur, non irascitur: cum laudatur, non extollitur. Laërt. in eius vita.

Idem itatus seruo, cum eum castigare pararet, & forte interueniret Xenocrates: Flagella, inquit, hunc puerum, nam ipse sum iratus: Sibi diffusus est homo philosophus, sentiens animi commotionem. At vulgus hominum tum maxime punit, cum irascitur. Laërt. lib. 3.

Aristoteles dicebat, Perinde ac fumus oculos incommodat, & aspectum ita conturbat, ut nec ea nobis videndi potestas fiat, quæ sunt ante pedes: ita oborta ira, rationi caligo suffunditur, ut se delinquere nulla cogitatione deprehendere possit. Stob. ser. 18.

Demonax cum à quodam, cui imperator exercitum commiserat, interrogaretur, quo-

nam

nam pacto delegatā prouinciā quā optime gerere posset. Si, inquit, iracundia vacaris. Iram sensit vir prudentissimus ad omnem functionem inutilem esse. Erat. li. 8. Apoph.

Cato senior, iratum ab infano nulla alia re differre dicebat, quā mora temporis: sentiens iram esse breuem insaniam. Plutarc. & Stob. ser. 18.

Athenodoro philosopho causatione senectutis flagitanti, vt sibi liceret redire domum, Augustus cōcessit. At cum ille Cæsari dixisset, Vale, volēs aliquod philosopho dignum monumentum apud illum deponere, adiecit. Cæsar cum fueris iratus, ne quid dixeris, fecerisve, priusquam Græcarum literarum viginti quatuor nomina apud te recensueris. Cæsar autem philosophi dexterā amplexus, Adhuc, inquit te presente mihi opus est: totūq; etiam annū apud se detinuit. Plut. in Rom. Apop.

Modestia.

ANtalcidas olim rogatus à quodam, quo pacto quis maximè placere posset hominibus, Si, inquit, loquatur illis iucundissimè, præstet autem vtilissima. Plut. in Apoph. Laco.

Chilonis Lacedæmonij dictum est, ita moderādam vitam, vt nec inferioribus sis terrori,

nec superioribus despectui. Metui à subditis, tyrannicum est: negligentiae vero est, sic agere, vt à maioribus contemnaris. Mediocritas igitur hic maxima est. Ausonij carmen sic habet,

Nolo minor me timeat, despiciatque maior.

Ex Laërt. lib. I. cap. 4.

Scipio iunior, cum legatus mitteretur ad Carthaginenses, vnum tantum comitem Patnatium philosophum & amicum secum habuit, & famulos quinque: quorum vno in peregrinatione defuncto, aliū emere noluit, sed è Roma vnum in defuncti locū accersit. Potuisset Scipio multis comitatus viris & seruis legationem suam absoluerè pro Romanorum cōsuetudine. Verū ne cæteris ostentationis & superbiæ exemplū esset, his cōtensus, Reipub. negotia expedire voluit. Plut. in Rom. Apoph.

**T. Contra
fastum &
luxum.**

T. Lenitas

Alphonfus Aragonum rex admonitus ab amico, ne nimium lenis erga suos esset, & ob id in contemptum apud suos incideret: Magis, ait, hoc cauendum mihi est, ne nimia mihi leueritas conciliet inuidiam. Eras. lib. 8. Apoph.

Socrates admonebat suos discipulos, vt tria præcipue in omni vita haberēt: in animo prudentiam, in vultu verecundiam, in lingua silentium. Max. ser. 41.

Vide etiam T. Affabilitas. T. Decorum. T. Mansuetudo. T. Linguae moderatio.

Decorum.

Decorum.

Themistocles cum ad mare descēdisset, ut occisorum Persarum stragem inspiceret, posteaquam vidit interfectorum sparsos torques, & armillas aureas, ad amicum conuersus ait. Tu qui Themistocles nō es, ista collige. Fulgos. lib. 6.

Alexādrum, cum leuitate & cursu plurimū præstaret, hortante patre Philippo in Olympijs ut curreret, recusauit, dicens: Facerē equidem mi pater perlibenter, si cum regibus currendum foret. Brus. lib. 3. cap. 33.

Cum Socrati Lyfias orationem, quā in eius defensionem cōposuerat, recitasset. Præclara, inquit, & elegans oratio est, sed nō cōuenit Socrati. Erat enim forensi instituto aptior, quā philosopho, ac tali philosopho. Rursus Lyfiæ percontanti, cur si bonam iudicaret orationē, putaret sibi non conuenire? Nonne, inquit, fieri potest, ut amictus aut calceus elegans sit ac pulcher, qui tamen alicui non conueniat? Eras. lib. 3. Apoph.

Tit. Elo-
quentia.

Affabilitas.

ARtaxerxes Cyri frater, cognomento Memor, non solum seipsum affabilem præbuit adire volentibus, verūm vxorem

T. Prosp-
citas.

rem

rem quoque legitimam iussit, sublatis currubus auleis vehi, ut ijs qui eam conuentam vellent, etiam in itinere pateret aditus. Plutar in reg. Apoph.

T. Prospe-
ritas.

Hadrianus imperator in colloquijs etiam humillimorum mirè ciuilis erat: eosq; detestari solebat, qui hanc humanitatis voluptatè ipsi inuiderent, hoc prætextu, quòd dicerent, Principis maiestatem ubiq; seruandam. Dion, in eius vita.

Socrates dicere solebat, Neque vinum austerum aptum esse potioni, neque mores agrestes hominum conuersationi. Stob. serm. 2. de imprudentia.

Vide etiam sup. T. Modestia.

Linguae moderatio.

A Pollodorus dicebat, optimos homines in dicendo breuissimos esse: linguaces autem si tantum molestiæ caperent, quanta reliquos afficiunt, haud sane longos sermones habituros. Stob. ser. 34.

Leon Euricratidis filius, cuidam de rebus haud quaquam inutilibus intèpestiue loquèti. O hospes, inquit, re opportuna nò opportune vteris. Nihil oratione melius, si parce promas linguæ thesaurum. Plut. in Laco.

Lycurgus interroganti, quam obrem Lacedæmonij

damonij breuiloquium vsurparent? Quonia silentio finitimum, respondit. Stob. ser. 33.

Dion philosophus, naturam probe egisse dicebat, quæ geminas aures, & linguam vnicâ nobis fabricarat. quò ad audiendum essemus, quàm ad loquendum promptiores. Stob.

Hocrates orator, cum locutuleius quidam nomine Careon in disciplinam eius recipi vellet, duplicem mercedem postulauit. Illi vero causam interroganti, dixit. Alterâ quidê peto, vt loqui discas, alterâ vt tacere. Stob. vbi sup.

Thales Milesius dicere solitus est, multa verba nequaquam arguere hominem sapientem. Sapiens enim non nisi cum res postulauerit loquetur, & paucis suam absoluet sententiam. Stultus autem non habita vlla ratione loci, temporis, personarû, &c. sua loquacitate omnia effutiet. Eras. lib. 7. Apoph.

Chilon dicebat, non comittendum, vt lingua præcurreret animum. Admonês, prius cogitandum quid loquaris, quàm lingua prorûpat in verba: nescit enim vox missa reuerti. Cogitatio prior potest corrigi posteriore (vt habet prouerbiû) vox nō item. Laërt. lib. 1. c. 4.

Idem præcipiebat linguam cum aliâs semper, tum præcipue in conuiuijs continendam: quod illic cibus & potus inuitet ad intemperantiam. Porro vbi plus est periculi, ibi maior

est adhibenda cautio. Ibidem.

Anacharsis interrogatus, quid esset in homine pessimum, quid optimum: respondit, lingua: Sentiens idem membrum plurimam adferre vtilitatē, si recta ratione gubernetur, pestilentissimum vero esse, si secus. Laërt. lib. 1. cap. 9.

T. Oca-
siones ma-
lorum.

Zeno dicere solebat, satius esse labi pedibus quam lingua: eoq; conuiuia quantum poterat vitabat, quod ibi solutus vino, & aliorum fabulis prouocatus, facilius labi posset. Laërt. lib. 7. cap. 1.

Idem ad Aristonem discipulum multa temere garrientem, quædam etiam præcipitanter confidenterq;: Fieri, inquit, nō potest, quin te pater ebrius profeminarit. Oderat futilem loquacitatē, ipse in dictis tum breuis, tum grauis. Ibidem.

Theocritus Chius, cū Anaximenes esset estur, ita præfatus est: Incipit verborum fluxum, mētis gutta: significās, illū esse multiloquū, sed minime sapiētē. Stobæus ser. 34.

Secretum.Silentium.

T Hales Milesius frequenter dicere solebat, Vide ne te in ius vocet sermo cōtra coniuictos tibi ac socios dictus. Seneca vir sapientissimus, amicis non adeo fidendum esse,

esse, vt committamus eis arcana : vt inde effu-
tiant magna nostra infamia & ignominia .La-
ërt. lib. 1. cap. 1.

Philippiades poëta comicus Lyfimacho cū
primis charus fuit, & familiaris : cui cum Ly-
simachus offerret liberalitatem suam, ac fre-
quenter diceret: Quid vis tibi impartiam rerū
mearum? Quodcunq; voles, inquit, modò ne
arcani quippiam: Significans, esse periculosum
nosse magnatum arcana : quorum siquid ef-
futias, actum est de capite. Brus. lib. 6. cap. 10.

Metellus Macedonicus, cum omnia proprio
& subito consilio ageret, rogatus ab amico,
quidnam acturus esset? Tunicam, inquit, meā
exurerem, si eam consilium meum scire existi-
marem. Plin. cap. 61. de viris illustr.

Chilon rogatus, quid esset difficile? Arca-
num, inquit, reticere. Tanta est linguæ, omniū
maxime volubilis, incontinentia : quū alioqui
nihil videatur facilius quàm silere. Laert.

Aristoteles insignis ille philosophus dicere
solitus est. Qui silere non nouit, is nec loqui
admodum sciet. Nam quærente quodam, quæ
res homini in vita esset difficillima? ait, Silere
tacenda. Stob.

Idem interrogatus à quodam, quis arcanū
sermonem continere posset? respondit: Qui
carbonem quoque ignitum lingua retinere

potest. Anton. in Meli. par. 1. ser. 73.

Apud Lacedæmonios, ad publica conuiuia ingredientibus, qui natu erat maximus, singulis ostēdebat fores, dicens: Per has nullus egreditur sermo. Admonens nihil effutiendum, si quid liberius dictum esset in conuiuio. Hunc morem instituit Lycurgus. Plutar.

Hiero arcana denuntiantes, iniuriam facere dicebat eis etiam quibus enuntiarent. Ociimus enim non solum eos qui effutierint, verum eos etiam qui quæ nolumus, audierint. Max. ser. 20.

Ti. Rex.

Tyberius Cæsar cum quodā tempore percontaretur, cur sua consilia non cum aliorum quoq; qui ei non male vellent, consilijs cōmunicaret: respōdit: Principis animū nemini aut paucis cognitum esse oportere. Sensit autem non omnia credenda ijs qui se amicos esse venditant: quibus cum aliquid secreti commiserit, temerè rimarum pleni effutiunt: nō cogitantes, principes loquaculorū garrulitate sæpe numero aut periclitari, aut prodi prorsus. Dion.

Archidamus cuidam qui vitio vertebat Hecateo rhetori omnium clarissimo, quod adhibitus ad ipsorum conuiuium nihil dixisset. Videris, inquit, mihi nescire, quod is qui dicendi nouit artem, etiam dicendi norit opportunitatem. Sic periti bellatoris est, non minus sci-

re fugiendi artem, quam pugnandi. Plutarc.
in Lacon.

Cum diues quidam filium adolescentulum
ad Socratem misisset, vt indolem illius inspi-
ceret: ac pædagogus diceret, Pater ad te o So-
crates, misit filium, vt eum videres: tum So-
crates ad puerum, Loquere igitur, inquit, ado-
lescens, vt te videam. Significans ingenium ho-
minis non tam in vultu relucere, quàm in ora-
tione: quod hoc sit certissimũ, minimeq; mē-
dax animi speculum. Erasmi. lib. 3. Apoph.

Democritus cum animaduertisset quendã
multa imperite disputantem: Hic, inquit, non
dicendi peritus mihi videtur, sed omnino ta-
cendi imperitus. Max. ser. 20.

Zeno Cytticus Ptolomæi legatis, qui mul-
tos eruditos ad conuiuium inuitarant, percõ-
tantibus, quid de ipso regi suo essent renun-
tiaturi: ait: vidisse vos senem, qui in conuiui-
o tacere nouerit. Cum enim cæteri ad ostenta-
tionem multa dixissent, vnus Zeno perpetuũ
tenuit silentium. Laert. lib. 7 cap. 1.

Simonides dicere solebat, nunquam se pæ-
nituisse silentij, sermonis autem sæpius. Max.
serm. 20.

Xenocrates singulas diei partes, diuidens in
actiones certas, suam etiam silentio partem
reddebat, Docens silentij rationes vbique ad-

hibendas esse. Max. ser. 29.

Aristoteles philosophus Callisthenem auditorem suum ad Alexandrum mittens, monuit: vt cum eo quàm rarissime, aut quàm iucundissime loqueretur. Quo scilicet apud regias aures, vel silentio tutior, vel sermone esset acceptior. Plut. in Alex.

Apollonius dicebat, cùm in alios atq; alior errores & pericula homines labi palam sit: mirum, quantam securitatem prætare possit taciturnitas. Stob.

Demarathus in confesso quodam rogatus, vtrum ob stultitiam, aut sermonis inopiam sileret? Atqui stultus, inquit, ne possit quidem silere. Quidam hoc præclarum existimant, si nunquam fileant, cum id sit certissimum facultatis argumentum: vt contra, silentium (vbi loquendi tempus non est) prudentiæ signum est. Plut. in Laco. Apoph.

Epaminondas Thebanus, audiendi potius quam loquendi cupidum esse hominem debere, putabat: Quod sciret, ex audiendo, doctrinam; ex loquacitate autem pœnitentiam nasci. Brus. lib. 1. cap. 6.

Cum Catoni, qui post dictus est vti cœsis, etiamnum puero vitio daretur taciturnitas (nec enim cum pueris exercebatur, nec a quoquam audiri volebat) ait: Carpant taciturni-

tatem,

eatem, modò vitam probent. Et addidit: Tum demum abrumpam hoc meum silētium, cum caloqui potero, quæ sunt indigna silētio. Plut. & Brus. lib. 6 cap. 6.

Verecundia, Pudor.

CLeantes Alsus, cuidam illi probri causa obijcanti, quod esset timidus: Ideo, inquit, minimum pecco. Bona est timiditas quæ deterret à turpibus, & reddit hominem circumspectum Laërt. lib. 7. c. 1.

Xenophanes Lagi filius, cum ipsi Hermoneus timiditatem obijceret, quod nollet secū tesseri ludere: Fateor, inquit, me non solum meticulosum, verumetiam vehementer meticulosum, sed aduersus inhonesta. Honesta formidolositas est, quæ deterret à turpibus. Plut. de Vitiosa verec.

Diogenes Cynicus philosophus adolescēti cuidam erubescenti, atque ob id perturbato, Bono animo sis, inquit, fili: istiusmodi est virtutis tinctura. Laërt. in eius vita.

Democriti præclara sententia hæc est: Malum, etiã si solus fueris, nec dixeris, nec feceris. Disce autem te ipsum multo magis, quã alios reuereri. Stob. ser. 29.

Cato senior aiebat, sibi magis placere iuvenes qui rubescerent, quàm qui pallecerent:

quod rubor arguat probam indolem, pallor non item. Plut. in Rom. Apoph.

Ornatus corporis & vestium.

Lycurgus Lacedæmoniorū legislator sub-
mouit tingendi artificium, veluti sensus
adulationem. Etenim dum color blandi-
tur oculis, natura rei corrumpitur. In
summa cunctis ornandorum lenocinio cor-
porum artificibus Spartana vrbe interdixit:
vt qui malis artibus bonas artes corrūperent:
propterea quod huiusmodi delicijs ciues à sa-
lubribus ac serijs exercitamentis auocaren-
tur. Plutare.

Agésilauus, cum audiret quēdam mirari cur
rex cū cæteris Lacedæmonijs tam frugali cibo
vestituq; vteretur. Pro hac frugalitate, inquit,
optimam messem metimus, libertatem. Quo
dicto ostendere voluit, nihil æque libertati
contrarium esse, ac voluptatem. Plutarch. in
Laco. Apoph.

Cayus Sulpitius Gallus vxorē repudiavit,
quod aperto capite fuisset foris: Lex, inquit,
tibi meos vnus præfinit oculos, quibus formā
tuam approbes: his ornamenta comparato: his
esto speciosa: alijs velle videri formosam, in su-
spicione & incrimine hæreat necesse est. Eras.
lib. 6. Apoph.

T. Contra
delicias.

T. Fruga-
litas.

T. Liber-
tas.

Ti. Volu-
ptas.

T. Vxor.

Pilonis vxor, interrogata, quamobrem so-
 la ex alijs in conuentu non gestaret ornatum
 aureum, dixit: Quoniam pro ornamento, ma-
 riti virtus mihi sufficit. Stob. ser. 72. T. sup.

Pambo quidam apud Athanasium, cum
 Alexandriae esset, vidisset que mulierem ma-
 ximo vestitus apparatu superbientem, fleuit.
 At interrogatus, cur tantopere lachrymas ef-
 funderet: respōdit: Dux res sunt que me mo-
 uent. Vna quidem, que est huius mulieris per-
 ditio: altera vero quod ego qui nomen Chri-
 stiani profiteor, non tantum studeo placere
 Deo vitæ innocentia, quātum hæc mulier tur-
 pibus placere cupit hominibus. Petr. de Natal.
 Eccles. Hist. lib. 8. c. 1. Hoc exemplo castigare
 se possunt quicumq; nimium desides & negli-
 gentes in pietatis & virtutis officio sunt: cum
 seculi homines in fragilium & caducarum re-
 rum studio tantopere ferueant.

Cum Dionysius Siciliae tyrannus filiabus
 Archidami vestes splendidas multique pretij
 dono misisset, recusauit accipere, dicens, Ve-
 reor ne hoc amictu puellæ mihi turpes videā-
 tur. Intellexit vir prudens virgines nullo cultu
 melius ornari, quā simpliciter: porro sericis, ge-
 mis, & auro dehonestari magis quā ornari:
 propterea quod vestium luxus arguit animū
 paruū sobriū: & intuentium animos ad li-

Ti. Cassi. bidinem sollicitat citius, quàm ad honestam opinionem. Decet autem, vt virgo tota & vniq; virgo sit, nec vlla ex parte det corruptæ mentis significationem. Plut. in Lacon.

§ Augustus Cæsar, quantum potuit, indumentorum luxuriam habuit odio. cuius dictum erat vulgatissimum: Vestitus insignis ac mollis, superbix vexillum est, nidusq; luxuriæ. Sueton.

T. Rex. Alexander Seuerus, Romanorum imperator, cum humili vestitu contentus sæpenumero incederet, reprehensus ob id ab aulicis suis, respondit, Imperatoriã maiestatem cõstare virtute, nõ corporis cultu. Bruto. lib. 3. c. 13.

Idem gemmas omnes, quas reperit in palatio, vendidit, & aurum in ærarium contulit dicens, Viris gemmas vsui non esse: matronas autem regias contentas esse debere vno reliculo, ac inauribus, & baccato monili, & corona in qua sacrificarent, & vnico pallio auro sparso, & cyclade, quæ plus sex vncijs auri non haberet. Hic cultus hodie vix sufficit negotiatorum vxoribus. Ælius Lamprid.

Contra Delicias. Flauio Vespasiano cû adolescens quidã gratias ageret pro impetrata præfectura, quoniã vnguento fragrabat, & nutu contemptus est, & grauiter increpitus: Mallé, inquit Vespasianus, allium oboluisset. Mox & literas concessas reuocauit. Sueton. in eius vita.

Pulchritudo, deformitas.

Socrates docuit, animorum formam magis amandam, quam corporum: eamque voluptatem, quam in nobis gignit conspecta formosa facies, ad longe pulchriorem, sed latentem animi speciem esse transferendam. Verum, ut hanc videamus, philosophicis oculis opus esse. Eras. lib. 3. apoph.

Aristoteles pulchritudinem dicebat quavis epistola efficaciorē ad commendationem. Sunt qui hoc ascribant Diogeni.

Eandem Socrates appellavit exigui temporis tyrannidem, quod formæ gratia mox deflorescat. Plato, naturæ prærogatiuam, quod paucis contingat. Theophrastus, silentem fraudem, quod absque verbis persuadeat. Theocritus, eburneum detrimentum, quod grata quidem sit aspectui, sed multorum incommodorum causa. Carneades, regnum absque satellitio: quod formosi impetrent quidquid volunt, nulla adhibita vi. Laërt. lib. 5. cap. 1. Stob. 63. Brus. lib. 2. cap. 44.

Isocrates eos, qui pulchrum habent corpus, animam autem malam, dicebat optimam habere nauim, gubernatorem autem malum. Anto. in Melis. par. 1. ser. 62.

Superbia.

Superbia.

SOcrates cum videret Alcibiadem ob diuitias elatum animū gerere, & ob agrorum multitudinem superbire, adduxit ad locum in quo tabula quædam ambitum terre complectens, suspensa erat, & eum rogauit, vt Atticam ibi requireret. Quam cum inuenisset, suos fundos eum iussit ostendere, & cum responderet, nusquam ibi pictos esse. Horum, inquit Socrates, possessione te effers, qui nulla pars sunt terræ? Illudens hoc dicitur Alcibiadis stultitiam, qui superbiebat in ijs rebus quæ fluxæ sunt, & cum mundo interire solent. *Ælia. lib. 3. de var. hist.*

Ambitio.

PHauorinus homines partim esse ridiculos, partim odiosos, partim miserabiles dixit. Ridiculos quidem, qui ambitiose ad maiora aspirant: odiosos, qui ea consequuntur: miserabiles autem, qui spe falluntur: quando quidem in ijs rebus quas ardentem exquisierunt, nihil minus inuenerunt quàm quod se adepturos sperabant. *Stob. serm. 2. de Prudentia.*

Timon ille cognomento Misanthropos, id est, hominum exosor, elementa malorum esse dixit,

dixit, auaritiam, & ambitionem. Quemadmodum enim ex primis illis & secundis principijs generantur naturaliter omnia: sic ex auaritia & ambitione, omnia vitia progenerantur alia. Stob. ser. 8. de iniusti.

T. Auaritia,

Bion Boristhenites, percontanti quis esset maxime anxius? Qui in maximis, inquit, rebus cupit esse fortunatus. Is enim mille curis distorquetur, vt asequatur ardua, & asequutus, æque torquetur ne amittat. Laërt. lib. 4 c. 7.

T. sup.

Ioannes vicesimus eius nominis pontifex maximus, cum in modice à quodam laudaretur, ad suos conuersus ait: Licet multa gloriose à me facta fingat, nihilominus tamē hac laude plurimū oblector. Hæc vox satis indicat, quantum laudis & gloriæ cupido, imis hominum visceribus infixæ sit: quando illos non modo vera, sed etiam falsa & ficta laus & gloria delectat. Æne. Sylu. lib. 1. de rebus gest. Alphōsi.

Cum Genethliaci Chaldei Agrippinæ matri Neronis respondissent, imperaturum quidem filium, sed occisurum matrem: Occidat, inquit, modo imperet. Tam impotens erat in fœmina dominandi sitis: & habuit quod optauit, quamuis suo malo. Sueto.

Socrates cum videret Antisthenem attritâ partem vestis semper in conspectum protendere: Quin desinis, inquit, arrogantius superbiam

Cōtrahy
pochry
sim.

biam

biam tuam nobis prodere? Vidit philosophus sapiētissimus Antisthenem magis gloriari vestitu attritissimo, quo laudē quarebat, quam alios, qui holoserico, vel auro etiam, aut argento vestiti, in publicum prodire consueuerant, ab omni superbia alieni. Laërt.

Diogenes, cum vidisset Olympiam & Rhodios quosdam adolescentes preciosis magnificisque vestibus amictos, cum risu inquit, Hoc nihil est præter fastum. Deinde cum incidere in Lacedæmonios laceris squalētibusque tunicis amictos: Hic, inquit, alius est fastus. Vidit autem philosophus, superbum animum nō semper in splēdido & ornatissimo vestitu, sed in sordibus etiam esse: dum hōes opulentissimi sæpenumero vilissimo vestitu incedentes, hominum ex eo laudem superbientes veniunt. *Ælianus lib. 9. de Var. histo.*

Cyneas ut Pyrrhum à belli studio reuocaret, sic per otium cum illo collocutus est. Romani feruntur bellacissimi, sed his superatis, quid deinde agemus Pyrrhe? Tum Italiam, inquit Pyrrhus, totam occupabimus. Hic denuo Cyneas, Quid Italia subacta? Sicilia, inquit Pyrrhus, proxima est. Tum Cyneas, Num hic erit militiæ finis? Nequaquam, inquit Pyrrhus, sed hæc tantum præludia sunt ad res maiores. Superest Lybia, & Carthago. Recte, inquit Cyneas;

Cyneas : nam his potitus, facile & Macedoniã recipies, & Græciæ dominaberis. Sed deletis omnibus, quid tandem faciemus? Hic arridens Pyrrhus. Tum, inquit, otium agemus, o beate, & quotidie Cothon erit, nosq; inuicẽ oblectabimus. Tũ Cyneas. At, quid vetat, o rex, quominus nunc iã isto otio, isto Cotirone & mutuis sermonib⁹ perfruamur? Nunc enim citra negotiũ suppetit nobis ea facultas, quam per sanguinem, per molestias, per pericula, tum nostra, tũ aliorũ sequimur, incerti an assequuturi. Ostendit facile responso hæc cupiditatis humanæ morbum: qui facit, vt semper irrequietis motibus homines circunagantur: nec otium aut quietem dominandi libidine pati possint. Ex Eras. Apoph.

Honor. Gloria.

Socrates dicebat, ad gloriam compediariã via peruenire posse eos, qui tales essent, quales videri vellent. Brus. lib. I. c. 18.

Agefilaum Lacedæmoniorum regem cum quidam interrogasset, Qua ratione perpetuam sibi gloriam parare posset, Si mortem contempseris, ait: Nihil enim præclaræ rei gerere eum, cuius animum mortis metus occupauit. Plut. in Apoph.

Alphonfus Aragonum rex amico ac familiari

Si. For. tido.

liari cuidam suadenti vt tranquille & voluptuose, dum posset, vitam ageret, nec corpus tot tantisq; periculis obiectaret, respondisse dicitur: Non temere à Romanis illis quidem sapientioribus constitutum fuisse, vt Honoris templo Virtutis templū coniunctum esset, in quod nisi per virtutis templum introire nemini liceret. Vt intelligerent mortales ad honoris fastigium non voluptatum via (quæ delicijs ac illecebris affluens esset) sed virtutis, illa quidem aspera & salebrosa, entendū esse. Panor. lib. 1. de rebus gestis Alphonfi.

Veritas
Fides,

Sigismundus imperator promissa veterano militi exigenti, cum diceret, At immoderata fuit tua petitio: respondit miles, Poteras negare cum peterem: nunc autem sine turpitudine, quod promissum est, negare non potes. Tum Sigismundus: Si ex duobus alterum me ferre oportet, Leuius rerum, inquit, quam famæ iacturam subibo. Æneas Sylu. lib. 3. comment. de reb. gest. Alphonfi.

Agésilao Lacedæmoniorum regi, cum nationes, quæ tum Græciam incolebant, decreuissent in clarissimis quibusq; ciuitatibus honoris causa statuas erigi, rescripsit illis hunc in modum: Mei nulla sit imago, nec ficta, nec picta, nec vllō alio artificio parata. Negligebat adulationes hominum vir prudentissimus, molens

malens insculpi prudentum & bonorum hominum pectoribus, quàm inanibus statuis. Erasmi. lib. 1. Apoph.

Alphonfus Aragonum rex, cum renuntiaturus esset à Ludouico Podio, quendam in Venetorum naualibus esse, qui illa vnà cū armamētario, quod intus erat, exurere pollicitaretur, si sibi duo millia aureorum à rege promitterentur, conatusq; illius facile cessuros affirmanti, respondit: Nequaquam insidijs, sed aut virtute vincendum esse, aut nunquam. Ex hac enim re non aliam sibi laudem speradam esse, quàm eius, qui Dianæ Ephesiæ templum incēdisset: cuius nomen totius Asiæ decreto è memoria hominum obliteratum traditur. Panor. lib. 3. de reb. gest. Alph.

Aphricanus Socraticum Xenophontem in manibus semper habebat, cuius in primis laudabat illud, quod diceret, eosdem labores non esse æque grandes imperatori ac militi: quod ipse honos laborem leuiorem faceret Imperatorum. Cicero 2. Tuscul.

Laus humana.

ANtagenes, cum audisset quantum ab hominibus subinde laudaretur, dixit, Cum multi me laudent, tum me nullius pretij esse iudico: cum pauci, bonum &

Hh

egre-

egregium virum me esse puto. Maxi. ser. 43.

Hector Niuianus à patre laudatus ob singulares animi virtutes. Letus sum, inquit, laudari me abs te, pater, laudato viro. A malis enim laudari, non laus, sed dedecus esse putatur. Cicero Luceio.

Antisthenes Atheniensium philosophus cū audisset, ab improbis quibusdā se laudatū esse, Vereor, inquit, ne quid imprudens fecerim mali. Sentiens, à talibus neminem laudari, nisi ob insignia malefacta. Laërt. lib. 6. cap. 1.

Agésilauus Lacedæmoniorum rex dicebat, non minus laudatoris inspiciēdos esse mores, quàm eius, qui laudatur. Significans per raro contingere, vt aliquis, quæ in omnibus suis contraria sint, laudare velit. Fulg. lib. 7. cap. 2.

Humilitas.

T. Grati-
tudo;

Sytho, Atheniēsis ob res feliciter gestas ipsum admiratib⁹ ac prædicatibus, quòd Cotyn regem interemisset: Dijs, inquit, habenda est gratia, quibus autoribus hoc factū præclare gestū est: nam ipse nihil aliud, quàm manum & operam meam commodauit. Euentus rei in manu Dei est: & huic debetur gratia, siquid feliciter cesserit: sed interim vult nostrā operam accedere. Eras. lib. 6. Apoph.

Vide etiā T. sequentem, & T. Superbia. T. Ambitio.

Cognitio sui.

SOcrates dicebat, si quis in theatro coriarios surgere iuberet, eos solū surrecturos: similiter si fabros ararios, textores, aut alios generatim. Si vero prudentes aut iustos, hic omnes exurrecturos fore. Est enim hoc in primis in vita damnosum, quod cum hominum pars maxima stulta sit, sapere tamē sibi videantur. Stob. ser. 21.

Diogenes interrogatus quidnam in tota rerum natura existeret difficillimum, Nosse se ipsum, inquit. Multa enim propter amorem sui sibi quenq; sumere solitum. Antō. in Meli. par. 2. ser. 75.

Æsopus vnumquēq; nostrum duas ferre aiebat peras, alteram ante nos, alterā à tergo. Et in anteriorem quidem alienos errores condere, in posteriorem vero nostros: ideoq; non videri à nobis. Stob. ser. 21.

Demosthenes omniū facillimū esse dicebat, se ipsum decipere. Quod enim vnusquisq; cupit, id etiam animū inducit, & sibi persuadet. Res autem ipsæ frequenter non ita se habent.

Simonides cum conuiuio quodā exciperetur, in quo Pausanias etiam erat, iulserat aliquid à sapientiæ præceptis depicere, statim dixisse ad Pausaniam fertur. Memento te ho-

T. Homo minem esse. Ælian. lib. 9. de var. hist.

Philippus Macedoniae rex, cum in Chæronæa Athenienses vicisset, animum elatum ratione compescuit: & ne quid posthac per contumeliam & fastum committeret, hoc constituit: vt quotidie in aurora excitaretur è somno

T. Sup. his verbis. Surge rex, & hominem te esse cogita. Stob. ser. 19.

T. Sup. Philemon dicere solebat: Homo cum sis, fac semper intelligas. Stob. ser. 19.

Amor sui, contraq; Odium sui.

P Rodicus aiebat, cupiditatem geminam, amorem esse: amorem vero geminum, insaniam fieri. Stob. ser. 62.

Dorotheus Thebeus monachus quotidie lapides ad mare colligebat, annuatimq; fabricabat hospitium ægrotis. Huic laboranti quidam dixit, cur ita conficis corpus tuum? Cui ille, Quia me, inquit, illud occidit. Sozomen. tripart. hist. lib. 8. cap. 1.

Abnegatio sui.

Socrates cum post sudorè è palestra collectum, videret alios ad potum confuere, vt sitim explerent, ipse bibere solus noluit. Verum cum interrogaretur, cur biberere

bere nollet. Ne consuescam, inquit, obsequi affectibus. Sensit vir prudentissimus, non minus hoc opus exercitatione constare, quàm cæteras artes.

Cum Megabates Spithridatis filius, eximia forma adolescens, Agesilaum adisset aliquando salutandi gratia, ac iuxta Persarum morem osculum offerret, quòd ab eo videretur admodum amari, Agesilaus auertit vultum, refugiens osculum. Cæterum cum erubisset ille, ratus se contemptui fuisse, ac deinceps salutaret eum eminus, rex pœnitens vitati osculi, finxit se mirari, quid accidisset Megabatae, quod ipsū non salutaret osculo? familiares responderunt, Ipse fuisti in causa o rex, qui venientem non exceperis, sed formosi basium exhorrueris. Alioqui nunc quoq; persuaderi poterit, vt tibi veniat ad osculum, tantum ne rursus fugias. Hic posteaquam Agesilaus aliquandiu tacitus suo cum animo cogitasset, Non est, inquit, opus, vt illi reditum persuadeatis. nam ego mihi sic videor affectus, vt malim huiusmodi rebus superior esse, quàm aduersariorum vrbem fortibus viris instructissimā per vim capere. Præstantius enim duco, vt quis sibi ipsi seruet suam libertatem, quàm vt alij libertatē adimat. O virum gerendo in alios imperio idoneū, qui suis cupiditatib⁹ imperare posset.

T. Rex.

I. Liber-
tas.

Quis non miretur tam philosophicum in
 mine militari iudicium? intellexit, neminem
 esse liberum, qui seruiret cupiditatibus: in-
 tellexit nullū esse imperium speciosius, quam
 si quis animo suo posset imperare. Erasmi. in
 Apoph.

Ti. Volu-
ptas.

Democritus dicere solebat, virilem non æ-
 stimare cum solum, qui armis cæteros præcel-
 leret, sed & qui cum voluptatibus pugnam ca-
 pascens, speciosam reportasset victoriā. Stob.

Fredericus imperator victis in Hūgaria Gū-
 ziensibus, magnum, inquit, actū est opus. Nūc
 * autem maius restat, vt scilicet vincamus nos-
 metipsos, atque auaritiæ & vlciscendi cupidi-
 tati frenos imponamus. Æneas Syl. lib. 2. de
 reb. gest. Alphonſi.

Socrates philosophus dicere solebat, parum
 sibi videri, naturæ secreta speculari, & vitæ no-
 stræ rationē negligere. Quid enim nobis pro-
 dest abdita quædam naturæ rimari, si rationē,
 quæ appetitum nostrum regere debet, quāq;
 à mutis animalibus discernimus, negligimus?
 Quid turpius ac fœdus esse potest, quā vi-
 dere hominem doctissimum libidine inflāma-
 tum, furentem ira, omnia rabide appetentem,
 inexplebili cupiditate incensum, adeo, vt quo
 magis res adsunt, eo magis egere videatur? Ex
 Francif. Sen. lib. 2. de instit. Reipub.

Libertas

*Libertas vera & falsa. Seruitusq;
vera & falsa.*

Diogenes interrogatus, quid esset in vita optimum. Libertas, inquit: at vere liber non est, qui seruit vitijs: nec liber esse potest, qui multis eget: plurimis autē eget avarus, ambitiosus, ac delitijs deditus. Laërt. li. 6.

Agésilauus cum audiret, quendam admirari, cur rex cum cæteris Lacedæmonijs tam frugali cibo & vestitu vteretur: Optimam messem metimus, inquit, libertatem, quæ sine frugalitate esse nequaquam potest. Plut. in Apoph. Lacon.

Diogenes cum Xeniad e seruiret, amici agebant de redimendo. At ille, Nequaquam, inquit. an nescitis, leones non ijs seruire, à quibus aluntur, sed altores potius seruire leonibus? Nā leo vbicunq; est, semper leo est. Laërt. li. 7.

Diogenes dicebat, inter seruos ac dominos malos, præter vocabula, nihil aliud interesse, nisi quod micipia seruirent dominis, domini cupiditatibus. Significans vtrosq; esse seruos: miseriores tamen seruire seruitutē dominos, si sint improbi. Nam qui ducitur affectuum arbitrio, & multos habet dominos, & turpes, & inclementes. Laërt. lib. 6.

T. Magna
nimitas.

¶. Cōtra
Ambitio-
nem.

Dioeletianus Romanorū imperator iam senex, cum se imperio abdicasset, atque priuatam vitam in villa sua instituisset, ab Hercutio atque Galerio ad recipiendum imperium rogatus, tanquam pestem aliquam detestatus, respondit. Vtinam Salone possetis visere olera nostris manibus confita, profecto istud tentandum nunquam iudicaretis. Eutropius & Cuspinianus in consil. fol. 486.

Socrates dicebat, otium possessionū omnium optimam. Otium autem sensit, nō ignauiam, sed à tumultuosis negotijs, & cupiditatibus, animi trāquillitatem vitiantibus, esse quietū. Eras. lib. 3. Apoph.

Cura. Sollicitudo.

Aristippus validissimis argumentis, & sermonibus vsus, hortabatur, nec de præteritis curam postea suscipiendam, nec de futuris antea. Id enim animi bene cōstituti signum esse, & hilaris cogitationis argumentum. Iubebat autem in diem animū intendere. Solum enim, aiebat, præsens in manu nostra positum, non præteritum, nec instans. Illud enim abiisse, hoc an euenturum sit,

fit, incertum esse. *Ælian. lib. 14. de var. hyst.*

Phocion Atheniensis dicere solebat, multo fatius esse humi cubantē viuere, ac bono quietoq; animo esse, quā perturbatum in aureo lecto. *Stob. ser. 1. de Prudentia.*

Solitudo.

PYrrho Eliensis deprehensus aliquando solus, ac secum loquens, rogatus, quid solus ageret? Meditor, inquit, esse probus.

Sentiens ad id vtilem esse solitudinem, inutilem turbam. *Laërt. lib. 6. cap. 11.*

Antilthenes rogatus, quid emolumenti cepisset ex philosophia? Vt mecum, inquit, loqui siue viuere possim. Doctus, etiam si solus sit, non sentit tædium solitudinis: Sed multa præclara suo cum animo versans, quasi secum loquitur: indoctis molestissima est solitudo, ac etiam inutilis. *Laërt. lib. 6.*

cap. 1.

Hh 5

TER.

TERTIA CLASSIS

quæ promiscue varios
continet locos.

L E X.

ANTISTHENES SA-
piētissimus Atheniensiu philo-
sophus negabat, sapiētem vi-
rum obstrictū esse legibus ab
hominibus promulgatis. In-
tellexit vir prudētissimus, sa-

piētem obligatū esse virtuti, iuxta cuius nor-
mam vitam instituit. Leges enim non omnia
prescribunt, sed ipsa ratio docet, quid turpe,
quidve honestum: & virtutis regula ubiq; ostē-
dit, quid viris bonis agendum sit. Laërt. li. 6.

Demosthenes orator, ciuitatis animam esse
leges dicebat. Ut enim corpus anima carens
cadit, sic ciuitas nullis administrata legibus
uertitur. Max. ser. 58. & Stob.

Plato Atheniensis rogatus à Cyrenensibus,
vt ipsis leges inscriberet, ac Reipub. statum cō-
poneret, recusauit, dicens, Perdifficile esse cō-
dere leges tam felicibus: Indicans non facile
obedire

T. Prospe-
ritas.

obedire eos, qui nimiū se felices esse putarent.
Laërt. lib. 3.

Antiochus tertius scripserat ciuitatibus, vt siquid per literas iuberet fieri, quod aduersaretur legibus, ne curarent, perinde quasi ipso nescio scriptum esset. Interdum enim principes dum metuunt quosdam offendere, scribunt quæ fieri nollent. Quidquid autem pugnat cum legibus, hoc inciente principe scriptum esse putandum est: quippe legum defensores, non oppugnatores esse debent principes. Eras. lib. 5. Apoph. ex Plut.

Anacharsidi illud tribuitur multo vulgatissimum, Leges araneorū telis esse similes, in quibus infirmiora animalia hærent, valentiora prærumperent: ita leges humiles ac tenues constringunt, à potentibus impune violantur. Valer. lib. 7. cap. 2.

Leges ante oculos semper habeāt magistratus, quibus omni ex parte parendum esse sciāt. Nam sicut magistratibus leges, sic legibus magistratus imperare debent. Verum namq; est illud Ciceronis adagium. Magistratum legem esse loquentem, legem autem mutum magistratum. Ex Franc. Sen. lib. 3. de inst. Reipubl.

T. Rex.
T. Iustitia

Ti. Magi-
stratus,

Philosophia, Scientia.

Ari-

Aristoteles Stagirita ad solidam parandam sapientiam præcipue necessariam esse naturam, doctrinam, & exercitationem aiebat. Inuita enim Minerua, & ingenio refragante, frustra etiam in rebus minimis laborabis. Laërt. lib. 5. cap. 1.

Tit. Vita.
I. Contē-
platio.

Pythagoras dicebat, vitam humanā similem esse panegiri, hoc est solenni hominum conuentui, ad quem alij conueniunt certaturi, alij negotiaturi, nōnulli spectatores modo futuri. At ceteros quidem omnes sollicitos, solū spectatorem tranquillum frui celebritate. Hunc spectatorem aiebat esse philosophum, qui nō ob aliud in hoc mundi theatro prodijset, quàm vt naturas rerum ac mores hominum contempleretur. Laërt. lib. 8. cap. 1.

Aristoteles Stagirites illud amicis ac discipulis inter disserendum frequenter solebat ingerere: Visum accipere lumen à circumfusis aëre, animum autem à disciplinis liberalibus. Sentiens, ingenium adolescentum disciplinæ acui, & ad reliqua philosophiæ mysteria reddere perspicax. Laërt. lib. 5. cap. 1.

Cleantes dicebat, homines imperitos solū forma differre à bestiis. Maxi. ser. 17.

Themistocles expletis centum & septem annis, in ipso mortis agone dixisse fertur, se omnes ætatis dies literarum honestissimo ac phi-

philosophiæ sacratissimo studio consumpsisse, verum se dolere, quòd egrederetur è vita, quãdo ex literarum studio sapere cœpisset. Brus. lib. 3. cap. 31.

Demades dicere solebat, doctos ab indoctis tantum differre, quãtum Deus ab hominibus. Anto. ser. 50. par. 1.

Alexander tanti fecit bonarum & laudatissimarum artium studium, vt aperte pronuntiare ausus sit, se malle doctrina anteire alios, quãm opibus & dignitate. Brus. lib. 3. ca. 31.

Cornificia mulier Romana, quæ regnante Octauiano Cæsare claruit, dicere solita est, solam doctrinam liberam esse, in quam fortuna tela sua figere non posset. Guido Biturienfis.

Alphonfus Aragonum rex, optimos consiliarios esse mortuos dicebat: libros videlicet designans, à quibus sine metu, sine gratia, quæ nosse cuperet, fideliter audiret. Panor. lib. 3. de reb. gest. Alphonfi.

Idem tantopere amauit bonarum artium studia, vt persancte affirmaret, se malle perdere omnia quæ possidebat, quãm vt tantillũ eruditioni decederet suæ. Panor. lib. 3. de reb. gest. Alphonfi.

Idem interrogatus, Vtrum ne armis an libris maiorem gratiam deberet? respondit, ex libris se arma, & armorum iura didicisse: Indicans

dicans, se libris acceptū ferre, quæ sciret, omnia.
Panor. de reb. gest. Alphonfi.

Georgius Siscelus cum esset legum doctor,
à Sigismundo Cæsare equestris militis insignia
tulcepit. Exin, cum Basiliensem synodum
adiisset, consultante de rebus arduis Sigif-
mundo, dubius erat, legum ne doctoribus in
vnum locum coniunctis, an equitibus in aliū
locum separatis, se se coniungeret. Cumq; tab-
dem ad equites inclinaret, Stulte agis, inquit
Sigismundus, qui literis militiam præfers. Nā
militēs ego vna die mille fecerim, doctorem
vnum mille annis non fecerim. Æneas. Syl. lib.
4. cōment. de reb. gest. Alphonfi.

Diogenes eruditionem omnibus hoc ser-
mone commendabat, quòd diceret eam iuue-
nibus adferre sobrietatem, senibus solatium,
pauperibus diuitias, diuitibus ornamentum:
propterea quòd ætatem sua sponte lubricam
coërceat ab intemperantia, senectutis incom-
moda honesto solatio mitiget, pauperibus sit
pro viatico (non enim egent eruditi) diuitū
fortunas ornet. Laert. lib. 6.

Dionysius iunior, pulsus à tyrannide, roga-
tus, quid illi Plato, & philosophiæ studiū pro-
fuisset? Ut tantam, inquit, fortunæ mutationē
æquo animo ferā. Igitur regno pulsus, factus
est ludimagister. Brus. lib. 3. cap. 31.

Zeno Citticus dicebat, plerosq; philosophos in multis sapere: sed in fortuitis vulgaribusq; rebus esse imperitos. Laert. lib. 7. cap. 1.

Diogenes, dicenti cuidam, quem ad sapientiae studium hortabatur, Non sum idoneus philosophiae: Quid igitur vivis, inquit, si tibi nulla recte vivendi cura est? Non enim in hoc vivit homo, ut vivat tantum, sed ut discat recte vivere. Natura gignit ad virtutem dociles, doctos non gignit. Laert. vbi sup.

Idem percotanti, quid lucri caperet ex philosophia: Ut nihil, inquit, aliud, certe hoc, quod ad omnem fortunam paratus sum. Laer. li. 6.

Crates dicebat, philosophiae nulla re opus esse. Eoq; pecuniam deposuit apud Trapezitam hac conditione, ut si liberi essent idiotae, traderet eam illis: sin philosophi, nummos distribueret in plebem, quod indoctus opus esset pecunia, philosopho, nec opus, nec utilis. Laert. vbi sup.

Philippus rex Macedonum Alexandrum filium hortabatur, ut auscultaret Aristoteli, cui traditus erat institutus, daretq; operans philosophiae. Ne, inquit, multa committas, quae me fecisse nunc poenitet. Plutarch. in Apoph. reg. & imper.

Aristippus dicebat, satius esse fieri mendicem, quam indoctum: quod ille tantum pecu-

nijsegeat, hic eruditione. Nihilominus homo est, cui deest pecunia: at homo nō est, cui deest eruditio. Præterea cui deest pecunia, petit ab obuijs: cui deest sapientia, nullum sollicitat, vt accipiat. Laert. lib. 2. cap. 8.

Idem interrogatus, in quo differunt docti ab indoctis. Quo, inquit, equi domiti ab indomitis. Quemadmodum enim equus indomitus ad omnem vsū incōmodus est: ita quoq; homo, nisi eruditione & artium studio emolliatur. Laert. lib. 2. cap. 8.

Idem cuidam percontanti, qua re esset melior euasurus filius, si eum curaret literis erudiendū: Vt nihil aliud, inquit, certe in theatro non ledebit lapis super lapidē. Laert. li. 2. c. 8.

Cum audiuisset Alphonfus ex suis, quendam Hispaniæ regem dixisse, non decere principes viros scire literas: exclamauit, eam vocem bovis esse, non hominis. Eras. lib. 8. Apoph.

Aristoteles Stagiritæ dicebat, eruditionem in prosperis esse ornamentum, in aduersis refugium. Laert. lib. 5. cap. 1.

Diuus ille Plato, eum demū in vita beatum pronuntiari dixit, cui in senectute contigisset, sapientiā, verasq; de rebus opiniones a se qui posse. Cicero de finibus. lib. 5.

Aristippus percontanti, qua re differret sapiens ab indocto: Mitte, inquit, ambos nudos

ad homines ignotos, & videbis. Significauit sapientem secum in pectore circumferre, quò se commendet quibuslibet. Max. ser. 17.

Antisthenes interrogatus, quidnam utilitatis ex philosophiæ hauisset studio, Vt mecum, inquit, loqui, siue viuere possim. Sensit vir prudentissimus, doctum & eruditum hominem nunquam esse solum, qui etiam in solitudine habet, quod animo voluat, quod legat, & quasi secum loquatur. Laert. lib. 6. cap. 1.

Plato interrogatus, quidnam inter peritum & imperitum interesset? Quod inter medicum, ait, atque agrotum. Brus. lib. 3. cap. 9.

Aristoteles interrogatus, qua re different docti ab indoctis? Qua viui, inquit, à mortuis. Sentiens hominem absq; literis statuum esse verius, quàm hominem. Brus. lib. 3. cap. 3.

Theophrastus dicere solebat, virum eruditione præclarum vbiq; inuenire patriam, & in alienis locis nunquam peregrinum esse. Eruditio enim cum in omni vitæ genere plurimum emolumentum adferat, non potest non vbiq; maximo esse in pretio. Brus. lib. 3. cap. 31.

Ab Alphonso Aragonum rege cum quidam sciscitaretur, quomodo in tot diuitijs pauper effici posset: respondit, Si sapientia venditaretur. Quo dicto ostendere voluit, se pluris sapietiam rerumq; cognitionem facere, quàm

diuitias, & regnum. Panor. in proœmio lib. 3.
de rebus gestis Alphonfi.

Idem sapientiã, Dei filiã appellare solitus
est, eãq; solam rerũ omnium esse immortalẽ, atq;
ex omni genere animantium soli hõĩ concessã.
Panor. in proœmio lib. 3. de rebus gest. Alphõ.

Plato philosophorum ille Princeps, eam
scientiam, quã à iustitia remota est, callidita-
tem potius, quã sapientiam appellandam
dicere solebat. Cicero de officijs. lib. 1.

Eloquentia.

DEmonax Phaurini dictionem, vt ni-
mium compositam, solebat arguere ri-
dicule. Quod cum is ægre tulisset, ait,
Vt philosophum vestis neglectior, ita
oratio decet in affectata. Eras. lib. 8. Apoph.

Phocion Atheniensis, cum in concione se-
deret, seorsum accessit quidã, qui diceret: Vi-
dere cogitabundus, O Phocion. Recte quidẽ
coniectas, respondit. Cogito enim, siquid quẽ
destrahere his, quã dicturus sum apud Athe-
nienses. Plut. in Græc. Apoph.

Agatharchus pictor se se iactabat de pingẽ-
di celeritate, cum Zeuxis diutius immoraretur
operi. At Zeuxis respondit, ea, quã cito fiunt,
cito perire: contrã, quã paulatim exacta cura
absoluerentur, ætatem ferre. Iuxta Valerium
ita

ita respondit : Diu pingo , quia pingo æternitati. Cito nata , cito pereunt : diu elaborata ferunt ætatem. Beta cito nascitur , buxus paulatim. Eras. lib. 6. Apoph. Hoc ad munus dicendi scribendiq; referri optime potest , vt videlicet suspectum habeamus , quidquid celerrime fit.

Alphonfus Aragonum rex , cum aliquando tibicines obstreperent , Ciceronis lucubrations accipiens , Abite , inquit , musici , abite : adest enim , qui dulciora nobiscû loquatur , Cicero , Romanæ fons eloquætiæ. Panor. & Æn. Sylu.

Polemon sophista , histrionem Tragœdiarû , qui in Olympijs , o Iupiter ! ipronûtiarat , ostensa terra , O terra ! manu in cœlum proiecta , submouit à præmijs (præsidebat enim ei certamini) dicens : Hic manu commisit solœcismû. Ex Philostrato.

Domitius Afer Manlium Suram multum in agendo discursantem , salientem , manus iactantem , togam deijcientem , ac reponentem , non agere dixit , sed satagere. Actio enim oratoris est : satagit autem , qui frustra misereq; conatur. Brul. lib. 4. cap. 31.

M. Callidius Gallû accusauit , M. Tullio defendete : cûq; accusator affirmaret , se testib⁹ , chirographis , quaestionibus p̄baturû , sibi à reo fuisse preparatû venenû : sed interim ré tâ atrocè remisso vultu , lâguida voce , ac reliquo gestu pa-

rum concitato pronuntiaret: M. Tullius Tu, inquit, nisi fingeres M. Callidi, sic ageres? Ex actione colligens, illum non ex animo loqui. Fictio enim debet esse quàm simillima veritati. Eras. lib. 4. Apoph.

T. Ambitio,

Cum nuntius quidam gaudio gestiens, porrectaq; manu ad Alexandrum acurreret, rem prospere gestam narraturus: Quid mihi bone vir magis nuntiabis, nisi nunties Homerum reuixisse? Significans omnium rerum gestarum gloriam abolendam, nisi contingeret talis præco, qualis fuit Homerus. Plutarch. in Apoph. reg. & imper.

Alphonfus, cum inter peregrinandum forte ad eum locum, vnde Sulmo poterat despici, peruenisset, an ea Ouidij (cuius poemate mirum in modum afficiebatur) patria esset, interrogauit. Cumque intelligeret natale Nasonis solum esse, urbem salutauit, gratiasq; genio loci egit, in quo talis olim Poëta genitus esset, de cuius laudibus nemo satis dari posset. Ego sane, inquit, huic regioni (quæ non parua regni Neapolitani, nec contemnenda pars est) libenter cesserim, si temporibus meis datum esset, hunc poëtam vt haberet: quem mortuum pluris faciam, quàm dominatum Apullia. Panor. de rebus gest. Alphonfi.

Pericles Xantippi filius, cum publicè dicturus

Eturus prodiret, in primis se optare dicebat, ne insolens verbum excideret, quod populum piave aures lædere posset, aut suæ etiam voluntati contrarium esset. Non ignoravit sane vir prudentissimus ac eloquentissimus, quàm labilis lubricaq; sit lingua humana, quæ sæpe numero limites suos egressa, in multa rerum pericula hominem etiam nolentem rapiat, ac in mortem quoque aliquãdo præcipitet. *Ælianus lib. 4. de var. histo.*

T. Lingua
moderatio,

Lacones Ctesiphontem eiecerunt, qui se profitebatur de quavis re totum diem posse dicere, dicentes, Boni oratoris esse sermonem habere rebus parem. Nulla in re iustius putarunt adhibendam frugalitatem, quàm in oratione, quam Hesiodus non aliter quàm pretiosum thesaurum parcissime censet esse depromendam ad usum, non ad ostentationem. *Plut. in Lacon. Apoph.*

Lambotus cuidam apud ipsum prolixiore utenti sermone, Quid mihi, inquit, de re pusilla longa tæxis procemia? Quanta res est, tantam oportet & orationem esse, qua uteris. Est hoc omnibus Spartanis peculiare, offendi sermone, quàm causa postulat, longiore: adeo nusquam non placebat eis frugalitas. *Ibidem.*

Venerunt ad Cleomenem Samiorum oratores, hortaturi, ut cum Polycrate bellum su-

sciperet: id cum fecissent, oratione plus æque prolixa, respondit in hunc modum. Quæ primo loco dixistis, non memini: & ob id nō media quidem intelligo: quæ vero dixistis omninū postrema, non probo. Admonuit, multiloquiū non solum molestum esse audienti, verum etiā ad persuadēdum inutile, præsertim apud principes, tum varijs curis occupatos, tum auribus fastidiosis. Plut. in Lacon. Apoph.

Sophista quodā de fortitudine multa disserente, risit Cleomenes. At Sophistæ dicenti, Quid rides Cleomenes, audiens de fortitudine disserentem, præsertim cum sis rex? Quoniam, inquit, amice, si hirūdo de fortitudine loqueretur, idem facerē, quod nunc facio: sin aquila, magno silētio auscultarem. Visum est ineptū, quæquam de magnitudine magnificis vti verbis, qui ipse nihil fortiter gessisset vnquam, neq; aliud posset, quā in hirundinis morem garrere. Ibidem.

Cum rhetorem eo nomine apud Agefilā Lacedæmoniorum regem laudasset quidam, quòd res specie exiguas magno verborum ornatu amplificare posset: Ego, inquit rex, ne futorem arbitror bonum, qui paruo pedi magnos calceos inducat. Quo innuit, inanem loquacitatem nullibi probandam esse. Plutar. in Lacon. Apoph.

T. Doctor
qualis esse
debeat.

Zeno eleganter ac polite loquentium sermones aiebat esse similes pecuniæ Alexandrinæ, oculis blandienti, atq; vndiq; scripturam habenti more numismatis, nihilo tamen esse meliorē. Rursus qui magis studerēt vtilia dicere q̄ nitida, similes esse dicebat tetradrachmis, temerè ac ruditer percussis: quæ sæpe picturatis illis numis præponderarent. In numo nō spectatur elegantia sculpturæ, sed pondus ac materia: ita nō refert, quàm sit elegans oratio, sed quàm grauis & vtilis. Laërt. lib. 7. c. 1.

Demetrius Phalereus, quātum in bello valeret ferrum, tantum dicebat in Repub. valere orationem. Illic enim res geritur viribus, hic persuasione. Laërt. lib. 5. cap. 5.

Chrysippus Stoicus dicere solebat, cogitationem orationis esse fontem. Nihil autem aliud hoc dictorio significasse videtur, quàm negotium omne prius probe examinandum esse, de quo dicturus es: & tum demum orationem nervis omnibus absolutā struere te posse. Stob. serm. 1. de Prudentia.

Demosthenes interrogatus, quomodo orator factus esset, respondit: Dum plus olei, quàm vini absumerem. Brus. lib. 4. cap. 31. T. Studiū

Pyrrhus Epirotarum rex dicere solebat, plures vrbes suo imperio additas oratione Cyneæ oratoris ac legati, quam suis armis. Valer.

Max. Brus. lib. 4. cap. 31.

Isocrates interrogatus, quid esset rethorica?
Ex paruis, inquit, magna facere, ex magnis
parua. Est enim hæc nonnulla rethorices pars,
amplificare, & extenuare: qua de re diligenter
præcepit Fabius. Sed præstigiij genus est, quod
respondit Isocrates. Quin illud potius artis est,
quæ magna sunt ita tractare, vt auditori quoq;
magna videantur, & contrà. Eras. li. 8. Apoph.

Demosthenes cum audiret oratorem quen-
dam immodicè vociferantem. Non, inquit,
quod magnum est, bene est, sed quod bene est,
magnum est. Eras. lib. 4. Apoph.

Cicero oratores, qui inter dicendum, vo-
ciferantur dicebat claudis esse similes, qui sic
ad clamorè, vt illi ad equos confugerent. Hoc
genus homines & hodie videre est, qui cū sen-
tiunt se causa inferiores, ad furiosa iurgia con-
fugiunt, vt quoniam rationibus persuadere
non possunt, improbitate metuq; extorqueât.
Plutar. in Rom. Apoph.

M. Antonius, cui vel primas eloquentiæ pa-
trum tribuebat ætas, vir natura peracutus &
prudens, disertos, ait, se vidisse multos, elo-
quentem omnino neminem. Insidebat vide-
licet in eius mente species eloquentiæ, quam
cernebat animo, re ipsa non videbat. Cice. in
Orat. ad Brutum.

Lectio.

Alphonſus Aragonum rex Capuæ labo-
rans aduerſa valetudine, medicis multa
medicamenta adhibentibus in grauiffi-
mo morbo, Q. Curtij hiftorias de Alexandri
magno rebus geſtis deſcriptas legere cœpit: cu-
ius lectione delectatus, cum omnem morbi
improbilitatem ſuperaffet, ſanitati reſtitutus,
Vale, inquit, Auicena, valeat Hippocrates, &
alij medici, & viuat Curtius, reſtitutor ſanita-
tis meæ. Panor. de reb. geſt. Alph.

Ariſtippus cuidam iactanti ſe, quòd eſſet
multiplicis eruditionis, quaſi nihil non didi-
ciſſet: Quemadmodum, inquit, non hi, qui
plurimum edunt, excernuntq; melius valent
his: qui ſumunt quantum opus eſt: ita non qui
plurima, ſed qui vtilia legerunt, ſtudioſi & eru-
diti ſunt habendi. Grauius taxauit eos, qui tu-
multuaria immodicaq; lectione ſemet ingur-
gitant, neque ea, quæ legunt, traiſciunt in ani-
mum, ſed tantum reponunt in memoria. Qua-
re nec doctiores euadunt, neque meliores.
Laert. lib. 2. cap. 8.

Alphonſus Aragonum rex, cum aliquando
de iactura rerum pretioſarum ſermo haberetur,
perſanctè affirmariſſe dicitur, malle ſe gem-
mas, vniones, margaritas ſuas, quæ quidè eſſent

in orbem omnem terrarum diffamatissimam,
quàm libros qualescūq; perditum iri. Panor.
lib. 4. de reb. gest. Alphon.

Studium

S Aluius Iulianus solitus est dicere, si alterū
pedem in sepulchro haberem, adhuc ta-
men addiscere vellem.

Aristoteles Stagirites frequēter dicere so-
lebat, artium radices satis quidē esse amaras,
sed dulcissimū adferre fructum. Laër. li. 5. c. 5.

Solon ille Salaminus, qui inter Græciæ sa-
pientes non postremi nominis fuit, gloriam
solebat, se aliquid quotidie addiscentem, senē
fieri. Tanta enim homini sapientissimo inere-
discendi cupiditas, vt senex iam grauatus, non
minus philosophiæ incumberet, quàm cum
adolescens, ac iuuenis fuisset. Sciebat enim hæc
studia magnum senectutis solatium esse. Cice-
ro in Catone Maiore.

Exercitatio.

Tit. Elo-
quentia.

D Emonax quendam infeliciter declamā-
tem admonuit, vt sese diligenter exer-
ceret: cumq; is respondisset. Nunquam
apud me non declamo. Nihil igitur mi-
rū, inquit, si dicis ineptē, qui hactenus semper
stulto auditore solitus sis vti. Eras. lib. 8. Apop.

Pollio

Pollio dicebat, Commode agendo, factum est, vt minus cōmode: quia scilicet assiduitate nimia facilitas magis quā facultas, nec fiducia, sed temeritas paratur. Eras. lib. 8. Apoph. T. Sup.

Consuetudo.

Socrates Alcibiadi demiranti, quod Xantippen supra modū rixosam domi peteretur: Ego, inquit, iam pridem his sic assueui, vt non magis offendar, quā si rota, quę aquam educit, stridorem audiam. Nam is stridor molestissimus est insuetis: his vero, qui quotidie audiunt, molestus non est. Laërt. in vita Socratis.

Pythagoras familiares suos hortabatur, vt optimum viuendi genus sibi deligerēt. Quauis enim laboriosissimum esset, consuetudine tamen iucundum fore. Stob. ser. 27.

Necessitas.

Pittacus Mittylenæus talem necessitatis vim esse dicebat, vt nec Dij ipsi reluctari possint. Laërt. lib. 1. cap. 5.

Thales Milesius olim interrogat⁹, quid esset in tota rerum natura robustissimum: respondit, Necessitas: Superat enim omnia. Laërt. lib. 1. cap. 1.

Architas cum Erathosthenis Mercurium legisset,

legisset, hunc versum protulit. Necessitas omnia docuit: Quid enim illa non inueniret? Stob. ser. 93.

Plato necessitatis legestam duras esse dicebat, ut nec Deus violare possit. Brus. li. 4. c. 26.

Pheraulas apud Xenophontem, Nullum, ait, præstantiorem doctorem esse necessitate. Brus. lib. 4. cap. 26.

Experientia.

CVM Zenon in scholis disserens, a cutissimis rationibus probaret, nullum esse motum, nec esse posse, Diogenes surgens, coepit inambulare. Id admiratus Zenon, Quid, inquit, agis Diogenes? Confuto, inquit, tuas rationes. Taxans interim inanem ingenij ostentationem, simulq; docens, quavis probabili & apparente ratione longe fortiorem esse experientiam. Laet. lib. 6.

T. Amor.

Agésilauus cum miro esset amore erga liberos, quos paruulos habebat, fertur in secretiore et diuina parte, arundine pro equo conscensa, cum illa aliquando lusisse. Cumq; ab amico in hoc ludu deprehensus esset, rogauit illum familiariter, ne quod viderat alicui narraret, donec ipse patris liberorum esset effectus. Sapienter iudicans vix quemquam de re aliqua certum posse ferre iudicium, quam expertus non esset. Eras. lib. 1. Apoph.

Vita.

Aristides philosophus, qui ob peculiare virtutes Iustus cognominatus est, interrogatus, quatenus deceat hominem vivere? Tantisper, ait, dum deprehendat emori prestare, quam in tot calamitatibus vivere. Stob.

Theophrastus accusasse naturam dicitur, quod ceruis, & cornicibus vitam diuturnam (quorum id nihil interesset) hominibus vero (quorum maxime interfuisset) exiguam dedisset: quorum ætas (si potuisset esse longinquior) futurum fuisse, vt omnibus perfectis artibus, omni doctrina hominum vita erudiretur. Brus. lib. 3. cap. 31.

Pyrrho Eliensis philosophus admirari solebat illum Homeri versiculum præ cæteris.

Tale quidem genus est hominum, quale est filiorum, Quòd videlicet alijs defluentibus, alia succedant. Sentiens in rebus humanis nihil esse diuturnum, aut stabile. Laert. lib. 9. c. 11.

Philosophus quidam ininterrogatus, qualis esset hominis vita, cum parumper se ostendisset, mox se abscondit. Quo indicare voluit, momentaneam, ac per breuem esse hominum vitam. Rodolphus lib. 1. cap. 24. de inuentione.

Octavius Augustus Romanorum imperator,

tor, cum sentiret imminere mortem, admif-
 fos amicos percontabatur, ecquid ipsis videre-
 tur mimum vitæ fat commode tranſegiffe? Cū
 enim ab Auguſto imperio ad puluerem ſe, de-
 poſita imperatoris perſona, redactum eſſe cer-
 neret, vitam hanc fabulæ ſimillimam eſſe hæc
 interrogatione designauit. Ex Suetō.

Pericles, qui tot præclaras res geſſit apud
 Athenienſes, magiſtrum habuit Anaxagoram:
 cuius præceptis fertur frequentiffime vius,
 non modo in rebus vrbaniſ, verum etiam bel-
 licis. In quibus cum eſſet intentus, audiretq;
 Anaxagoram diuturnæ vitæ tædio per ine-
 diam mortem ſibi conſcire, ad eum conſeſſim
 aduolauit, & ſupplex precibus lachrymiſque
 orauit, vt ſi non ſibi, ſaltem Pericli viuere
 vellet, quem conſiliorum ſocium in Republ,
 optaret. Ex Franciſ. Sen. lib. 2. de Inſtitut.
 Reipubl.

*Mortalis nemo eſt, quem non attingat dolor
 Morbuſque: multi ſunt humani liberi,
 Rurſus creandi, morſque eſt finita omnibus:
 Quæ generi humano angore nequicquam afferunt,
 Reddenda eſt terræ terra: tum vita omnibus
 Metenda vt fruges: ſic inbet neceſſitas.*

Ex. 3. lib. Tulci. Cicer.

Mors.

Eride.

Fredericus Rom. imperator, interrogatus aliquando, quid homini optimum possit contingere? respondit. Bonus in hac vita exitus. Sensit autem iuxta Solonis e-logium, Neminem ante finem beatum prædicandum. Æneas Sylu. lib. 4. comment. in res gest. Alphon.

Antigonus videns militem quendam, alioqui strenuum, & ad pericula promptum, parum bene affecto corpore, rogauit, quid palleret? Illo confesso morbum occultum, iussit medicis, ut si qua fieri posset, adhiberent remedia. At miles iam morbo liber, cæpit detrectare pugnam, minusq; prompte semet obijcere periculis Rex admiratus, interrogauit illum, quænam esset mutati animi causa? Tum miles: Tu ipse, inquit, in causa fuisti. Cû enim afflictè viuerè, nõ magnopere metuebã tali vitæ, nunc cum tua opera mihi vita facta sit charior, magis caueo ne pereat. Eras. lib. 4. Apoph.

Epicur⁹ dicere solebat, cõtra cætera oĩa aliqd tutum inueniri posse: at cõtra mortè, oës nos inhabitare urbem immunitam. Max. ser. 36.

Musonius interrogatus, quis optime extremum diem claudere posset? Qui semper, respondit, postremum vitæ diem sibi instare proposuerit. Ibidem.

Olim in diuitum epulis apud Ægyptios
vnus-

vnusquispiam cadauer ligneū, sed quā proximè ad verum effictum, ostendebat singulis, dicens. In hunc intuens pota, & oblecta te, talis post mortem futurus. Herodotus lib. 3.

Lochadus Polixenidæ filius, Sironis pater, nuntiante, quòd è filijs ipsius alter interisset. Olim sciebam, inquit, illi moriendum esse. Nihil illi visum est nouæ rei, si mortalis natus moreretur: nec magni referre, paulo serius aut citius vita discederet, cum omnino breui foret decedendum. Plutar. in Lacon.

Constantinus imperator, cum Hormisdæ Persæ, vrbis Romę magnitudinem, atq; omnium ædificiorum magnificentiam ostendisset, peteretq; vt quid de ea sentiret, paucis enūtiaret, respondit, ex tanta re, quanta ei ostendebatur, nihil eum delectasse magis, neque esse ex quo maiorem fructū consequi posset, quā quod ex ijs, quæ viderat, verum esse comprehenderet, in vrbe quoque Roma (quanquam amplitudine, opibusq; alias antecederet vrbes) tamen ibi quoq; sicut in cæteris orbis terrarum locis, homines etiam mori. Fulgos. li. 7. cap. 2.

Aristoteles dicebat sæpè numero è vita migrare esse optimum, veluti è conuiuio, mitibundum, nec temulentum. Stob.

Eucritus Chius quærenti ex eo, vter esse mallet, Cræsus, an Socrates? respōdit. Viuere mallet

malem esse Cræssus: è vita discedēs, Socrates. Indicauit autem beatam esse philosophorum post hanc vitam conditionem: diuites autem, licet bonis omnibus in præsentī vita abundēt, post mortē tamen ob iniquē paratas opes, ac male collocatas, cruciandos Dæmonibus dari. Stob. Eadem nunc cupiditas multos tenet: qui vitam Epicuri, mortem D. Francisci optāt. Verum, vt Paulus ait, Finis hominum erit secundum opera ipsorum.

Seuerus Romanorum imperator, cum senio iam confectus, urnam sibi præparasset, vt in ea mortuus sepeliretur, pauloantē quàm decederet è vita, eandem ad se perferri iussit, manibusq; contrectauit. Tu, inquit, virum capies, quem totus orbis terrarum capere nūquam potuit. Dion Nicæus, & Xiphilinus in eius vita.

Fuit Saladinus princeps Ægyptius (id quod vix alicui persuaderi possit) dum vixit longe clarissimus. Namq; imperij sui fines in primis auxit: & felicissime diu rerum potitus, Hierosolimis captis, Christianorum quoq; opes valde in Oriente oppressit. Ille vero moriens in summa rerum felicitate, testamento suo præcepit, vt interula tunica linea, quā gestare solebat, vertici prælongæ hastæ affigeretur: exclamaretq; assidue, qui lanceā gereret, hanc vnā

esse reliquam tunicã, quæ illi ex tantis opibus, tâtoq; imperio superfuisset. O vocem præclarã! dignãq; in primis, quam insolentissimi principes frequentissimè in animo repetant: nobis omnibus vita functis, nihil omnino superesse, nisi siquid bene, tantèq; gesserimus. Ioannes Baptista Egnatius. lib. 7. cap. 2.

Alexandri mater Olympias, cum audisset filij cadauer insepultum fuisse abiectum, inter lamenta, dixit. O fili, tu qui studebas cœli particeps esse, huc toto impetu properans, ne ijs quidè potiri potuisti, quæ sunt mortalium omnium communia, terra, ac sepultura. Alexãder viuis ambiebat diuinos honores: defuncto, nec ille contigit vltimus honos, quem quiuis homo persoluit homini, quãlibet humili. Narrant enim Q. Curtius, & Plutarchus Alexãdri corpus multis diebus insepultum iacuisse, ob graues procerum cõcertationes de successione principatus.

Massagetæ, & Derbices propinquos cognatosque, cum ad multam senectutem venerint, vel aliquo casu morti appropinquant, iugulatos antè, magno æpularum apparatu comedunt: aiuntq; id facere, quod pessimam hominum fortunam arbitrantur, à vermibus deuorari. Ex Franc. Sen. libr. 5. de Institut. Reipub.

Dionisius, cum quidam ex eius assentatoribus Damocles commemoraret in sermone copias eius, opes, maiestatem, dominatus, rerū abundantiam, magnificentiam ædium regiarum, negavit vnquam beatiorē quēquam fuisse. Visne igitur, inquit, o Damocle, quoniam hæc te vita delectat, ipse eandem degustare, & fortunam experiri meam? Cum se ille cupere dixisset, collocari iussit hominem in aureo lecto, strato pulcherrimo, textili stragulo magnificis operibus picto, abacosq; complures ornauit argento, auroq; cælato, tum ad mensam eximia forma pueros delectos iussit consistere, eosq; ad nutum intuentis diligēter ministrare. Aderant vnguenta, coronæ, incendebantur odores, mensæ exquisitissimis epulis extruebantur: fortunatus sibi Damocles videbatur. In hoc autem medio apparatu, fulgentem gladiū è lacunari seta equina appensum demitti iussit, vt impenderet illius beati ceruicibus. Itaque nec pulchros illos ministratores aspiciebat, nec plenum artis argentum, nec manum porrigebat in mensam, iam ipse defluebant coronæ. Deniq; exorauit tyrannū, vt abire liceret, quod iam beatus nollet esse. Satisne videtur declarasse Dionisius, nihil esse ei beatum, cui semper aliquis terror impendat? Cic. 5. Tuscul.

Pœnitentia.

Alexāder Macedo, instructa iam ad prælium acie, cum cerneret militem quendam id temporis amētum telo adaptātem, vt inutilem submouit ab exercitu, qui id temporis appararet arma, cum his vtēdi tempus adesset. Plut. in Apoph. Huic ignaui, & improuido militi, similes videntur esse, qui tū demum ad se redire, & nouam vitam inchoare parant, cum antea etæ vitæ præmia percipenda essent, videlicet sub ipsam extremi spiritus horam.

*Felicitas, siue vltimus humanæ vitæ
Finis.*

Socrates interrogatus, quid esset felicitas, Voluptas, inquit, quam nulla pœnitudo consequitur. Stob. Ser. 101.

Bias Prienēus beatum quidem eum esse dicebat, qui & diues esset, & cupitis potiretur. Verum qui ita animo suo imperasset, vt nihil desideraret, eum longe beatiorem fore. Max. ser. 3. de castitate.

Cum ex Socrate esset quæsitum an Archelaum Perdicę filium, qui tum fortunatissimus habebatur, beatum putaret? Haud scio, inquit:

nunquam enim cum eo locutus sum. An tu aliter scire non potes? Nullo modo. Tu igitur ne de Persarum quidem rege magno potes dicere beatus ne sit? An ego possim, cum ignorem quam sit doctus, quam vir bonus? Quid? tu in eo vitam beatam vitam putas? Ita prorsus existimo bonos beatos, improbos miseros. Miser ego Archelaus. Certe si iniustus. Cic. 5. Tus.

Diogenes Cynicus Alexandro roganti, ut diceret, siquid ei opus esset? Nunc quidem paululum, inquit, à Sole absis. Officiebat videlicet apricanti. Et is quidem disputare solebat, quantum regem Persarum vita fortunaque superaret: sibi nihil deesse, illi nihil satis unquam fore. Se eius voluptates non desiderare, quibus ille nunquam satiari posset: suas eum consequi nullo modo posse. Cic. 5. Tuscul.

Theodoricus Colonienſis Ecclesiæ pōtifex, prudētia & autoritate inter electores imperij facile princeps, quærenti Sigismundo Cæsari, quonam pacto felicitatem consequi posset: Inter mortales, ait, frustra requiris. Petenti rursum, ad cœlestem illam quo itinere pergeret? Recta, inquit. Instanti igitur, quid agens, recta vaderet? Si vitam tuam ita institueris, duxerisque, inquit, ut facturum te promisisti, dum calculus, aut podagra, siue alia valetudo aduersa acrius te compressit. Docuit autem mor

bum incitare nos ad capessendam meliorem vitam. *Æneas. Sylu. lib. 2. comment. de reb. gest. Alphonfi.*

Alphonfus rex, cum exempla priscorum Christianorum Senecam legendo euolueret, quem propemodum pro orthodoxo sunt amplexi, rogatus à Dauolo Aulicorū præcipuo, cur animus mortalium ita immensus atque insatiabilis foret? respondit rex: Animum hominis à Deo profectum, non prius conquiescere, quam eo rediret, vnde profectus esset. Esse proculdubio animum nostrum Dei & æternitatis capacem: propterea nec impleri, nec satiari posse his rebus, quæ fluxæ & incertæ essent: sed Deum ipsum veluti naturalem sedem, & suum quodâ modo perfectum bonum appetere, hoc est, solidum & perfectum bonum. *Panor. lib. 1. de reb. gest. Alphonfi.*

Qui scopum non attingunt, hi vulgo frustrati dicuntur. At Diogenes negauit illos frustrari, qui aberrarent à scopo: sed eos qui curas suas ad voluptatem, velut ad scopum dirigerent. Nam ab his petunt beatitudinem, per quâ veniant in summam miseriam. *Laert. lib. 6.*

Cum quis Socrati diceret, magnum esse cõpotem eorum fieri, quæ cuperet, respondit: Sed multo maius est, ne cupere quidem. *Ælia, lib. 6. de var. histo.*

LAYS DEO.

SERIES LOCORVM
SECUNDI TOMI EO OR-

dine quo tractantur: qui quoniã
collectanea ex Plutarcho cõtinet,
 post illa debuit collocari.

*¶ Prima classis Titu-
 lorum ad diuersos per-
 sonarum status per-
 tinentium.*

Deus.	499
Dei prouidentia & iusti- tia.	500
Dei opificium.	510
Anima rationalis.	510
Affectus & passiones ani- mæ.	514
Adolescẽtia, Senectus.	517
Vir & Uxor.	518
Pater, Filius. Filiorum edu- catio.	520
Doctor & Auditor.	528
Proficientium status.	531
Sacerdos.	545
Rex Princeps.	546

Iudex Magistratus.	561
Acceptio personarũ.	568
Respublica.	571
Potentes, Potentia.	572

*¶ Secunda classis que
 communia virtutũ &
 vitiorum loca com-
 plectitur.*

Virtus.	574
Vera & falsa virtus.	576
Virtus in medio.	578
Virtus quomodo facilis.	578
Tentatio.	579
Conscientia bona & ma- la.	580
Societas bonorum.	585
Amor sui.	585

SERIES LOCORVM.

Dilectio erga inimicos. 587	Obedientia. 669
Amicitia vera & falsa. 594	Liberalitas. 670
Pax Concordia. 600	Auaritia, Prodigalitas. 671
Bellum. 600	Diuitiæ, Diuites. 674
Seditio. Factio. 601	Paupertas. 675
Consolatio afflictorū. 603	Fortitudo. 676
Admonitio, Castigatio. 609	Fortunæ inconstantia. 678
Inuidia. 618	Fortunæ vtriusq; contem- ptus & moderatio. 680
Inertia, contraq; Diligen- tia. 619	Prosperitas. 684
Beneuolentia ciuium ca- ptanda, & maleuolentia fugienda. 621	Aduersitas. 685
Prudentia. 624	Persecutiones cōtra viros bonos. 685
Iustitia. 625	Patiētia, Impatientia. 686
Vsura. 626	Constantia. 690
Restitutio. 629	Temperantia, Intempe- rantia. 691
Cōtumelia, Conuitiū. 629	Luxus. 692
Adulatio contraq; libertas admonendi. 632	Abstinentia. 693
Religio. 664	Gula. 696
Sacrificium, Oblatio. 664	Ebrietas. 697
Pietas in patriam. 665	Castitas, Cœlibatus. 697
Obseruātia in maiores. 666	Clemētia. 700
Gratitudo in Deum. 667	Manfuetudo, Ira. 701
Contemplatio. 668	Recreatio siue relaxatio animi. 715
Iuramentum. 668	Cognitio sui. 717
Mendacium. 669	Abnegatio sui, vel affectuū cohi-

SERIES LOCORVM.

cohibitio.	720	Hypocrisis.	765
Quies siue Tranquillitas animi.	725	Eloquentia.	765
Inquietudo animi, Curæ		Studium scientiæ, Discen- di ardor.	769
Distractio.	732	Veritas.	772
Modestia.	734	Consuetudo.	772
Lingvæ moderatio.	736	Tempus.	773
Ornatus vestium.	737	Vita.	774
Verecundia, Pudor.	737	Mors.	775
Philosophia.	747	Inferorum regio.	778
Poëtice.	751	Beatarum mentium re- gio.	780
Curiositas improbâda.	756	Felicitas vera & falsa.	782
Ambitio, cōtraq; honoris contemptus.	763	Mixtus ex diuersis senten- tijs locus.	786
Honor.	765		

INDEX LOCORVM SECVNDI
tomi ordine alphabeti.

A

Abstinentia.	693
Abnegatio sui vel affectuū cohibitio.	720. 714
Acceptio personarū.	568
Aduersitas.	685
Adulatio.	632. 567. 586. 548. 609.
Admonitio siue Castiga- tio.	609. 541. 630
Adolescentia.	517. 723
Affectus & passiones ani- mæ.	514. 723. 737
Affectuū cohibitio.	720. 714.
Amor sui.	585
Amicitia vera & falsa.	594. 610. 615. 701. 663.
Ambitio.	763. 725
Anima rationalis.	510
Arrogantia.	539
Auantia.	671

B

Beneficia Dei.	664
Beataram mentium re- gio.	780
Beneuolentia ciuium ca- ptanda, & maleuolen- tia fugienda.	621
Bellum.	609

C

Castitas Cœlibatus.	697
Castigatio vbi Correctio.	
Clementia.	700. 701. 502. 546. 570. 593. 601.
Cognitio sui.	717. 585. 608. 662. 756. 757.
Conscientia bona & mala.	580. 529.
Consolatio afflictorū.	603
Cōtumelia. Conuitiū.	619
Contemplatio.	668. 501
Constantia.	690
Consuetudo.	772
Correctio.	541. 630
Cura.	

I N D E X.

Curæ.	732	Fortitudo.	676.578
Curiositas improbanda.		Fortunę inconstantia.	678
756.		Fortunę vtriusq; contem- ptus & moderatio.	680.
D		726.	
Deus.	499.625	G	
Dei providentia & iusti- tia.	500.499.513	Gratitudo in Deum.	667
Dei opificium.	510.762	Gratia.	578
Detractio.	630.757	Gula.	696
Dilectio erga inimicos.			
587.600.630.		H	
Diuitiæ, Diuites.	674	Hypocrisis.	765
Diligentia.	619	Hominis dignitas.	513
Distractio.	732	Honor.	765.623.628
Discipulus.	585	I	
Doctor, Auditor.	528.558	Invidia.	618
E		Inertia contraq; Diligen- tia.	619
Ebrietas.	697	Inquietudo animi.	732
Educatio filiorum.	520.	Inferorum regio.	778.781.
510.715.		514.	
Eloquentia.	765.578	Intellectus.	748
Exempla bonorum & ma- lorum.	562	Ira.	701.503
Exercitatio.	629	Iuuentus, vbi Senectus.	
F		Iuramentum.	668
Felicitas vera & falsa.	783.	Iustitia.	625
575.619.			

I N D E X.

Justitia Dei.	500.499.519		
Judex siue Magistrat ⁹ .	561.		
	571.779.		
	L		
Labor.	769.772		
Libertas admonendi vbi adulatio.			
Libertas vera.	525		
Liberalitas.	670		
Linguae moderatio.	736		
Luxus.	692.628		
	M		
Magnanimitas.	678		
Magistratus.	571.561.779		
Maledicentia.	603.758.		
	757.761		
Maleuolentia.	621		
Mansuetudo, Ira.	701.502.		
	546.570.593.602		
Matrimonium.	518.548		
Mendacium.	669		
Mixtus ex diuersis senten- tius locus.	786		
Modestia.	734.540		
Mors.	775		
Mortificatio.	720.714.741		
	N		
Nobilitas.	570		
		O	
		Observantia in maiores.	
		666.	
		Obedientia.	669
		Oblatio.	664
		Odium.	618
		Ornatus vestium.	737
		P	
		Pater.	520.613.510
		Patiētia, Impatiētia.	686.
			726.731
		Pax siue Concordia.	600
		Paupertas.	671
		Peccatū.	581.630.718.719
		Persecutiones cōtra viros bonos.	615
		Pœna.	500
		Philosophia.	747.528
		Pietas in patriam.	665.687
		Potentes, Potentia.	571
		Poëtice.	711
		Proficientium status.	571
		Prodigalitas.	671
		Prosperitas.	684.556.
			610.720
		Præsumptio.	553
		Prudētia.	624.512.730.711
		Pudor.	731

I N D E X

Q

Quies siue Tranquillitas
animi. 725.580

R

Recreatio siue Relaxatio
animi. 715

Religio. 694.546

Renuntiatio. 725

Respublica. 571.561.562

Restitutio. 629

Rex. 546.500

S

Sacerdos. 545

Sacrificium. 664

Scandalum. 534

Seditio siue Factio. 601

Secretum. 569

Senectus. 626.723

Societas bonorū. 585.643

Spes immortalitatis. 731

Studium scientiæ. 769

Stultitia. 718

T

Tempus. 771

Temperantia Intemperā-
tia. 693

Tentatio. 579.702

Tranquillitas animi. 725.
580

V

Veritas. 772

Verecūdia siue Pudor. 737

Virtus. 574.500.535.
560.731

Virtus in medio. 578.624

Virtus vera & falsa. 576.
950.653

Virtus quomodo facilis.
578

Vir & Vxor. 518.548

Vita. 774.777

Voluptas. 600

Vsura. 626.692

Vulgus. 563

{ Kk 7

SE-

SERIES LOCORVM TERTII

tomii eodem ordine quo tractantur

Continet autem Apophthegmata.

¶ Prima classis que à Deo opt. max. incipit, diuersorū statū personarū complectitur.

Deus.	790
Dei prouidentia.	792
Dei opificium.	793
Christus.	794
Sanctus.	794
Homo.	796
Mulier.	798
Anima.	799
Liberum arbitrium.	801
Affectus.	802
Pueritia.	802
Senectus.	ibidem.
Vir & Vxor.	804
Pater & Filius. Filiorum educatio.	811
Dominus. Seruus.	816
Magi	

Magister. Discipulus.	816
Doctor & Auditor.	817
De Prælati & eorum re-	
sidentia.	819
Rex.	820
Magistratus Iudex.	835
Munera quæ excecant iu-	
dices.	841
Respub.	841
Potentes potentia.	849
Nobilis, Nobilitas.	850
Vulgus.	851

¶ Secunda classis in qua virtutum & vitiorū loci collocantur.

Virtus.	88
Intentio in opere virtutis.	861.
Virtutis modus, Videlicet	

SERIES LOCORVM.

vt recte quæ recta sunt, exequamur. 862	Consilium. 898
Conscientia bona & mala. 863.	Iustitia, Iniustitia. 901
Vitium, Peccatum. 864	Crudelitas. 903
Occasiones peccatorū. 866	Vlura, Fœnus. 904
Societas bonorum aut ma- lorum. 866	Vestigalia. 906
Tentatio. 867	Adulatio. ibidem.
Blasphemia. 867	Detractio. 909
Spes. 866	Conuictum. 912
Amor. 869	Mendacium. 913
Dilectio erga inimicos. 869.	Gratitudo, Ingratitudo. 913.
Amicitia, Amicus. 873	Beneficia Dei. 915
Pax, Concordia. 875	Iuramentum. 917
Bellum. 876	Oratio. 918
Mīa, Eleemosina. 878	Obedientia. 919
Consolatio mœstorū. 879	Liberalitas. 921
Castigatio siue Admoni- tio. 882	Auaritia. 923
Inuidia. 883	Diuitiæ, Diuites. 925
Labor & Industria. 886	Paupertas. 923
Otium, Inertia. 890	Fortitudo. 929
Exemplum, Imitatio. 893	Audacia. 931
Prudētia, Imprudētia. 895	Magnanimitas. 932
Curiositas. 897	Patientia. 933
Veritas. 898	Prosperitas, Prosperitatis moderatio. 933
	Aduersitas. 935
	Voluptas, Delitiæ. 936
	Luxus. 940

I N D E X.

Parfimonia , Frugalitas .		Affabilitas.	ibid.
942		Linguae moderatio.	961
Gula.	943	Secretum, Silentium.	964
Abftinentia.	943	Verecundia, Pudor.	969
Sobrietas, Ebrietas.	947	Ornatus corporis & ve-	
Caftitas.	949	ftium.	970
Clementia.	950	Pulchritudo, Deformitas.	
Manfuetudo.	954	973	
Iracundia.	957	Superbia.	974
Modestia.	959	Ambitio.	ibidem.
Decorum.	961		

INDEX LOCORVM TERTII tomi ordine Alphabeti.

A.		Amor.	869.1006
Abnegatio fui.	982	Amicitia, Amicus.	873.
Abftinentia.	943.887	870	
Admonitio fiue Caftiga-		Amor fui contrâq; Odium	
tio.	882	fui.	981
Adulatio.	906.825	Ambitio.	974.991
Adolefcentia vbi Pueritia.		Anima.	799
Aduerfitas.	935.793	Auaritia.	923.845.863.
Affabilitas.	961.825.832.	975	
873		Audacia.	931
Affectus.	802	Auditor vbi Doctor.	

I N D E X.

B

Beneficia Dei.	915
Bellum. 876.888.896.897	
Blasphemia.	867

C

Castitas.	949.810 972
Castigatio siue Admonitio.	882
Christus.	794
Clementia. 950.850.877.	
911.960.	
Cognitio sui.	981
Concordia, vbi Pax.	
Cōsiliū. 898.900.920.959	
Conuictum.	912
Conscientia bona & mala.	
863.868.892	

Consolatio mæstorū.	879
Consuetudo.	1005.808
Contemplatio.	990
Crudelitas.	903.825
Curæ.Solicitudo.	986.824
Curiositas.	897

D

Deus.	790
Dei prouidentia.	792
Dei opificium.	793
Deformitas vbi pulchri-	

tudo.

Detractio.	909.933
Delitię,vbi Voluptas.	827.
833.845.877.878.945	
Decorum.	961.823
Discipulus, vbi Magister.	
Diuitiæ,Diuites .	925.849
Dilectio erga inimicos.	859.
865.877.950.952	
Dominus, Seruus.	816
Doctor, Auditor.	817.
958.1000	

E

Ebrietas, vbi Sobrietas.	
Eleemofina, vbi Misericordia.	862
Eloquentia.	996.931.961.
1004.1005.	
Exemplum siue Imitatio.	
893.821.886	
Exercitatio.	1004.877.920
Experientia.	1006

F

Felicitas.	1014
Fides.	447
Filius, vbi Pater.	
Filiorū educatio ibidē.	811
Fœnus, vbi Vñura.	

For.

I N D E X.

Fortunæ, Inconstãtia. 825	Iuramentum. 917
Fortitudo. 929.814.843.	Iudex, vbi Magistratus. 814.829.903.931
863.977	
Frugalitas. 843.844.848.	Iudicia Der 791
970	L
G	Labor, Industria. 886.831.
Gloria, vbi Honor.	834.868.877
Gratitudo, Ingratitudo.	Laus humana. 979
913.850.98.	Lex. 988
Gula. 943	Lectio. 1003.830
H	Liberum arbitrium. 801
Homo. 796.982	Liberalitas. 921.822.830.
Honor, siue Gloria. 977.	843.859.873
834.865.894.	Libertas vera & falsa, Ser-
Humilitas. 980	uitusq; vera & falsa. 955.
I	863.970.984.
Imitatio, vbi Exempla.	Lingux moderatio. 962.
Intentio in opere virtu-	999.
tis. 861	Luxus. 940.796.831.845.
Industria, vbi Labor.	945 960.
Inuidia. 883	M
Inertia, vbi Otium.	Magister. Discipulus. 816
Iracundia. 957.866.	Magistratus, Iudex. 835.
900.939	877.902.989
Iustitia, Iniustitia. 901.	Magnanimitas. 932.830.
829.834.854.849.848.	952.953.985
847.846.836.841.842.	Manuetudo. 954.823.831.
843.989.	839.

I N D E X.

Seruus, vbi Dominus.		Pœnitentia	
Mendacium.	913	Phia, Sciētia.	989.817
Mia, Eleemosina.	878	Pietas in patriam.	815.847
Modestia.	959.811	Potentes, Potentia.	849
Mors.	1009	Persecutiones bonorū.	889
Mulier.	798.805	Prælati, & de eorum resi-	
Munera.	842	dentia.	819
N		Prodigalitas.	844
Necessitas.	1005	Prosperitas.	933.951.
Nobilis, Nobilitas.	850		962.988
O		Prudentia, Imprudentia.	
Obedientia.	919.847		895.837.867
Obseruantia.	804	Pueritia, Adolescētia.	802
Occasiones peccatorum.		Pulchritudo, Deformitas.	
	866.821.949.964.		973.
Odiū sui, vbi Amor sui.		Pudor, vbi Verecundia.	
Oratio.	918	R	
Ornat ⁹ corporis.	970.832	Religio.	877
Otium.	986.869.888	Restitutio.	864
Otium, Inertia.	890	Respublica.	845
P		Rex.	820.888.889.893.
Parfimoniam siue Frugalitas.	942.878		902.967.972.983.989
Patientia.	933.839.902.	S	
	921.910.956.	Sanctus.	794
Pater. Filius.	811	Scientia, vbi Philosophia.	
Paupertas.	926.846		815.835.894
Pax. Concordia.	875.846	Secretū, Silentium.	664.
Peccatum.	864		891.896.
		Senectus.	802.887.957

I N D E X.

Seruitus vera & falsa, vbi

Libertas.

Sobrietas. 947

Societas bonorum aut ma

lorum. 866.859

Solicitudo, 986

Solitudo. 987

Spes. 868.877.886

Studium. 1004.817.888.

1001.1003

Superbia. 974

T

Tempus. 817

Tentatio. 867

Timor. 863.932

V

Vectigalia. 906.827.834

Verecundia, Pudor. 969.

896

Veritas. 898.832.835.978

Victoria sui. 820.834

Vir & Vxor. 804.970.971

Virtus. 858.874.930

Virtutis modus. 862

Vitium, Peccatum. 864

Vita. 1007.880.990

Voluptas, Deliciae. 936.

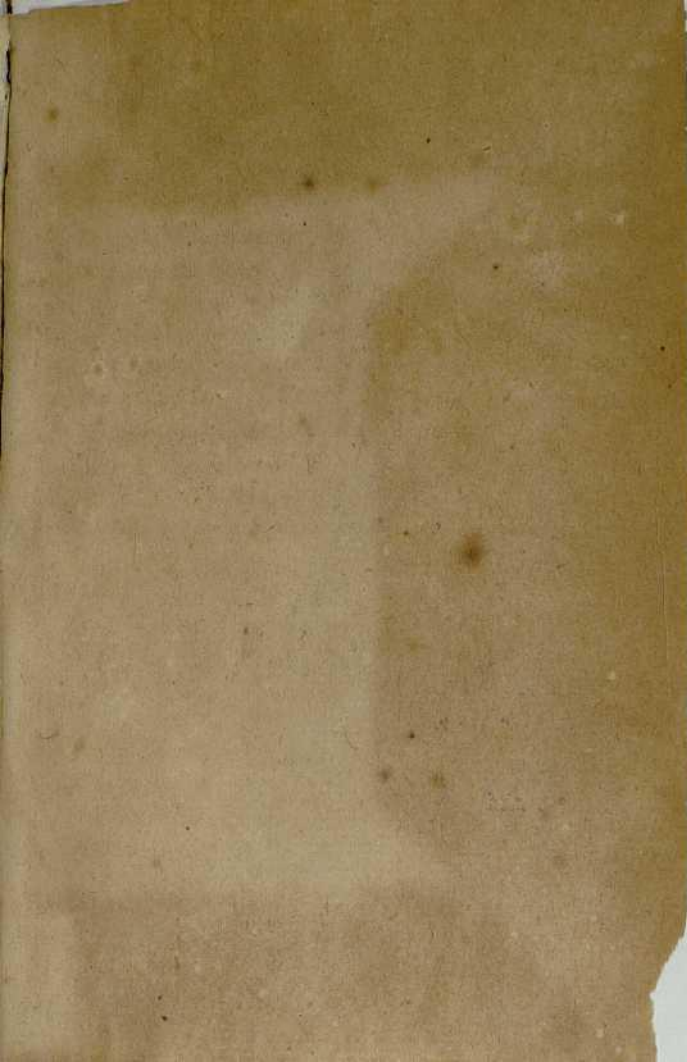
970.984.

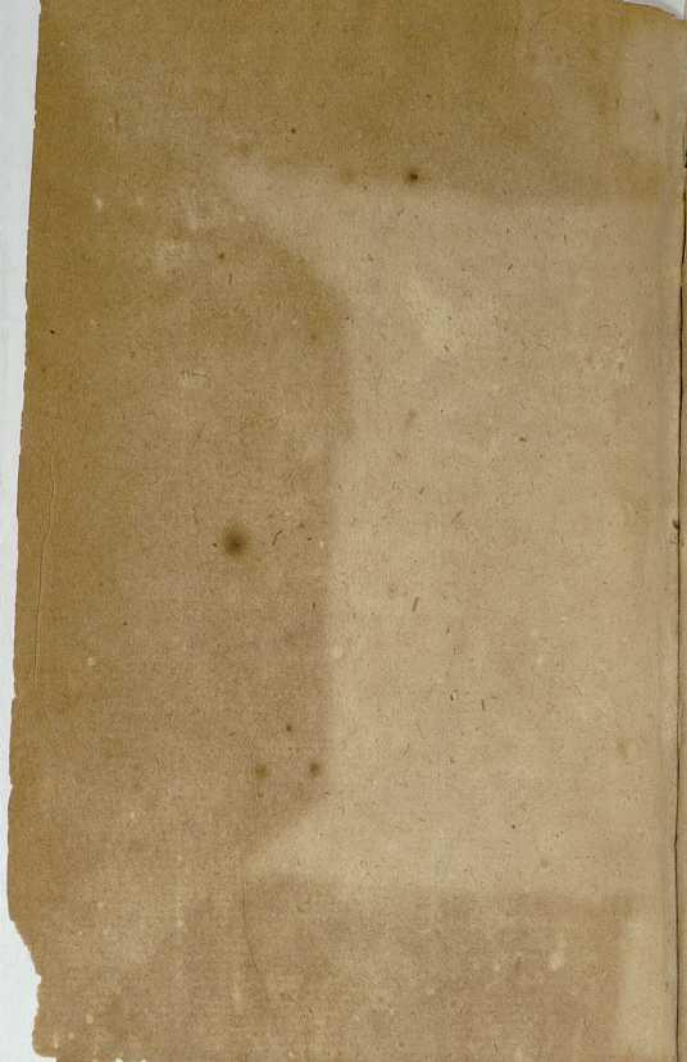
Vsura, Fœnus. 904

Vulgus. 852.796.

F I N I S.

No 19

C-54

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY